

T.C
Ufuk Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Psikoloji Anabilim Dalı

Üniversite Öğrencilerinin Cinsellikle İlgili Konularda Ebeveyn ve Akranla İletişimleri
ile Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutum ve Davranışları Arasındaki İlişki

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Melisa EBEOĞLU

Tez Danışmanı
Yrd.Doç.Dr. Eda KARACAN

Ankara, 2015

Üniversite Öğrencilerinin Cinsellikle İlgili Konularda Ebeveyn ve Akranla İletişimleri
ile Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutum ve Davranışları Arasındaki İlişki

Melisa EBEOĞLU

Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2015

KABUL VE ONAY

Melisa Ebeoğlu tarafından hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Cinsellikle İlgili Konularda Ebeveyn ve Akranla İletişimleri ile Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutum ve Davranışları Arasındaki İlişki" başlıklı bu çalışma, 17.06.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Rahşan Balamir Bektaş (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Eda Karacan (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Ayça Gelgeç Bakacak (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet Tomanbay

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin sadece Ufuk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin 2 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

17.06.2015

Melisa Ebeoğlu

*Œiddet, Namus ve Tre Yüzünden
YaŒamını Yitiren Kadınların
Anısına ...*

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalışmanın ortaya çıkmasında büyük emeği olan tez danışmanım ve sevgili hocam Yrd. Doç. Dr. Eda Karacan'a değerli katkıları, anlayışlı ve destekleyici yaklaşımı ve sabrı için yürekten teşekkür ederim. Ayrıca her zaman bana inandığını ve güvendiğini hissettiren, öğrencisi olduğum için kendimi şanslı hissettiğim ve lisans eğitimimden bugüne kadarki 6 yıllık eğitim hayatım boyunca üzerimde çok fazla emeği bulunan değerli hocam Prof. Dr. Orhan Aydın'a teşekkürlerimi sunarım.

Lisansüstü eğitimim boyunca iyi bir bilim uzmanı olma yolunda bana sağladıkları değerli bilgiler için sevgili hocalarım Prof. Dr. Necla Refia Palabıykoğlu, Doç. Dr. Emel Erdoğan Bakar, Yrd. Doç. Dr. Funda Kutlu, Yrd. Doç. Dr. Meltem Anafarta Şendağ, Yrd. Doç. Dr. Rahşan Balamir Bektaş, Yrd. Doç. Dr. Gülistan Zeynep Gülçat'a ve tez savunma jürime katılımı ve yapıcı eleştirileriyle sağladığı değerli katkıları için Yrd. Doç. Dr. Ayça Gelgeç Bakacak' a gönülden teşekkür ederim. Ayrıca tezimin analiz aşamasında sağladıkları değerli istatistik bilgilerinden dolayı Doç. Dr. Derya Öztuna'ya, Yrd. Doç. Dr. Aslıhan Alhan'a ve Öğr. Gör. Dr. Burcu Mamak Ekinci'ye de teşekkürü borç bilirim.

Tez yazma sürecinde yardımlarını, desteklerini benden hiç esirgemeyen ve birlikte çalışmaktan zevk aldığım değerli iş arkadaşlarım Anıl Bakır'a, Tuğçe Öpöz'e, Gülçim Bilim'e, Tuğba Uyar'a ve Gülsün Ünal'a çok teşekkür ederim. Zorlu geçen bu yıl boyunca hem tezimle ilgili yardımlarından hem de beni motive etmek için verdikleri samimi uğraşlarından dolayı psikolog arkadaşlarım Ayşenur Seyrekbasan'a, Cansu Alsancak'a ve Tuğba Şahin'e teşekkür ederim. Ayrıca her zaman yanımda olan ve beni destekleyen, sağladığı çalışma ortamıyla da bu tezin tamamlanmasında emeği olan Batuhan Karatay'a teşekkür ederim.

Bu çalışmanın gerçekleşmesini sağlayan tüm katılımcılara ve katılımcılara ulaşmama yardımcı olan tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Son olarak tüm hayatım boyunca beni her konuda maddi manevi destekleyen, bana olan güvenlerini ve sevgilerini her zaman hissettiren aileme sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

EBEOĞLU, Melisa. Üniversite öğrencilerinin cinsellikle ilgili konularda ebeveyn ve akranla iletişimleriyle ile evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve davranışları arasındaki ilişki, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.

Bireylerin yetiştiği aile ve içinde bulunduğu toplum ergenlerin cinsel tutum ve davranışlarının gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Aile ile cinsel konularda iletişim önemli olmasına rağmen pek çok ebeveyn bu konuda çocuklarıyla konuşma yapmaktan kaçınmaktadırlar. Geleneksel toplumlarda, cinsellik hala tabu olarak görülmekte ve evlilik öncesi cinselliğe yönelik namus algısı özellikle kadınlar için geçerliliğini korumaktadır. Ülkemizde aile ve toplumun bekaret beklentisinden dolayı kadınların evlilik öncesi cinselliği yaşamaları onaylanmamaktadır. Bu çalışmanın temel amacı; üniversite öğrencilerinin cinsellikle ilgili konularda ebeveyn ve akranla olan iletişimleriyle ile evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve davranışları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu doğrultuda, cinselliğe yönelik tutumların cinsiyete ve üniversitenin başında veya sonunda olunmasına göre farklılık gösterip göstermediği de ele alınarak incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini Ankara’da okuyan 377 üniversite öğrencisinden (263 kadın ve 114 erkek) oluşup, katılımcıların yaş aralığı 18-27 arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilere kişisel bilgi formunun yanı sıra “Cinsel Tutum Ölçeği”, “Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği”, “Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği”, “Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği” ve “Aile İçerisinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği” uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda cinselliğe yönelik tutumların ve aile ile cinsel konularda iletişimin cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Üniversitenin başında veya sonunda olmanın kadınlar için ilgili tüm değişkenler açısından farklılaştığı görülürken, erkeklerin üniversite başında veya sonunda olmaya göre ölçeklerden alınan puanlarda anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Ayrıca cinsel izin vericilik, namusa ilişkin tutum ve arkadaşın cinsel onayının evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Çalışma bulguları, ilgili literatür ile büyük ölçüde tutarlılık göstermekte olup, cinsiyet ve sosyo-kültürel yaklaşımlar açısından tartışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: aile ve arkadaş ile cinsel konularda iletişim, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve davranışlar, namus, cinsiyet.

ABSTRACT

EBEOĞLU, Melisa. The relationship between college students' sexual communication with their parents and peers and their attitudes and behaviours toward premarital sexuality, Master's Thesis, Ankara, 2015.

Parents and society play unique roles in the development of adolescents' sexual attitudes and behaviours. Despite the importance of communication between parents and adolescents about sexual issues, many parents avoid to talk about sexuality with their children. In traditional societies, sexuality is still perceived as a taboo and traditional sexual values still prevail toward premarital sexuality, especially for women. In Turkey, premarital sex for women is not accepted as well. It is because of the virginity expectation of both society and parents. The main aim of the current study is to investigate the relationship between sexual communication with parent and peer and college students' attitudes toward premarital sexuality. Furthermore, it was investigated whether sexual attitudes differed according to participants' gender and their being freshman or senior. The participants of this study consisted of 377 (263 female and 114 male) college students who study in Ankara and aged between 18 and 27. In addition to socio-demographic form, "Sexual Attitude Scale", "Attitude Toward Premarital Sexuality Scale", "Sexual Communication and Approval Scale", "Attitudes Toward Honor Scale" and "Weighted Topics Measure of Family Sexual Communication" were applied to the participants. The results of current study showed that there are gender differences about both attitudes towards sexuality and communication with parents about sexuality. Despite being senior or freshmen in the college had an impact on all the variables among female participants, it didn't have a significant impact on all variables among male participants. Furthermore, attitude toward premarital sexuality was significantly predicted by sexual permissiveness, attitude toward honor and friends' sexual approval. The findings of this study were consistent with the findings in literature and were discussed with regards to gender and socio-cultural approach.

Key words: sexual communication with parent and peer, attitude and behaviours toward premarital sexuality, honor, gender.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
EKLER DİZİNİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1.CİNSELLİĞE GENEL BAKIŞ.....	1
1.2.ERGENLİK VE BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE CİNSELLİĞE YÖNELİK KURAMSAL AÇIKLAMALAR.....	3
1.3.EVLİLİK ÖNCESİ CİNSELLİĞE YÖNELİK TUTUM: ERGENLİK VE BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE CİNSEL TUTUM VE DAVRANIŞLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	9
1.3.1. Aile Etkileri.....	12
1.3.1.1. Aile ile Cinsel Konularda İletişimin Cinsel Tutum ve Davranışlara Etkisi.....	14
1.3.1.2. Ailenin Cinsel Onayının Cinsel Tutum ve Davranışlara Etkisi.....	18
1.3.2. Akran Etkileri.....	19
1.3.3. Kültür Etkileri.....	21
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ARAŞTIRMA SORULARI	
1.4.1. Araştırmanın Amacı.....	26
1.4.2. Araştırmanın Soruları.....	26

BÖLÜM II

YÖNTEM.....	28
2.1.KATILIMCILAR.....	28
2.2 .VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	28
2.2.1. Kişisel Bilgi Formu.....	29
2.2.2. Cinsel Tutum Ölçeği.....	29
2.2.3. Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği.....	29
2.2.4. Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği.....	30
2.2.5. Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği.....	30
2.2.6. Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği.....	31
2.3.İŞLEM.....	32

BÖLÜM III

BULGULAR.....	33
3.1. TEMEL İSTATİSTİKLER.....	34
3.2. AİLE İÇİNDE AĞIRLIKLIL OLARAK KONUŞULAN CİNSEL KONULAR VE BU KONULARIN KONUŞULMA YAŞLARINA İLİŞKİN FREKANSLAR.....	37
3.3. DEĞİŞKENLERİN ORTALAMA, STANDART SAPMA, GÜVENİRLİKLERİ VE BAĞIMSIZ İKİ ÖRNEKLEM T-TEST SONUÇLARI.....	46
3.4. DEĞİŞKENLER ARASI KORELASYONLAR.....	49
3.4.1. Kadın Örnekleme İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar.....	49
3.4.2. Erkek Örnekleme İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar.....	53
3.5. CİNSİYET VE ÜNİVERSİTE SINIF DÜZEYİNİN ÖLÇEK PUANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	56
3.6. EVLİLİK ÖNCESİ CİNSELLİĞE YÖNELİK TUTUMU YORDAYAN DEĞİŞKENLER.....	63

3.6.1. Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi.....	64
3.6.2. Cinsel Deneyim Yaşayan Katılımcılarda Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi.....	66

BÖLÜM IV

TARTIŞMA.....	71
4.1. DEĞİŞKENLER ARASI İLİŞKİLERE İLİŞKİN BULGULARIN TARTIŞILMASI.....	72
4.2. ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN SOSYO-KÜLTÜREL BAĞLAMDA TARTIŞILMASI.....	75
4.2.1. Araştırma Değişkenleri Arasındaki Üniversite Sınıf Düzeyi Farklılıkların Tartışılması.....	75
4.2.2. Araştırma Değişkenleri Arasındaki Cinsiyet Farklılıklarının Tartışılması.....	77
4.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE GELECEK ÇALIŞMA ÖNERİLERİ.....	82
KAYNAKLAR.....	84
EKLER.....	102
ÖZGEÇMİŞ.....	117

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Katılımcılara İlişkin Betimleyici İstatistikler.....	34
Tablo 3.2. Ağırlıklı Konuşulan Cinsel Konuların Konuşulma Yaşları.....	38
Tablo 3.3. Değişkenlerin Ortalama, Standart Sapma, Güvenirlikleri ve Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları.....	46
Tablo 3.4.1. Kadın Örneklemini İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar.....	49
Tablo 3.4.2. Erkek Örneklemini İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar.....	53
Tablo 3.5.1. Çok Değişkenli Kovaryans Analizi (MANCOVA) Sonuçları.....	57
Tablo 3.5.2. Çok Değişkenli Kovaryans Analizi'nde (MANCOVA) Kullanılan Değişkenlerin Ortalama, Standart Sapma ve Gruplar Arası Farklılıkları.....	58
Tablo 3.6.1. Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	64
Tablo 3.6.2. Cinsel Deneyim Yaşayan Katılımcılarda Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	68

EKLER DİZİNİ

EK 1: Kişisel Bilgi Formu.....	102
EK 2: Cinsel Tutum Ölçeği.....	104
EK 3: Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği.....	106
EK 4: Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği.....	107
EK 5: Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği.....	109
EK 6: Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği (Weighted Topics Measure of Family Sexual Communication).....	111
EK 7: Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği Faktör Analizi.....	114
EK 8: Bilgilendirilmiş Onay Formu.....	116

BÖLÜM I

GİRİŞ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN CİNSELLİKLE İLGİLİ KONULARDA EBEVEYN VE AKRANLA İLETİŞİMLERİ İLE EVLİLİK ÖNCESİ CİNSELLİĞE YÖNELİK TUTUM VE DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

1.1. CİNSELLİĞE GENEL BAKIŞ

“Cinsellik hem en çok merak edilen, hem de en çok yasaklanan, hem en çok konuşulan hem de aslında hiç konuşulmayan, çok bilindiği iddia edilen ama aslında çok az bilinen, bir yanda övünülen diğer yanda ise aslında çok utanılan bir konu olması nedeniyle zorlu bir konudur.” (İncesu, 2008).

Cinsellik; cinsel hazzı ve iki insanın uyum içindeki beraberliğini içeren, sosyal kurallar ve değer yargıları ile belirlenmiş, biyolojik, psikolojik, sosyal yönleri olan özel bir yaşantı olarak tanımlanmaktadır (Gülsün ve ark., 2009). Yani cinsellik sadece cinsel organları değil, tüm bedeni ve akli içermektedir (Parrinder, 2003). Cinselliğin sosyal ve psikolojik işlevinin bazen ihmal edildiği bazen ise ön plana çıkarılarak yaşamı etkisi altına aldığı görülmektedir (Gülsün ve ark., 2009). Temel olarak yaşamın biyolojik, psikolojik ve sosyal yönlerinin etkileşimi içinde şekillenen cinselliği, Coleman (2007) biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel olmak üzere üç başlık altında toplamıştır.

Biyolojik bakış açısına göre cinsellik, insan doğasından gelen bir güdü olarak tanımlanmaktadır. Cinsel işlevler, başta merkezi sinir sistemi, beş duyu ve genital organlar olmak üzere tüm bedenin katıldığı bir süreçtir. Hastalıklar, ilaçlar gibi bedenimizi etkileyen her etken ile gebelik, ergenlik gibi dönemsel durumlar da cinselliği etkilemektedir. Erkek ve kadındaki istek ve gereksinimlerin temelindeki farklılık ise genital ve üremenin farklı şekilde gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır. Biyolojik kuramlar bu farklılığı şu şekilde açıklamaktadır; erkekler doğası gereği çok sayıda sperm üretmesine karşın kadınların yumurta üretimi sınırlıdır. Erkek neslini devam

ettirmek için spermlerini yaymak isterken kadın aksine enerjisini saklamakta ve seçici davranmaktadır (Atak ve Taştan, 2012). Bu nedenle de kadınlar tek eşliliğe yatkındır (Coleman, 2007). Biyolojik kuramlar kadın ve erkek cinselliğini üreme boyutunda anlamaya katkı sağlarken cinsel davranışları açıklamada yetersiz kalmıştır (Andrews, 1997).

Psikolojik bakış açısına göre; sağlıklı bir beden cinselliği sağlıklı bir şekilde yaşayabilmek için gerekli olan altyapıyı hazırlamaktadır. Ancak cinselliğin yaşanması için sadece bu yeterli değildir. Cinselliğin kiminle, ne zaman, nerede ve ne şekilde yaşanacağını, nasıl uyarılıp nasıl doyuma ulaşılacağını belirleyen faktör ise insan psikolojisidir. Sonuç olarak insan psikolojisini oluşturan temel tutumlar, kişilik özellikleri, duygular, bilişsel işlevler, geçmiş deneyimler, travmalar, öğrenilmiş davranış modelleri de cinselliğe yaklaşımımızı ve seçimlerimizi belirlemektedir (Coleman, 2007).

Sosyokültürel bakış açısına göre; cinsel tutumlar cinselliğe yaklaşımımızı ve seçimlerimizi belirlediği gibi kişilerin yetiştiği aile, içinde bulunduğu çevre, alt kültür, toplumsal yapı, gelenekler ve dini inançlar da cinsel tutum ve davranışlarımızı belirlemektedir (Coleman, 2007). Fiziksel olarak cinsellik tüm toplumlarda aynı şekilde algılanmasına rağmen toplumsal olarak her toplum çok farklı tutumları barındırmaktadır (Kömürcü, Aksayan ve Yıldırım, 1990). Dolayısıyla bireyin cinselliğini ifade etme biçimi kültürel ve ahlaki faktörlerden etkilenmektedir. (Schuiling ve Likis, 2006).

Sonuç olarak, cinsellik insanlık tarihinin başından beri var olan ve insanları birçok açıdan etkileyen fiziksel, ruhsal ve toplumsal iyilik halinin önemli bir elemanıdır (Gendel ve Bonner, 1992). Cinsellik hakkındaki sorular ve çatışmalar insan hayatı boyunca önemli olmakla beraber, özellikle ergenlik döneminde önemi artmakta ve birçok gelişim kuramı da ergenlik döneminin cinsel tutum ve davranışların gelişiminde kritik bir dönem olduğunu vurgulamaktadır (Akgün, 2000).

1.2. ERGENLİK VE BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE CİNSELLİĞE YÖNELİK KURAMSAL AÇIKLAMALAR

Ergenlik, genel olarak yaşam döngüsünün ikinci on yılına denk gelen, çok hızlı bir gelişme ve değişimin olduğu bir dönem olarak tanımlanmaktadır (Steinberg, 2007). Bu süreci her toplum kendi kültürüne göre tanımlamasına rağmen ergenliğin tanımını belirleyen bazı ortak noktalar bulunmaktadır. Bunlar, fizyolojik olarak fiziksel büyüme ve cinsel olgunlaşma (Set, Dağdeviren ve Aktürk, 2006) ve psikososyal gelişme olarak ergenin sevgi arayışı ve kimlik arayışı gibi etkenler olarak belirtilebilir (Ergin, 1993). Ergenlik döneminde cinsel organlarda fiziksel ve fonksiyonel değişikliklerin ön plana çıkması, ergenin sevgi arayışının olması ve cinsel kimlik duygusunun da olgunlaşmasıyla bu dönemde cinsellik önemli bir hale gelmektedir (Set, Dağdeviren ve Aktürk, 2006). Ergenlik sürecindeki cinselliğin öneminin anlaşılması için ergenliğin biyolojik, psikolojik ve sosyal boyutlarının tüm yönleriyle ele alınması önemlidir.

Ergenliğin biyolojik yönü, cinselliğin merkezinde yer almakta olup daha çok puberte ve üreme ile ilişkilidir. Pubertal dönemde beden imajı ve cinsel davranış pubertal değişimden açık bir şekilde etkilenmektedir (Masters, Johnson ve Kolodny, 1995). Puberte döneminde ergenlerin bedenleri hakkında kaygılı oldukları ve çoğunlukla bedenlerinden hoşnutsuz oldukları görülmektedir (Murray, Byrne ve Rieger, 2011). Bu dönemde testosteron düzeyindeki değişiklikler erkek ergenlerde cinselliğin başlama zamanını ve cinsel aktivitenin sıklığını etkilemekle beraber kız ergenlerde cinsel ilgi ve aktivitenin artmasına neden olmaktadır (Halpern, Udry ve Suchindran, 1998). Ayrıca, fiziksel olarak erken olgunlaşmanın cinsel aktiviteleri nasıl etkilediğine yönelik yapılan çalışmalar bir taraftan erken olgunlaşan kız ve erkek ergenlerin daha fazla cinsel aktivitede bulduklarını belirtirken (Flannery, Rowe ve Gulley, 1993; Gaudineau ve ark., 2010), diğer taraftan erken olgunlaşan ve zamanında olgunlaşanlar açısından bir fark olmadığını, ancak geç olgunlaşan kızların daha geç cinsel ilişki yaşadıklarını ortaya koymuştur (Halpern ve ark., 1998). Psikolojik düzeyde ergen, yetişkin rollerini almaya hazırdır ve akran grupları arasında kendine yer edinmiştir. Sosyal kaynaklar ise ergen cinselliğini kendi etrafında şekillendirmekte ve bu şekillendirme cinsiyet, kültür ve sınıf gibi faktörlerden etkilenmektedir (Akgün, 2000).

Ergenlik döneminde cinselliği ele alan kuramsal yaklaşımlar açısından psikoanalitik kuramlar, ergenlik döneminde ön plana çıkan cinselliği gelişimsel olarak ele almakla beraber öğrenme kuramları daha çok cinsel davranışın ortaya çıkışı ile ilgilenmektedir. Psikoanalitik kuramlar içerisinde cinsel davranışları açıklamada en yaygın olarak bilinen kuram, Freud'un insan davranışlarının temelinde cinsel faktörlerin olduğunu vurguladığı psikanalitik kuramdır (Özgüven, 1997). Freud gelişim kuramında, çocuğun cinsel gelişiminin her biri bir önceki dönemin üzerine kurulan ve önceki dönemlerde kazanılan davranışları da özümseyen beş dönemde tamamlandığını belirtmektedir. Gelişimin ilk basamağı olan oral dönemde bebeğin ihtiyaçları ağız bölgesinde, anal dönemde anüs kasları üzerinde ve fallik dönemde genital organlar üzerinde yoğunlaşmıştır (Freud, 1915). 3-5 yaşlarındaki erkek çocuğun, annesine karşı duyduğu cinsel yatkınlık nedeniyle annesini babasından kıskanmasını Oedipus kompleksi olarak adlandıran Freud (1915), bu durumun kız çocuklarındaki karşılığını ise Elektra kompleksi olarak tanımlamaktadır. Freud' a (1915) göre, daha sonraki yaşlarda bu çatışma ortadan kalkmakta ya da bastırılarak ileriki yaşlarda kişiliği etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu dönemin temel amacı erotik dürtülerinin cinsel organlara odaklanmasını sağlayarak çocuğun kendi cinsiyle özdeşleşmesini ve yetişkin cinselliğinin temellerinin atılmasını sağlamaktır. Latent dönem, cinsel dürtülerin durgunluk dönemidir ve erinliğin başlangıcına kadar çocuklar kendi hemcinsleriyle yakınlaşmaktadırlar. Genital dönemde ise ergenliğin etkisiyle çocuğun fizyolojik olgunluğa ulaşması ve hormonların da etkisiyle cinsel dürtülerin gücünde bir artış görülmektedir. Ergen, erkek ya da kadın bedensel özellikleri kazandığı bu dönemde bir yandan da toplumun kendisinden beklediği kadın erkek rollerini benimsemeye çalışmaktadır (Freud, 1915). Freud, kuramında toplumsal cinsiyet farklılıklarının oluşumunu açıklamaktan öte cinsel kimliğin öğrenilme sürecinde çoğu bilinçsiz düzeyde meydana gelen etkileşim ve deneyimler üzerinde durmuştur (Coltrane, 1998). Neoanalitik teorisyen Chodorow (1978) ise psikanaliz, sosyoloji ve feminist kuramı birleştirdiği çoğulcu yaklaşımında cinsiyet kimliğinin nasıl geliştiği, anneliğin niçin ve nasıl yeniden üretildiği üzerinde durmaktadır. Chodorow (1978) da Freud ile benzer olarak toplumsal cinsiyet farklılıklarını kadın ve erkeklerin erken aile deneyimlerine ve farklı sosyo-ilişkisel deneyimlerine dayandırmaktadır. Kız ve erkek çocuğun farklı ilişkisel deneyimler yaşaması ve farklı benlik duygularına sahip olması, kadınlık ve

erkeklik özelliklerinin farklılaşmasının temel nedenidir. Ancak cinsel kimliğin gelişiminde Freud'dan farklı olarak Chodorow (1978) pre-oedipal döneme vurgu yapmaktadır. Freud' a göre çocuğun cinsel kimliğini öğrenmesi ancak fallik dönemde gerçekleşebiliyor iken; Chodorow'a göre çocuğun cinsel kimliğin gelişimi ilk iki yaşta gerçekleşmektedir. Chodorow'un tanımladığı pre-oedipal dönem, kız çocuğunda daha uzun olmakla birlikte kız ve erkek çocuğun oedipus kompleksinde farklılıkların yaşanmasına neden olmaktadır. Cinsel kimliğin farklılaşmasında özdeşleşme sürecinin de önemli olduğunu belirten Chodorow'a (1978) göre bu süreç sadece çocuklar için geçerli değildir aynı zamanda anne olan kadınlar için de farklı biçimde yaşanmaktadır. Yani kadınlar özdeşleşmenin ilk aşamasında kız çocuk olarak, ikinci aşamasında ise anne olarak yer almaktadır.

Carol Gilligan (1982) "Farklı Bir Sesten" (*In a different voice*) adlı kitabında, psikoloji biliminin araştırmalarının erkeklerle yapılan çalışmalardan elde edilen verilere dayanmasına rağmen bu bulguların kadınlara da genellenmesine itiraz etmiştir. Gilligan, Freud'la başlayan gelişim kuramlarının erkeklere odaklanmasını bir problem olarak tanımlamış, yaptığı çalışmalarla ahlak gelişiminde kadınlar ve erkeklerin önemli ölçüde farklılaştıklarını göstermiştir (Austrian, 2008). Ona göre birçok toplumda kız çocuklarının yetiştirilirken bakım verenlerine yani bağlanma figürleri olarak genelde annelerine yakınlıkları ve bağlılıkları desteklenmektedir. Erkek çocuklarının ise kızlardan farklı olarak annelerinden ayrı ve bağımsız olarak büyümeleri sağlanmaktadır. Söz konusu farklı tutumlar, kızların; başkalarının duygularını önemseyen ve ilişkileri korumaya özen gösteren bireyler olarak yetişmesini beraberinde getirmektedir. Bu ilk deneyimler çocukluk ve ergenlik döneminde de doğrulanarak cinsiyet ve ahlaki yönelim arasındaki bağlantıyı oluşturmaktadır (Austrian, 2008; Gilligan ve Wiggins, 1987).

Bem'in "Toplumsal Cinsiyet Şema Kuramı"na göre cinsiyet kimliğini kazanmak için, çocuklar kendilerini ve diğerlerini erkekler ve kadınlar olarak etiketlemeyi başarmak zorundadırlar. Bu cinsiyet şemaları sayesinde çocuklar, kültürün erkeksi ve kadınsı tanımına uygun olarak kendi davranışlarını düzenlemeye güdülenmektedirler (Franzoi, 1996). Kurama göre bir kültür erkekler ve kadınlar arasındaki ayrımı vurguluyorsa, çocuklar kültürün kendilerine ve diğer insanlara dair bilgi sürecini ve cinsiyetleriyle bağlantılı olan şeyleri öğrenerek büyürler (Bem, 1998). Bu kuramın en önemli özelliği,

kadınlık ve erkeklik biçimlerinin inşa edildiği alana ve kültürün özelliklerine yaptığı ana vurgudur. Ayrıca Bem'e (1974) göre değişik oranlarda her iki cinsiyetin özelliklerine sahip bireyler de bulunmaktadır ve bu bireyler androjen birey olarak tanımlanmaktadır.

Diğer taraftan Erikson'un kuramının toplumsal öğeler ve yaşamın tüm dönemlerini kapsaması, bu kuramı diğer kuramlardan ayırmaktadır (Miller, 1993). Erikson'a (1968) göre insan davranışının asıl güdüsü Freud'un belirttiği gibi cinsel doğada değil, aksine sosyal doğadadır. Erikson'un psikososyal gelişim kuramında her evrede çözülmesi gereken çatışmalar bulunmaktadır. Olgunlaşma ve toplumsal beklentiler, bireyin çözmesi gereken krizleri oluşturmaktadır (Atak, 2011). Ergenlik döneminde çözülmesi gereken temel çatışma "kimlik kazanımına karşı kimlik kargaşası" dır. Erikson'a göre kimlik; grup kimliği, mesleki kimlik, ulusal kimlik ve cinsel kimlik gibi farklı kimlik statülerinin bileşiminden oluşmaktadır. Cinsel kimlik türü ise kadın veya erkek olmakla sahip olunan, kişiye özel bir kimliktir (Coleman, 2007). Ancak Erikson'a (1968) göre, kimlik gelişimi ergenlik döneminde başlayan bir süreç olmadığı gibi ergenlik sonunda da bitmemektedir. Buna rağmen bu dönemde kimlik keşfi ile ilgili davranışlarda artış olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise fiziksel görünüşte meydana gelen değişiklikler, gelişen bilişsel kapasite ve ergenliğin geleceğe yönelik önemli kararları alma dönemi olmasıdır (Erikson, 1968). Ergenlik döneminde, genç bireyler kendi cinsel yapıları veya yeterlilikleri konusunda önce kuşku duyabilmektedirler. Ancak daha sonra kendilerini başkalarıyla karşılaştırmaları ve sınamaları sonucunda kendi cinsel yapısının ve yeterliliğinin gerçekçi kabullenışı ile ergenlerin "cinsel kimlik duygusu" olgunlaşmaktadır (Öztürk, 2004). Ergenler, "ben kimim?" sorusuna tatmin edici bir şekilde cevap verinceye kadar başkalarıyla yakın ilişkiler kurma eğiliminde değildirler (İlhan ve Özdemir, 2012). Ayrıca ergenlik döneminin sonlarına doğru kişi, ebeveynlerinden duygusal anlamda bağımsızlaşmakta ve her iki cinsten yaşlılarıyla daha olgun ilişkiler kurmaya hazır hale gelmektedir (Akalin, 2000). Yani kişi önce kendisiyle, sonra arkadaşlarıyla ve daha sonra özel bir kişi ile yakınlık kurar (Erikson, 1968). Bu davranış örüntüsü Erikson'un "kimlik duygusuna karşı kimlik kargaşası" evresinde başarılı olan ve bir sonraki aşama olan "yakınlığa karşı yalıtılmışlık evresi" ne geçiş içerisinde yer almaktadır. Erikson'a göre (1968), cinsel yakınlık, kimlik oluşumundan önce ortaya çıkarsa karmaşaya neden olmaktadır. Marcia (2002a),

Erikson'un kimlik kavramının önemini kabul etmesine rağmen ölçülmesinin zor olması nedeniyle *kimlik statüleri* kuramını ortaya atmıştır. Bu kimlik statüleri, Erikson'un kimlik duygusuna karşı kimlik kargaşası ikileminden yola çıkılarak oluşturulan, "araştırma" ve "karar verme" düzeyine dayalı dört kimlik statüsünden oluşmaktadır (Marcia, 2002a). Bunlardan en az gelişmiş olan dağınık statüdeki bireyler kimlik alanlarında gelişigüzel keşif yapar; ancak herhangi bir adanmışlıkta bulunmazlar. Askıya alınmış kimlik statüsündeki bireylerin seçenekleri araştırdığı, denemelerde bulunduğu ancak kalıcı bir bağlanma yapmadıkları görülmektedir (Marcia, 1993). Kimliğe karşı kimlik dağınıklığı çatışmasını başarıyla çözümlleyen bireyler, etkin araştırmanın olduğu, denemelerin gerçekleştirildiği ve bağlanmanın olduğu başarılı kimlik statüsünde yer almaktadırlar. İpotekli kimlik statüsünde ise bireyler herhangi bir araştırma yapmadan anne, baba veya diğer önemli kişilere bağlanarak onların beklentilerine göre kimliğini oluşturmaktadır (Marcia, 2002b). Arnett de Erikson gibi kimlik keşfi konusuna eğilmiş; ancak Erikson'dan farklı olarak kimlik keşfi sürecinin ergenliğin sonunda bitmediğini, ergenin iş, aşk ve dünya görüşü olmak üzere üç temel alanda denemelerde bulunduğunu ve bu denemelerin "beliren yetişkinlik (*emerging adulthood*)" döneminde yoğunluk kazandığını ifade etmiştir (Arnett, 2000). Arnett (2007) son yıllarda sanayileşmiş toplumlarda, ergenlik ve yetişkinlik döneminden farklı olan ve 18-25 yaş aralığını kapsayan dönemi "beliren yetişkinlik" olarak tanımlamıştır. Arnett'e göre (2004) beliren yetişkinlik dönemi, ergen olmayan ancak yetişkin konumuna da henüz ulaşmamış bireyleri tanımlamaktadır. Bu dönem pek çok bireyin anne baba evinden ayrıldığı ve aşk, iş, eğitimde fırsatlar aradıkları bir dönemdir (Nelson ve Chen, 2007). Beliren yetişkinler aşktaki ve işteki yönelimler konusunda ergenlik dönemine göre daha ciddi ve daha yoğunlaşmış olsalar da, bu değişim zaman içinde oluşmaktadır. Beliren yetişkinler, bu dönem boyunca otuzlu yaşlarında ve daha sonrasında özgür olamayacakları konularda özgür olduklarını fark ederler. Pek çok romantik ve cinsel deneyim yaşamak isteyen insan için bunun zamanı, aile denetiminin azaldığı ve evlenmek için henüz çok düşük bir baskının olduğu beliren yetişkinlik dönemidir (Arnett, 2007). Ayrıca, pek çok beliren yetişkin için bu gelişimsel dönem üniversite dönemini içermektedir (Lefkowitz, 2005). Bilgi ve teknolojiye dayanan 21. yüzyıldaki koşullar, bireylerin rahat bir yaşam sürmek için yüksek öğrenim görmelerini ve bunun yanı sıra eğitim etkinliklerine katılmalarını gerektirmektedir. Dolayısıyla

evlenme ve çocuk sahibi olma yaşı yirmili yaşların sonuna ertelenmiştir (Arnett, 2007). Arnett'e (2001) göre, beliren yetişkinlik dönemi tüm kültürlerde ortaya çıkmamaktadır. Sadece yetişkin rollerini ileri yaş dönemlerine ertelemeye izin veren kültürlerde yaşanmaktadır. Genç insanların evlilik yaşını ve ilk çocuğa sahip olma yaşını yirmili yaşlarının sonuna ertelemeleri, birlikte yaşama ve evlilik öncesi cinselliği yaşama gibi istekleri beraberinde getirmektedir (Arnett, 2007). Ancak genel olarak toplulukçu kültür özellikleri taşıyan ülkelerde kadının evlenmeden önce cinsel içerikli davranışta bulunması istenmemekte çünkü cinsel saflık namus ile eş değer olarak görülmektedir (Tezcan, 1999).

Psikoanalitik kuramlardan farklı olarak, sosyal öğrenme ve biliş kuramlarında ise, bireylerin toplumsal cinsiyet kazanımlarının ancak dışsal dünya ile kurdukları etkileşimler sonucunda gerçekleştirildiği vurgulanmaktadır. Kohlberg gibi biliş kuramcılar, çocukların bir kez kendi toplumsal cinsiyetlerinin sabit olduğunu anlamalarıyla birlikte, aynı cinsiyetten olanların davranışlarını taklit ederek bilişsel tutarlılığı koruduklarını varsaymaktadırlar (Steeves 1999). Cinsel davranışın ortaya çıkışını açıklayan sosyal öğrenme kuramına göre cinsiyetlere bağlı kimliğin geliştirilmesinde çocukluk dönemindeki pekiştirme ve model alma önemli yer tutmaktadır. Çocuklar aynı cinsten ebeveynin davranışlarını taklit ettikleri zaman ödüllendirilmekte veya kendi cinsine uygun davranmadığında cezalandırılmaktadır. Sonuç olarak öğrenme kuramlarının genelinde tüm davranışlar gibi cinsel davranışların da öğrenilmiş olduğu varsayılır (Barut, 2004). Bunun yanı sıra her kültürün cinsellik konusunda normları bulunmaktadır. Bu normlar toplumsal cinsiyet rolleriyle, evlilikle, arkadaşlıklarla ve aile kanalıyla yansıtılmaktadır. Birey bu normları bahsedilen kanallar aracılığıyla öğrenir (Bogle, 2008). Kültürün cinsel tutum ve davranışlar üzerindeki etkisinden bir sonraki bölümde detaylı olarak bahsedilecektir.

1.3. EVLİLİK ÖNCESİ CİNSELLİĞE YÖNELİK TUTUM: ERGENLİK VE BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE CİNSEL TUTUM VE DAVRANIŞLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Cinsel tutum ve davranışlar çeşitlilik göstermekte ve birçok faktörün etkileşimiyle oluşmaktadır. Kişinin ailesinden, başkalarıyla olan ilişkilerinden, yaşam koşullarından ve içinde yaşadığı kültürden etkilenmektedir (WHO, 2005). Toplumların cinsellik üzerine koyduğu kurallar süreç boyunca cinsel yaşamı kişisel kontrolden çıkarıp toplumsal kontrol mekanizmalarının içine sokmuştur. Bu kurallar, evlilik ve aile kurumları ile bağlantılı olarak geliştiği için evlilik öncesi cinsel ilişki kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Evlilik öncesi cinsel ilişkinin, evlilikte yaşanan cinsellikten farklı bir durum olarak yansıtılması da kişilerin ve toplumların bu konuda farklı tutumlar sergilemelerine yol açmıştır (Sakallı, Karakurt ve Uğurlu, 2001).

Ülkemizde kadına ve erkeğe atfedilen özelliklerin kültür içerisinde tanımlanmış bir yeri olduğundan (Ersoy, 2009) kadın ve erkeğin toplum içindeki farklı rolleri, cinsellik konusunda da göze çarpmakta ve erkeğin evlilik öncesi cinsel deneyim yaşaması belirgin olarak desteklenirken kadın cinselliği bastırılmaktadır (Coşkun ve Gökdemirel, 1997; Khan, 2002). Kadın cinselliğinin bastırılmasının ve evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşayan kadınların etiketlenmesi eğiliminin nedeni ise kadınların evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşamalarının kabul görmemesi ve evliliklerde bekaret beklentisinin olmasıdır (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003). Topkaya (2012) kadınlar için cinselliğin yaşanmasının evlilikle ilişkilendirilmesinden dolayı kültürel ve dini değerlerin kadınların evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumunu muhafazakâr yönde etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Bu toplumsal değer yargıları ve öğretilerden dolayı kadınların evlilik öncesi cinsel ilişkiye erkeklerden farklı bir düşünce biçimiyle yaklaştığı görülmektedir (Yıldırım, 2008). Ergenlerin cinsel tutumlarını belirlemeye çalışan boylamsal araştırmalarda, ergenlerin cinselliğe yönelik tutumunun olumlu ve izin verici olması durumunda cinsel ilişki yaşadıkları gösterilmektedir (Cuffee, Hallfors ve Waller, 2007; Whitbeck, Yoder, Hoyt ve Conger, 1999). Ancak ülkemizde erkek çocuklar cinsellik konusunda özgür ve kadına göre daha fazla imtiyazlara sahip olarak yetiştirilirken, kız çocukları genelde kontrol altında olup daha tutucu ve cinsellikle ilgili baskılarla büyütülmektedir (Duyan, 2004; İnanç, 2003). Zuo, Lou, Gao, Cheng, Niu ve

Zabin (2012) çalışmalarında hem kadın hem de erkek katılımcıların evlilik öncesi cinsel ilişkide erkeklerin daha özgür olarak algılandığını belirtmişlerdir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada ilk cinsel ilişki deneyimi yaşayanların çoğunlukla erkekler olduğu ve ilk cinsel ilişki yaşama yaşının erkeklerde daha erken yaşta olduğu belirtilmiştir (Aşkun, 2000). Yıldırım'ın (2008) çalışmasında da erkeklerin evlilik öncesi cinsel aktivitede bulunması fikrine katılımcıların onda dördü olumlu cevap verirken, kızların evlilik öncesi cinsel aktivitede bulunması fikrine olumlu cevap verenler yaklaşık onda birdir. Ayrıca cinsel ilişkide bulunmuş olma oranlarına bakıldığında ise erkeklerin evlenmeden önce % 46'sının cinsel ilişkide bulunduğu fakat kızların % 2.8'inin cinsel ilişkide bulunmuş olduğu görülmektedir (Yıldırım, 2008). Marmara Üniversitesi'nde 400 son sınıf öğrencisi ile yapılan başka bir çalışmada erkeğin evlilik öncesi cinsel deneyimine erkek katılımcıların % 31'i ve kadın katılımcıların % 23.3'ü karşıyken; kadınların evlilik öncesi cinsel deneyimine erkek katılımcıların % 56.4'ü ve kadın katılımcıların % 45.3'ü karşı bulunmuştur (Avşaroğlu, Hayran, Harmancı ve Çalı, 1994). Bulut, Nalbant ve Çokar (2002) ergenlerin sağlık bilincinin geliştirilmesi projesi kapsamında üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarda; Ankara'da erkeklerin üçte birinin, kızların dörtte birinin ve Sivas'ta ise erkeklerin % 35'inin, kızların % 5'inin cinsel ilişki deneyimlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Ülkemizde üç üniversiteyi kapsayan başka bir çalışmada erkeklerin % 67,8'inin, kızların % 25'inin cinsel ilişki deneyimi olduğu bildirilmiştir (Aşkun 2000). Son zamanlarda üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada ise cinsel davranış ve tutumlar üzerinde belirgin cinsiyet farklılıkları göze çarpmakta ve çifte standardın hala devam ettiği görülmektedir (Topkaya, 2012).

Üniversitedeki öğrenim yıllarının genel olarak ergenlik dönemin sonu ile gençlik döneminin başlarına denk geldiği bilinmektedir (Karabulutlu ve Kılıç, 2011). Üniversite dönemi, öğrenciler için hem kimlik ve bağımsızlık kazanma çabalarının sürdürüldüğü hem de üniversite yaşamının beraberinde getirdiği kişilerarası sorunlar ve çevresel değişimlerle mücadele edilmeye çalışıldığı önemli bir dönemdir (Rickwood, Deane, Wilson ve Ciarrochi, 2005). Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler aynı zamanda başka bir yaşam biçimine de yeni başladıkları için uyum problemleri yaşayabilmektedirler (Kaya, Serin ve Genç, 2007). Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler, genç insan nüfusu

içinde özgün bir konuma sahip olmakla beraber (Tüzün, İlhan, Ceyhan ve Maral, 2005) bir toplumda üniversite gençliği, toplumun sosyo-kültürel yapısının en dinamik unsurlarını oluşturmaktadır (Pektaş ve Bilge, 2007). Ayrıca üniversite öğrencileri farklı yaşantılara ve güvenli olmayan davranışlara da açıktır. Bunların başında gencin, cinsel açıdan aktif olması veya üniversite yaşamı boyunca aktif hale gelmesi görülmektedir (Koçoğlu, 2000). Cinsel tutum ve davranışlar erken yaşlarda temel olarak aileden etkilenirken, ileri yaşlarda üniversite ortamı öğrencilerin cinsel tutum ve davranışları üzerinde daha fazla etkili olmaktadır (Orçun, Aras ve Açık, 2003). Bireylerin evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarında cinsiyetin dışında üniversite döneminin de önemli olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Kaya, Serin ve Genç (2007), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci sınıfta okuyan öğrencilerin cinsel yaklaşım ve davranışlarının belirlenmesini amaçladıkları çalışmalarında, birinci sınıf öğrencilerinin % 40'ı evlilik öncesi cinsel yaşamın sınırlı olması gerektiğini savunmuştur. Ayrıca evlilik öncesi cinsel yaşamın erkekler için doğal olduğunu belirten erkek öğrencilerin sayısının kızlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Benzer bir şekilde Özan, Aras, Şermin ve Orçun'ın (2004) tıp fakültesi öğrencileriyle yaptıkları çalışmada erkeklerin, hemcinsleri için evlilik öncesi cinsel deneyime hem üniversite başında (1.sınıf) hem de üniversite sonunda (6.sınıf) yüksek oranlarda olumlu yaklaştığı ancak erkek katılımcıların hem üniversite başında hem de üniversite sonunda kadınların evlilik öncesi cinsel deneyimine erkeklere olan yaklaşımlarından daha olumsuz olduğu görülmektedir. Ancak yine de erkeklerin kadınların cinsel deneyimine 6.sınıfta biraz daha hoşgörü ile yaklaştığı bu çalışmanın bulguları arasındadır. Kızların ise genel olarak hemcinslerinin evlilik öncesi cinsel deneyimine 1.sınıfta daha olumsuz yaklaştığı ancak 6.sınıfta evlilik öncesi cinsel deneyimine erkeklere gösterdikleri hoşgörü kadar yüksek olmasa da daha olumlu yaklaştığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak kadınlarla erkeklerin cinsel yaşantılarındaki farklılıkların gelişmiş ülkelerde azalma eğiliminde olup Türkiye'de çeşitli alanlarda etkisini sürdürmesine rağmen (Ekşi, 1990), son yıllarda yapılan bazı çalışmalarda kadınların evlilik öncesi cinselliği yaşamalarına toleransın geçmişe göre biraz daha arttığı (Sakallı, Karakurt ve Uğurlu, 2001) ve ergen ve gençlerde cinsel olarak aktif olma oranlarının geçmişe göre arttığı dikkat çekmektedir (Aşkun, 2000).

Cinselliği etkileyen faktörler çok çeşitli olmakla birlikte bu çalışmada üç temel başlık altında ele alınmıştır: aile etkileri, akran etkileri ve kültür etkileri.

1.3.1. Aile Etkileri

Aile, toplumun sahip olduğu değer yargıları, normatif kurallar ve sosyalizasyonun en ciddi ve yoğun olarak yaşandığı toplumsal yapı olması nedeniyle (Bağlı ve Sever, 2005), ebeveynler kendi ailevi değer ve inançlarını çocuklarına aktararak onların cinselliğe bakış açılarını etkilemektedirler (Jaccard, Dodge ve Dittus, 2002).

Çocukların cinselliği üzerindeki aile etkisini açıklamada farklı kategorik yaklaşımlar tanımlanmaktadır. Thornton ve Chamburn'a göre (1987) aileler ergenlerin cinsel davranışlarını 4 boyutta etkilemektedir. Birinci boyut ergenlerin tutumunun ailenin tutumundan etkilenmesidir. İzin verici tutuma sahip ailelerin çocuklarında diğer tutuma sahip ailelere göre sık cinsel ilişki yaşama ile olumlu yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur (Dittus ve Jaccard, 2000). İkinci boyutta anne babanın evlenme, çocuk sahibi olma, boşanma ve yeniden evlenme gibi davranışlarının gençler için rol model oluşturduğu vurgulanmaktadır. Moore, Peterson ve Furstenberg'in (1986) çalışmasında da boşanmış ailelerin, tek ebeveynliğin ve yeniden evlenmenin, ergenin cinsel hayatı üzerinde etkisi olduğu bilgisi desteklenmiştir. Ebeveynleri boşanmış ergenlerin anne baba tarafından izlenme (*parental monitoring*) niteliği azalmaktadır (Miller, Forehand ve Kotchick, 1999). Anne baba izlemesinin kalitesi ilk cinsel birleşmenin ertelenmesiyle ilişkili olduğundan evliliğin bozulduğu ailelerde yaşayan ergenlerin, akranlarından daha erken cinsel ilişki deneyimi yaşamaları olasıdır (Rodgers, 1999). Üçüncü boyutta da ailenin dini inanışlarının ergenin cinsel tutumlarını etkilemesinden bahsedilmektedir. Woodroof (1986), dindarlık derecesi ile cinsel ilişki arasında beklendik bir ters ilişki olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Son boyutta ise ailenin iş deneyimi, mesleği ve eğitim seviyesi ergenin cinselliğe yönelik tutumlarında etkili olmaktadır. Thornton ve Cambur'a (1987) göre eğitim, düşünceyi liberalleştirmekte ve bu da evlilik öncesi cinselliğin kabulünü artırmaktadır. Buna rağmen yüksek eğitim seviyesine sahip anne babaların da çocuklarının cinsel aktivitelerini desteklemediği görülmektedir. Çünkü çocuklarının kendileri gibi iyi bir eğitim almalarını istemekle birlikte bunu, erken

cinsellikle aynı anda yürütmenin zor olduğunu düşünmektedirler (Thornton ve Cambur, 1987).

Thornton ve Chamburn'un (1987) sınıflandırmasının yanı sıra Miller, Forehand ve Kotchick (1999), ergenin cinsel aktivitesi üzerindeki aile etkisini 2 kategoriye ayırmaktadır. Bunlardan ilki anne babanın eğitim seviyesi, mesleği, sosyoekonomik düzeyi ve medeni durum gibi değişkenleri kapsayan ailenin yapısal değişkenleridir. İkincisi ise, ebeveyn izleme ve cinsel konularda iletişimi içeren aile süreç değişkenleridir. Bahsedilen kategorilerden yapısal değişkenler içinde yer alan ailenin medeni durumu, mesleği ve eğitim seviyesine dair içeriğe Thornton ve Chamburn'un (1987) sınıflandırmasında değinilmiştir. Yapısal değişkenlerden sosyoekonomik düzey ile cinsellik arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar da cinselliğe yönelik tutum ve davranışların sosyoekonomik düzeye göre farklılaştığını göstermektedir. Sosyoekonomik düzey düştükçe sahip olunan cinsel bilginin de azaldığı görülmektedir (Miller ve ark., 1999). Başka bir çalışmada ise yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin, çocuklarına yeterli düzeyde cinsel bilgi vermemesine rağmen çocuklarının cinselliğe yönelik tutumlarının diğer sosyoekonomik düzeydeki çocuklardan daha olumlu olduğu görülmüştür (Weinberg ve ark., 1997).

Ergenlerin cinsel tutum ve davranışlarını yordayan etmenlerden aile ve akranların rolünü ele aldığı çalışmasında Akgün (2000), Miller ve arkadaşlarının (1999) ikinci boyutu olan aile süreç değişkenleriyle genelde daha az ilgilenilmesine rağmen süreç değişkenlerinin (ebeveyn izleme ve cinsel konularda iletişim) göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Süreç değişkenlerinden anne baba izlemesinin ebeveyn desteği ile ilişkili olduğu (Wight, Williamson ve Henderson, 2006) ve ebeveyn desteğinin ilk cinsel ilişki deneyimini geciktirmeye olanak sağladığı görülmektedir (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1996). Wight ve arkadaşlarının (2006) çalışmasında, anne baba izlemesinin yüksek olduğu erkek ergenlerde daha az cinsel ilişki deneyimi yaşadıkları bulunmuşken; kız ergenlerde daha az cinsel ilişki deneyimi yaşamanın yanı sıra ilk cinsel ilişki deneyiminin geciktiği de görülmektedir. Anne baba izlemesinin yanı sıra aile ile cinsel konularda iletişim de süreç değişkenleri içinde yer alan ve çocuğun cinsel tutum ve davranışını etkileyen önemli faktörlerden biridir (Blackmer, 2012).

Cinsel konularda anne baba ile iletişim ve ailenin cinsel onayı bu çalışmanın temel değişkenlerini oluşturduğundan ayrı başlıklar altında ele alınacaktır.

1.3.1.1. Aile ile Cinsel Konularda İletişimin Cinsel Tutum ve Davranışlara Etkisi

Cinsel gelişmenin başladığı, cinsel konulara ilginin giderek arttığı, ilk cinsel duyguların ve deneyimlerin yaşandığı ergenlik döneminde, ergenlerin cinsel yaşamları ile ilgili doğru kararlar verebilmeleri önemlidir (Gölbaşı, 2002). Bunun için ergenlerin cinsellikle ilgili konularda doğru bilgiye uygun zamanda ulaşabilmeleri gerekmektedir (Ogle, Glasier ve Riley, 2008). İnsanlar doğdukları andan itibaren, başta aileleri olmak üzere çevrelerinden cinsellikle ilgili mesajlar almaya başlarlar. Ebeveynler çocuklarına cinsel konular hakkında bilgi verme, başka kaynaklardan öğrendikleri bilgileri kontrol etme, sağlıklı cinsel gelişmelerini sağlama ve riskli cinsel davranışlarını azaltmada önemli bir potansiyele sahiptirler (Dittus, Miller, Kotchick ve Forehand, 2004; Miller, Benson ve Galbraith, 2001). Ebeveynler, çocuklarına vücut bölümlerinin isimlerini öğretirken ve onlarla konuşarak doğrudan ya da cinsellik hakkındaki tutumları aracılığıyla dolaylı olarak cinsellik hakkındaki ilk bilgilerini ve değer yargılarını aktarmaktadır (Dilorio, Kelley, Hockenberry-Eaton, 1999; Hassan ve Creatsas 2000; Snegroff 2000). Ebeveynlerin cinsellikle ilgili bilgileri çocuklarına aktarması, ergenler için cinselliğe ilişkin bir kaynak niteliği taşımaktadır. Ergenler de kendi cinsel kaynaklarının aileleri olduğunu belirtmelerine rağmen aslında cinsel konularda ebeveynleriyle çok fazla konuşmak istememektedirler (Somers ve Surmann, 2004). Snegrof'a (2000) göre çocuğun/gencin cinsel konularda bilgi almak için ailelerini kaynak olarak görmemesinin nedeni ise aile içinde cinselliğin rahat bir şekilde konuşulmamasından kaynaklanmaktadır (Snegrof, 2000). Günümüzde çocuklar cinsellik bilgisine ailenin yanı sıra çeşitli medya araçları ile de rahat bir biçimde ulaşabilmektedir (Fortenberry, 2013). Son on yılda dergiler, kitaplar, video filmleri bu konudaki önemli bir kaynağı oluşturmaktadır (Babacan, 2003). Ancak cinsellikle ilgili bilgi eksikliği kişileri, medyadan ve bilgisiz yaşlılarından gelen mesajlara duyarlı kılmaktadır (Kayır, 2001). Civil ve Yıldız'ın (2010) çalışmasında öğrencilerin cinsel konulara ilişkin ilk bilgi kaynağının arkadaşları olduğu, okul ve ailenin geri planda kaldığı görülmüştür. Benzer şekilde Sevil ve arkadaşların (2004) İzmir'de yaptığı

çalışmada katılımcıların % 45.3'ünün ve Gölbaşı'nın (2002) Ankara'da yaptığı çalışmasında gençlerin % 56.2'sinin cinsellikle ilgili ilk bilgileri arkadaşlarından aldıkları belirlenmiştir. Kaya, Serin ve Genç'in (2007) çalışmasında da öğrencilerin bilgi alma kaynaklarında arkadaşların ilk sırada olduğu görülmektedir. Kız ve erkek ergenlerin anne ve babalarıyla olan cinsel bilgi kaynaklarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar genel olarak kızların cinsel bilgileri çoğunlukla arkadaş ve anneden aldıklarını, erkeklerin ise daha çok arkadaş ve babadan aldıklarını göstermektedir (Eroğlu, ve Gölbaşı, 2005). Yapılan araştırmalarda cinsel bilgi kaynağının sıralaması değişse bile annenin, ergenlerin cinsellikle ilgili konularda ilk bilgilerini aldıkları kaynaklar arasında olduğu görülmektedir (Bulut ve ark., 2002; Gölbaşı, 2002). Ayrıca cinsel konularda ergen ve aile arasında bulunan iletişimlerini inceleyen araştırmalarda ergenlerin babalarından daha çok, anneleriyle cinsel konularda iletişimlerinin olduğunu belirten çalışmaların yanı sıra (Dilorio ve ark., 1999; Koff, ve Rierdan, 1995), kız ergenlerin babalarından çok anneleriyle cinsel konuları tartıştığını; erkeklerin ise anne ve babalarıyla eşit oranda cinsel konular hakkında tartışma yaptıklarını belirten çalışmalar bulunmaktadır (Dutra, Miller ve Forehand, 1999). Widman ve arkadaşlarının (2014) 603 ergenle yaptıkları cinsel konularda iletişim ile ilgili çalışmada, ergenlerin aile ve arkadaşlarıyla partnerlerinden daha çok konuştukları ve kadınların konuşma sıklığının ise erkeklere göre daha fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Türkiye'de genel kabul gördüğü düşünülen aile yapısında babanın cinsellikle ilgili konularda temel bilgi kaynağı olmamasına rağmen (Botchway, 2004), bu bulgu cinsellik konusunda bilgi kaynağının ve iletişimin cinsiyete göre değiştiğini doğrulamaktadır. Topkaya'ya göre (2012) kız ve erkek çocuklarının farklı gelişimsel deneyimleri yaşamaları bu bulgunun olası açıklamalarından biridir.

Anne babayla cinsel konularda iletişimde, konuşmaların içeriği de önemli bir yer tutmaktadır (Jaccard, Dodge ve Dittus, 2002). Ebeveynler çocuklarıyla değişen oranlarda; kadın-erkek vücut farklılıkları, adet kanaması, cinsel ilişki, gebelik ve gebelikten korunma yöntemleri ve kendi inançları gibi konular üzerine konuşmaktadırlar (Erbil, Orak ve Bektaş, 2010). Ergenlik ve beliren yetişkinlik dönemindeki konuşmaların, sıklıkla cinsel ilişki ve cinsel sağlık üzerinde olduğunu görülmektedir (Lefkowitz, Bone ve Shearer, 2003). Miller ve arkadaşları (1998),

annelerin çocuklarıyla cinsel davranışı ve fiziksel gelişme konularından daha çok AIDS ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında konuştuğunu; Dilorio ve arkadaşları (1999) ile Bulut ve Gölbaşı (2009) ise kız ergenlerin anneleriyle adet döngüsü hakkında konuşmaya daha eğilimli olduklarını belirtmektedir. Başka bir çalışma, cinsel konular hakkında aileleriyle anlamlı tartışmalar yapan ergenlerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve doğum kontrolü hakkında daha çok konuştuklarını göstermektedir (Raffaelli, Bogenschneider ve Flood, 1998). Özan, Aras, Şermin ve Orçun'ın (2004) tıp fakültesi öğrencileriyle yaptıkları çalışmada ise kızların ve erkeklerin en çok ergenlik dönemi değişiklikleri hakkında bilgi aldıkları, erkeklerin cinsel ilişki konusunda kızlara göre daha fazla bilgi aldığı görülmektedir.

Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsellik hakkında yaptıkları konuşmaların, konuşma amacına göre farklı özellikler gösterdiği görülmektedir. Örneğin bir cinsel ilişkinin olası sonuçları anlatılacaksa, daha ağırlıklı olarak cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve hamilelik anlatılırken; cinsel ilişki yaşanmaması gerekliliğinin nedenleri anlatılacaksa, toplumun değerleri anlatılmaktadır (Jordan, Price ve Fitzgerald., 2000). Genel olarak ebeveynler cinselliğin sonuçları hakkında konuşmada cinselliğin kendisinden bahsetmeye göre daha rahattırlar. Çünkü bu konular zaten hem medyada hem sağlık eğitim programlarında yaygın olarak bulunmaktadır (Blackmer, 2012). Ayrıca ebeveyn anlattığı konularda bilgili ve kendinden eminse ergenin cinsel davranışları daha az problemlidir (Wilson ve Donenberg, 2004).

Cinsel konularda iletişim oldukça önemli olmasına rağmen farklı eğitim ve kültür düzeyindeki pek çok ebeveyn bu konuda konuşma yapmaktan kaçınılmaktadırlar (Dittus ve Jaccard, 2000). Annelerin cinselliği çocuklarına anlatma konusunda tereddüte düşmesi cinsel konularda düşük iletişimin bir göstergesidir (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1996). Bunun sebepleri arasında ailenin utanması, çocuğun onu ciddiye almayacağını düşünmesi, çocuğun dürüst olmayacağını düşünmesi ve cevap veremeyeceği sorular soracağını düşünmesinden kaynaklanabilmektedir (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1996). Ayrıca cinselliğin konuşulmasının ayıp ve yasak olduğu tutucu bir ailede gencin cinselliğe ilişkin merak ettiklerini sorabilmesi pek mümkün değildir. Yıldırım (2008) bu konuların ev içerisinde açık bir şekilde konuşulmamasının çocukların bu konuya gereğinden fazla önem verebileceği ve onlarda merak uyandırabileceği düşüncesinden

kaynaklanabileceğini belirtmektedir. Ancak cinsel konuların ev içinde açık bir biçimde konuşulmamasına rağmen son zamanlarda annelerin bir kuşak öncesine göre kızlarına “cinsel ilişki” ve cinsel konularla ilgili bilgi verme oranının önemli düzeyde arttığı belirtilmektedir (Erbil, Orak ve Bektaş, 2010). Benzer şekilde ergenlerin de ebeveynleriyle cinsellik hakkında konuşmakta tereddüt ettikleri görülmektedir (Jaccard, Dittus ve Gordon, 2000). Jaccard ve arkadaşları (2000) ergenlerin bu konularda konuşmaktan çekinme sebeplerinin kişisel utanç yaşamalarından, annelerinin sorularını cevaplamayacağını ve çocuğun ailesinin onu gözetleyeceğini düşünmelerinden kaynaklanabileceğini vurgulamaktadır. Rosenthal ve Feldman (1999) ise bunun ergenlerin genel olarak ebeveynleriyle tutarsız ve seyrek konuşma yapmalarından kaynaklanabileceğini belirtmektedir. Ayrıca ergenler aileleriyle cinsel konularda yaptıkları konuşmaları ebeveynlerinden daha az hatırlama eğilimindedirler (Miller ve ark., 1998). Fox ve Inazu (1980) bunun, ergenlerin genelde ebeveynleriyle cinsellik üzerine tartışmalar içindeyken konuşmaları özümsememesinden, ebeveynin fazla önem vermesinden veya sosyal beğenirlikten kaynaklanabileceğini vurgulamaktadır.

Genel olarak, aile ve ergen arasındaki ilişki niteliğinin iyi olduğu ve cinsel konularda iletişimin olduğu durumlarda, evlilik öncesi cinsel ilişki yaşama oranı ve cinsel ilişki sıklığının daha düşük olduğu belirtilmektedir (Deptula, Henry ve Schoeny, 2010; Fingerson, 2005; Whitaker ve ark., 2000). Ayrıca evlenene kadar cinsel ilişkiye girmemeyi tercih edenlerin, cinsel ilişki deneyimi olanlara göre anneleriyle daha sık cinsel konularda iletişimde buldukları belirtilmektedir (Velez, Gonzales ve Borges, 2005). Whitaker ve Miller (2000) bir yıl içerisinde cinsel birleşme yaşayabileceklerini düşünen ergenlerin, evlenene kadar cinsel birleşme yaşamayı düşünmeyenlere göre aile ile olan iletişimlerinin daha zayıf olduğunu bulmuşlardır. Ebeveynlerin çocuklarının cinsel olarak aktif olduklarını öğrendikten sonra cinsel konularda daha çok konuşma eğilimi göstermeleri de belirtilen bulgular arasındadır (Deptula, Henry ve Schonery, 2010). Yapılan boylamsal bir çalışmada (Miller, Levin ve Whitaker, 1998) cinsel konularda iletişimin özellikle ergenin cinsel ilişki yaşamadan önce olduğunda daha bilinçli cinsel davranışlarla ilişkili olduğu bulunmuştur. Anneyle cinsel konularda iletişim sıklığının artmasıyla ergenin beş altı yıl sonraki cinsel partnerlerin sayısında bir artış meydana geldiğini gösteren çalışmaların olması (Khurana ve Cooksey, 2012),

annenin ergenle cinsel konular hakkında konuşmasını ergenin, annesinin onayladığı şeklinde algılamasından kaynaklanıyor olabileceğini de düşündürmektedir. Bu nedenle ebeveynin cinsel ilişkiye verdiği onayın ergen tarafından algısı, cinsel konularda iletişimin içinde vurgulanması gereken bir faktördür.

1.3.1.2. Ailenin Cinsel Onayının Cinsel Tutum ve Davranışlara Etkisi

Genelde ebeveynlerin, çocuklarının ergenlikte cinsel ilişki yaşamalarına karşı oldukları ve öğrendikleri takdirde engelleyecekleri düşünülür (Newcomer ve Udry, 1987). Aslında pek çok ebeveyn ergen çocuklarının cinsel ilişkilerini onaylamamalarına rağmen bir yandan da bunu deneyimlemelerinin normal olduğunu düşünürler (Hofferth ve Hayes, 1987). Örneğin Jaccard ve arkadaşlarının (1996) yaptıkları çalışmada, ergenler genel olarak annelerinin cinsellik yaşamalarını onaylamadığını düşündüklerini belirtmekle beraber, dörtte bir katılımcı annesini onaylayıcı ya da kararsız olarak algıladığını belirtmişlerdir. Ergen tarafından algılanan anne onayına bakıldığı zaman ise erkek ergenlerin kızlara göre ailelerinden daha fazla onay algıladıkları görülmektedir (Moore ve Rosenthal, 1991). Afrikalı Amerikan anneler ve 14-17 yaş aralığında ergen çocuklarıyla yapılan başka bir çalışmada ise anneler, ergenlerin algıladığından daha az onaylayıcı bulunmuşlardır (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1998).

Ailenin cinsel onayı ile ergenin cinsel aktivitesinin genelde tutarlı olduğu görülmektedir (Deptula ve ark., 2010; Fingerson, 2005). Annenin onayı olmadığı ve annenin onaylamadığına dair ergenin algısının yüksek olduğu zaman ergenlerin cinsel aktivitesinin azaldığı (Hahm ve ark., 2008) ve annelerin ergen çocuklarına cinsel ilişkiyi onaylamadıklarını söylemesinin sıklığı arttıkça ergenlerin daha az cinsel ilişkide bulunduğu görülmektedir (Jaccard ve ark., 2000). Babanın cinsel onayı açısından, kadınların babalarının cinsel onayının olmamasını erkeklerden daha çok sezdiği fakat erkeklerin annelerinin cinsel onayının olmamasını babalarının cinsel onayının olmamasından daha çok sezdiği belirtilmektedir (Hampton, Jeffery, McWatters ve Smith, 2005). Ayrıca cinsiyete göre ergenin algıladığı annenin cinsel onayının olmaması ile babanın cinsel onayının olmaması arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir (Hampton, Jeffery, McWatters ve Smith, 2005). Benzer şekilde Dilorio, Kelley ve

Eaton'a (1999) göre ergenin cinsel aktivite düzeyinin en iyi yordayıcısı ergenin annesinin onayına ilişkin algısıdır. Ancak Dittus ve Jaccard (2000) anne ve çocuklarını karşılaştırdığı çalışmada annenin cinsel ilişkiyi onaylamamasının, ergenin cinsel ilişkide bulunup bulunmayacağını yordamadığını bulmuştur. Ayrıca ergenin romantik ilişkisi uzun süreli ise ebeveyn onayının ergenin cinsel davranışı üzerindeki etkisinin azaldığı görülmektedir (Moore ve Rosenthal, 1991). Özan, Aras, Şermin ve Orçun'ın (2004) tıp fakültesi öğrencileriyle yaptıkları çalışmada cinsel tutumları belirleyen etkenler incelendiğinde, tüm öğrencilerde en çok etkili olan etkenin kişisel istek ve değerler olduğu saptanmıştır. Ailesel beklentilerin etkisinin 6.sınıftaki kızlarda 1.sınıf hemcinslerine yakın oranda olduğu ancak 6.sınıf erkeklerin ailesel beklentilerden etkilenmelerinin ilk yıldaki hemcinslerinden daha az olduğu bulunmuştur. Aras, Orçun, Özan ve Şemin (2004) çalışmasında da, ailesel beklentilerin kızlarda erkeklere göre daha etkili olduğu saptanmıştır.

Sonuç olarak ebeveynin cinsel konularda iletişimi ve onayı konusunda farklı bulgular olmakla beraber, bu sonucun annenin gösterdiği onay ile ergenin algıladığı onay arasındaki farktan ve ebeveyn ile ergen arasındaki iletişim biçiminin ve zamanının bilinmemesinden kaynaklandığı vurgulanmaktadır (Fingerson, 2005). Ergenin ailesinden algıladığı onaylamama ile annenin gerçekten onaylamaması arasındaki uyumsuzluğun, ebeveyn ile çocuk arasındaki cinsel konularda iletişimi de azalttığı görülmektedir (Dittus ve Jaccard, 2000). Tüm bunların yanı sıra akranlar ve ailenin içinde bulunduğu sosyo-kültürel ortam da cinselliğe yönelik tutum ve davranışların belirlenmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

1.3.2. Akran Etkileri

Gelişimsel olarak akran etkisinin en yoğun olarak görüldüğü dönem ergenlik dönemidir ve ebeveyn etkisiyle karşılaştırıldığında akran etkisi bu dönemde oldukça önemli bir yer tutmaktadır (Santrock, 2012). Cinsel bilgi kaynağı olarak arkadaşların ve akranların önemi birçok araştırmada vurgulanmaktadır (Bulut ve ark. 2002, Gökengin ve ark. 2003, Orçun ve ark. 2003). Guzman (2003) çalışmasında ergenlerin aile ve partnerlerine kıyasla arkadaşlarıyla cinsellik hakkında daha rahat konuştuklarını göstermektedir.

Başka bir çalışmada ise ergenlerin cinsellik hakkında ailelerinden daha çok akranlarıyla konuştuğu ve akranlarından algıladıkları cinsel tutumların ebeveynlerinden algıladıklarından daha liberal olduğu belirtilmektedir (Billy ve Udry, 1985). Dolayısıyla, ergenler ailelerinden çok arkadaşları ile konuşarak cinsellik hakkında bilgi sahibi olmaktadır (Prinstein ve Dodge, 2008).

Cinsel davranışta akran etkisi farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Moore ve Rosenthal, (1995) bu etkileri iki başlık altında ele almaktadır. Bunlardan ilki ergenin, arkadaşlarından aldığı cinsel bilgilerin, onların cinsel ilişkiye girip girmeme konusundaki kararını etkilemesidir. Widman ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında ergenlerin cinsellik kararlarında akranların önemli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bir diğeri ise ergenlerin cinsellik hakkında akran tutumlarını kabul etmesi şeklinde ortaya çıkan akran etkisidir. Harris (1986) ergenler üzerinde yaptığı araştırmada, kızların %73'ü ve erkeklerin %50'si cinsel ilişkiye girmede akran baskısının ana neden olduğunu belirtmiştir. Ayrıca birçok ergen, cinsel tutum ve davranışlarını ortaya çıkarabileceği bir grubun parçası olmayı ve akranlarının kendisine hayranlık duymasını ister (Moore ve Rosenthal, 1995). Newcomer, Udry ve Cameron (1983) ortaokul düzeyinde yaptıkları bir çalışmada, ergenlerin daha popüler olmak için çoğunlukla karşı cins akranlar tarafından cinsel deneyime sahip gençleri arkadaş olarak tercih ettiğini tespit etmişlerdir. Schulz, Bohrnsted, Borgatta ve Evans'ın (1977) birinci ve son sınıf üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada ergenlerin, arkadaşlarının cinsel aktivitesi olmadığını düşündükleri zamanki cinsel aktivitede bulunma olasılığının % 20 olduğu görülürken, en yakın arkadaşlarının cinsel ilişkisinin olduğunu düşündükleri takdirde cinsel ilişkiye girme olasılığı % 85 olarak görülmektedir. Jessor ve Jessor' un (1975) bakire ve bakire olmayan ergenlerle yaptığı çalışmasında ise bekaretini kaybeden ergenlerin bakirelere göre daha çok akranlarının cinsel ilişkilerini kendilerine model aldığı görülmekte ve ergenlerin cinselliğe geçişinde akran grubunun cinsel aktifliğinin etkisini vurgulamaktadır. Hampton ve arkadaşlarının (2005) çalışmasında, gençlerin ilişkide bulunan akran sayısına dair algısının, ailenin, çocuklarının cinsel ilişki yaşamasını onaylamaması algısından daha etkili olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak ergenlik döneminde cinsel bilgi kaynaklarının büyük bölümünü oluşturan akranların (Dilorio, Kelley ve Eaton, 1999) aynı zamanda ergen cinsel davranışı üzerindeki en büyük denetim gücünü de oluşturduğu görülmektedir (Woodroof, 1985).

1.3.3. Kültür Etkileri

Bireyin içinde bulunduğu kültür bir kadın ve erkeğin nasıl davranacağı ve nasıl düşüneceğine ilişkin beklentileri ortaya koymakta, kadın ve erkeklerin sosyal özelliklerinin yapılanmasını sağlamaktadır (Powell ve Greenkouse, 2010; Üner, 2008). Genel olarak erkeklere atılganlık, korkusuzluk, bağımsızlık ve saldırganlık gibi aktif roller tanımlanırken; kadınlara duygusallık, bağımlılık ve boyun eğen cinsiyet özellikleri uygun görülmüştür (Sunar 1982; Zeyneloğlu, 2008). Her kültürün cinsellik konusunda da normları bulunmaktadır. Bu normlar toplumsal cinsiyet rolleri, evlilik, arkadaşlık ilişkileri ve aileler gibi çeşitli vasıtalarla yansıtılmaktadır. Bireyin kendini keşfetme sürecindeki ilk cinsel davranışları, geleneksel cinsiyet rollerinden etkilenmektedir (Aşkun, 2000; Bogle, 2008). Toplumsal normlar genellikle cinsel davranışlara, evlilik geleneklerine, onaylanmayan cinsel davranışlar için cezalara ve cinsellik eğitime ilişkin tutumları belirlemektedir. Örneğin Müslüman toplumlarda gençlerin evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmelerine izin verilmezken (Kadri ve ark., 2007; Yasan, Tamam, Özkan ve Gürgen, 2009), diğer bazı batı toplumlarında ise bu durum hoşgörü ile karşılanmaktadır (Darroch ve ark. 2005, Finer 2007; Higgins, Zheng, Liu ve Sun, 2002). Batı ve Doğu toplumları arasındaki bu farkın dindarlık düzeyi gibi değişkenlerle ilişkili olabileceği bildirilmektedir (Leiblum ve ark. 2003). Kaya, Serin ve Genç'in (2007) çalışmasında dini inancı olan öğrencilerin % 71.4' ünün evlilik öncesi cinsel deneyime karşı oldukları görülmektedir. Ayrıca dinin koyduğu kesin kurallar, bireylerde çeşitli korkulara yol açarak cinsellikten kaçınmalarına (Kalmuss, 2004) ve tabu oluşturan bu kuralların cinsellik üzerinde açık görüşlerin oluşmasını engellemesine sebep olabilmektedir (Civil ve Yıldız, 2010). Bu kuralların dışında yaşanan cinsellik ise toplum bütünlüğünü tehdit eden bir tehlike olarak algılanmaktadır (Yıldırım, 2008).

Bulut (2005), farklı kültürlerde cinselliğe bakış açısında zaman içinde değişiklikler olabileceğini belirtmekle beraber mevcut bakış açılarının yerleştiği toplumları dört grupta toplamıştır. İlk tanımlanan grup "bastırılmış grup"tur ve daha çok geleneksel

toplumlarda görülmektedir. Bu toplumlarda cinsellik, yalnızca neslin çoğalması için gereklidir ve evlilik dışı cinsellik kesinlikle yasaktır. İkinci grup “sınıflandırılmış gruplar”dır ve ilkel toplumlarda görülmeyen ancak medeniyetle yayılan bu gruplarda çocukluk döneminde cinsel oyunlar ve evlilik öncesi cinsel ilişki onay görmez. Üçüncü grup olarak “cinselliğe izin verilen toplumlar”da belirli yasaklar olsa da yasakların delinmesi övünülecek davranışlardır. Evlilik öncesi cinsellik normaldir. Ayrıca her iki cins için de cinsel haz doğal yaşamın kaçınılmaz bir parçasıdır. Son olarak ise “cinselliğin desteklendiği toplumlar”da cinsellik bir kültür birikimi olarak benimsenir.

Batı toplumlarında cinsellik kültürünün, baskıcı kısıtlayıcı olmak yerine destekleyici, izin verici yönde değişmesiyle beraber ilk cinsel ilişki yaşında düşme ve evlilik öncesi cinsel ilişki sıklığında artma gibi değişiklikler yaşanmaktadır (Özeruz, 1999). Ayrıca, batı toplumlarında evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarda cinsiyetler arası ayrımın daha az keskin olduğu (Finer, 2007) ve doğudan batıya gittikçe, gençlerde evlilik öncesi cinsel ilişkinin daha kabul edilebilir olduğu görülmektedir (Yasan, Tamam, Özkan ve Gürgen, 2009). Dolayısıyla, batı kültüründe evlilik öncesi cinsellik yaygınken; İslam kültürünün yaygın olduğu ülkelerde ve bazı doğu ülkelerinde (örn. Çin, Japonya) evlilik öncesi cinsel ilişkiye pek rastlanmamaktadır (Kadri ve ark., 2007). Örneğin, Vietnam, Şangay ve Tayvan olmak üzere üç Asya ülkesinde 16.554 bekar katılımcı ile yapılan yüz yüze görüşme sonucunda ilk cinsel deneyimde biyolojik, sosyal ve çevresel faktörlerin etkisi olmasına rağmen bireysel tutum ve inançların oldukça önemli olduğunu belirtilmektedir (Zuo ve ark., 2011). Vietnam en geleneksel, Şangay orta düzeyde ve Tayvan en az geleneksel olarak bulunmuş ve bu üç ülkede de erkeklerin kadınlara göre daha izin verici olduğu ve kadınların da bunun farkında olduğu görülmektedir. Cinsel tutum ve davranışlara yönelik tutumları muhafazakar olan geleneksel İslam kültürlerinde cinsel ilişkiye geç yaşlarda girildiği ve az sayıda cinsel ilişki deneyimi olduğu bulunmuştur (Wolff, Blanch ve Gage, 2000). Bunun nedeninin din, toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsel davranışlara ilişkin tutumlar gibi birçok faktörden kaynaklandığı vurgulanmaktadır (Leiblum, Wiegel ve Brickle, 2003). Birçok kültürde din, cinsel normları şekillendirmede güçlü etkiye sahiptir. Türkiye’de genel kabul gören İslam dininin evlilik öncesi cinsellik için sert yaptırımları olduğu, bu yaptırımların cinsel izin vericiliği azalttığı (Reiss, 1967) ve İslamiyet’te evlilik dışı cinsel ilişkinin

günah olarak değerlendirildiği görülmektedir (Hyde ve DeLamater, 1997).

Türkiye'de cinsellik, jeopolitik konumu itibarıyla Doğu ve Batı kültürleri arasında bocalamakta olup, bağnaz kurallardan son derece serbest davranış şekillerine kadar değişik yaşam tarzlarını bünyesinde barındırmaktadır (Poroy, 2005). Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde yetmiş kentlerde yaşamasına rağmen ülkemizde geleneksel değerlerin sürdürülmeye devam ettiği (Sunar, 2002) ve cinsel geleneklerin muhafazakarlığın hala en güçlü ayağını oluşturmaya devam ettiği görülmektedir (Cindoğlu, Akyüz, Bekaroğlu ve Boynukara, 2007). Özellikle geleneksel Türk ailesinin erkek egemen sistemdeki ağır basan değerleri namus ve onurdur. Bu değerler de kadınların cinsel davranışlarının kontrol edilmesiyle sağlanmaktadır (Kağıtçıbaşı ve Sunar, 1992). Tezcan (1999), “Ataerkil toplum yapısına sahip olan ülkemizde namusa ilişkin algının tamamen bekâret normu üzerinden kurulduğunu” ifade etmektedir. Esasında, namus kavramı, Dünya’da birçok ülkede kadın ve erkekler için doğruluk ve dürüstlük, gibi olumlu davranışlar olarak ele alınmasına rağmen (Sakallı-Uğurlu ve Akbaş, 2013), Türk toplumunda namus kavramının yorumlanmasında kadınlar ve erkekler için farklılıklar görülmektedir. Erkek açısından namus genel olarak işinde güvenilir olma ve ailesinin şerefini koruma anlamında iken kadın için daha çok kadının “cinsel saflığı”nı anlatmaktadır (Işık ve Sakallı-Uğurlu, 2009). Kadının cinsel saflığı onun “namuslu kadın” olduğunun bir kanıtı olarak görülmektedir (Kardam, 2005). Namus; cinsel davranışa ilişkin gelenek ve göreneklerden kaynaklanmakta ve cinsel sakınmayı gerektirmektedir (Bilgili ve Vural, 2011). Bu nedenle “namuslu kadın” deyince genelde akla ilk gelen; kadının evlenmeden önce cinsel ilişki yaşamamasıdır. Ancak kadın için namus kavramı sadece evlenmeden önce cinsellik yaşamamasıyla sınırlı değildir. Aynı zamanda kadın için namusun belirleyicileri; kadının flört etmesi, karşı cinsle el ele tutuşmasından giyim tarzı ve ulu orta yerde kahkahalar atmamasına kadar geniş bir alanı kapsamaktadır (Arin, 2001). Dolayısıyla kadının davranışlarını kontrol etmesi ve namusunu koruması gerekmektedir. Tezcan’ın (1999) da belirttiği gibi, kadınlar ailelerinin onurunu ve saygınlığını korumak ve devam ettirmek için her zaman toplum kurallarına uygun davranışlar sergilemelidirler, çünkü kadınlar doğrudan ailelerinin ve koca, baba ve kardeşlerinin namusları ile bağlantılıdır. Kadının namusunun erkeğin ve ailesinin namusu sayılması anlayışının temelinde ise, hala varlığını sürdüren erkek egemen kültürün neden olduğu

toplumsal cinsiyet ayrımcılığı bulunmaktadır. Üskül ve arkadaşlarının (2012) çalışmalarında bir kişinin onurunun, ailesi ile bağlantılı olduğu ve benzer şekilde, bir kadının namusunun tüm aile bireyleri ile bağlantılı olduğu bulunmuştur. Bulgularının Mosquera, Manstead ve Fischer'ın (2002) namus kültürlerinde namusun kişiyle olduğu kadar kişiye yakın diğerleri ile de ilintili olduğunu belirten önerisini desteklediği görülmektedir. Türkiye gibi toplumlarda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin etkisiyle kadına yüklenen "aile namusu" nu koruma rolü her türlü cinsel ilişkide de kadının suçlanmasına neden olmaktadır. Namus çok değer verilen ve geniş kapsamlı bir olgu olarak toplumsal sorunlar arasında yer almaktadır. Nitekim toplumumuzda 'namus için yaşanır, namus için ölünür' ve 'gelinliğine çıktın kefenine dönersin' düşüncesi bunun önemini kanıtlar nitelikteki düşüncelerdir (İnci, 2013). Yaratılan baskı namus cinayetleri, kızlık zarı kontrolü, ergen ya da istenmeyen gebelikler, sağlıksız koşullarda düşük, sağlık hizmetlerinden yararlanamama olgularına neden olmaktadır (Şimşek, 2011).

Türk kültürü geleneksel kültürden modern kültüre doğru hızlı bir değişme süreci içinde (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2005) olmasına rağmen Türk toplumunda yaygın olarak geleneksel aile ve orta sınıf kentsel kesim olmak üzere iki aile tipi bulunmaktadır (Sunar, 2002). Ülkemizde kentlerde cinsellik üzerindeki cinsiyet etkisinin kırsal kesime göre o kadar sınırlayıcı olmadığı ve kentlerde kültürel ve sosyal kurallardan üreyen namusun daha az önemli olduğu görülmektedir (Sunar ve Fişek, 2005). Örneğin, Aşkun (2000) çalışmasında kırsal kesimdeki öğrencilerin cinselliğe yönelik tutumlarının, kentlerde yaşayan öğrencilere göre daha muhafazakar olduğunu bulmuştur. Ayrıca, Türkiye'nin batı kesiminde kadın erkek ilişkileri daha az kontrol edilmekte, flörtler daha yaygın olarak görülmekte ve evlilik öncesi cinselliğe karşı daha izin verici tutuma sahip oldukları görülmektedir (Ataca, 2006; Sunar ve Fişek, 2005). ODTÜ öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, öğrencilerin % 26'sı kadınların namusunun cinsel davranışlarla ilintili olduğunu belirtirken, % 42.5'i kadınların evlenene kadar bakire kalmaları gerektiği konusunda hemfikir olduğunu belirtmektedirler (Okyay, 2007). Benzer şekilde, ODTÜ öğrencileri ile yapılan diğer bir çalışmada katılımcıların % 32'si bekaret ile namusu ilişkilendirmektedir (Vargün, 2002). Son yıllarda üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, katılımcılar cinsel ilişki yaşanmadığı takdirde kadının flörtünü

onayladıklarını, ancak kadının evlilik öncesi cinselliği yaşamasına karşı olduklarını belirtmişlerdir (Gürsoy ve Özkan, 2014). Ayrıca, erkek öğrencilerin kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumsuz olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde, Sakalli-Uğurlu ve Glick'in (2003), çalışmalarında özellikle erkek öğrenci katılımcıların kadınların evlilik öncesi cinselliklerini uygun bulmadığı bulgusunu elde etmişlerdir. Özyeğin'in (2009), 2002-2004 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesi'nde okuyan 19-23 yaşları arasındaki 29 kadının bekarete yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçladığı çalışmada, namusun geleneksellikten modernizme terfi ettiği görülmüştür. Kızlık zarının kontrolü ve sorumluluğu aile, akraba, arkadaş ve komşulardan bireyin sorumluluğuna bırakılmıştır (Kandiyoti, 1997).

Sonuç olarak çeşitli disiplinler, ailenin ve özellikle ergenlik döneminde akranların bireylerin cinsel tutum ve davranışları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca cinselliğin yaşanması; ailenin denetiminin azalması, akran etkisinin artması ve üniversite ortamının kendi içinde bir kültürü olması gibi sebeplerden dolayı üniversite bağlamından da etkilenmektedir. Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarının aile ve akranlarıyla cinsel konularda iletişim ve cinsel onay ile ilişkili olduğu ve tutumlarının cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Ayrıca genel olarak araştırmalar hem kadın hem de erkek katılımcıların evlilik öncesi cinsel ilişkide erkekleri daha özgür olarak algıladığını göstermektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar da genel olarak kadınların evlilik öncesi cinselliği yaşamalarının istenmediğini ve bekaretinin kaybedilmesinin namus ile ilişkilendirildiğini göstermektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ARAŞTIRMA SORULARI

1.4.1. Araştırmanın Amacı

Türkiye’de cinselliğin hâlâ konuşulmaktan kaçınılan konular arasında olması nedeniyle cinsellik ile ilgili konular ancak son yıllarda çalışılmaya başlanmıştır (Çalışandemir, Bencik ve Artan, 2008). Hala bu konudaki eğitim ve araştırmanın yeterli düzeye ulaşmamış olması nedeniyle bu çalışmada; üniversite öğrencilerinin cinsellikle ilgili konularda anne baba ve arkadaşlarıyla olan iletişimleriyle evlilik öncesi cinsel ilişkiye yönelik tutum ve davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir.

1.4.2. Araştırma Soruları

Araştırmanın yukarıda bahsedilen amaçları doğrultusunda bu çalışmada aşağıda sunulan araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

- 1) Cinsel deneyim yaşama ve yaşanan ilk cinsel deneyimin zamanı cinsiyete göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2) Araştırma değişkenleri arasında (cinselliğe yönelik tutum, anne, baba ve arkadaşlar ile cinsel konulardaki iletişim, algılanan anne, baba ve arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve namusa ilişkin tutum) anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?
- 3) Katılımcıların araştırma değişkenleri açısından (cinselliğe yönelik tutum, anne, baba ve arkadaşlar ile cinsel konulardaki iletişim, algılanan anne, baba ve arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve namusa ilişkin tutum) cinsiyete göre anlamlı fark bulunmakta mıdır?
- 4) Katılımcıların araştırma değişkenleri açısından (cinselliğe yönelik tutum, anne, baba ve arkadaşlar ile cinsel konulardaki iletişim, algılanan anne, baba ve arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve namusa ilişkin tutum) üniversitenin ilk yıllarında olmakla son yıllarında olmasına bağlı olarak anlamlı fark bulunmakta mıdır?

5) Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları, hem cinsiyet hem de cinsel deneyim yaşamış katılımcılar açısından en çok yordayan araştırma değişkenleri (cinselliğe yönelik tutum, anne, baba ve arkadaşlar ile cinsel konulardaki iletişim, algılanan anne, baba ve arkadaşın cinsel onayı ile namusa ilişkin tutum) hangileridir?

BÖLÜM II

YÖNTEM.

2.1. KATILIMCILAR

Bu araştırma, Ankara'da farklı üniversitelerde öğrenim gören (Ufuk Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi) ve bu çalışmaya katılımı kabul eden 263'ü kadın ve 114'ü erkek olmak üzere toplam 377 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmaya sadece bekar üniversite öğrencileri dahil edilmiştir. Dolayısıyla, evli olduğunu belirten katılımcılar analizlerden çıkartılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan üniversite öğrencileri 18-27 yaş aralığında olup öğrencilerin yaş ortalaması 21.33' tür. Katılımcıların % 6.4'ü hazırlık sınıfı (N=24), % 31.3'ü 1.sınıf (N=118), % 11.4'ü 2.sınıf (N=43), %26.8'i 3.sınıf (N=101), % 17.8'i 4.sınıf (N=67) ve % 6.4'ü yüksek lisans (N=24) öğrencisidir. Katılımcıların % 7.4'ü araştırmaya Ankara Üniversitesi'nden (N=24), %15.9'u Gazi Üniversitesi'nden (N=60), % 30.8'i Hacettepe Üniversitesi'nden (N=116), % 5'i Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden (N=19) ve % 40.8'i Ufuk Üniversitesi'nden (N=154) dahil olmuştur.

Katılımcılara ilişkin betimleyici istatistikler bulgular bölümünde daha detaylı olarak verilmektedir (Bknz. Tablo 3.1.).

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma verileri, konuya ilişkin 6 farklı form aracılığıyla toplanmıştır. Bunlar; Kişisel Bilgi Formu, Cinsel Tutum Ölçeği, Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği, Cinsel Konularda İletişim ve Onay Ölçeği, Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği (Weighted Topics Measure of Family Sexual Communication)'dir.

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu: Çalışmanın amacına uygun olacak şekilde bir kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Kişisel bilgi formunda üniversite öğrencisinin cinsiyetine, yaşına, okuduğu okula, dini inancına, sosyoekonomik durumuna, anne babasının medeni durumuna ve eğitim düzeylerine ilişkin ifadeler yer almaktadır. Bunlara ek olarak üniversite öğrencisinin romantik ilişkisinin olup olmadığı, cinsel ilişki deneyimi yaşayıp yaşamadığı ve ilk cinsel ilişki yaşına ilişkin bilgiler de yer almaktadır. Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formunun bir örneği Ek 1’de sunulmuştur.

2.2.2. Cinsel Tutum Ölçeği: Hendrick ve Hendrick (1987) tarafından cinselliğe yönelik tutumları ölçmek amacıyla geliştirilen bu ölçeğin kısa formu 23 maddeden oluşmaktadır. Cinsel Tutum Ölçeği’ nin kısa formunun Türkçe’ ye uyarlanması Karaçam, Totan, Korkmaz ve Koyuncu (2012) tarafından Ege Üniversite’ sinde öğrenim gören 777 öğrenci ile yapılmıştır. Ölçeğin özgün formundaki “izin vericilik”, “doğum kontrol”, “paylaşım” ve “araçsallık” boyutlarının, uyarlama çalışmasında da korunarak dört faktörlü yapının doğrulandığı belirlenmiştir. 6’lı likert tipi olan ölçekte 1 “kesinlikle katılmıyorum”, 6 ise “kesinlikle katılıyorum” anlamına gelmektedir. “Bir kişi ile cinsellik yaşamak için onunla duygusal bir bağımın olmasına gerek yok”, “Tek gecelik ilişkiler bazen keyif verici olabilir”, “Doğum kontrol güvenli cinselliğin bir parçasıdır” ölçek maddelerine örnek olarak verilebilir. Ölçeğin her bir boyutundan alınan yüksek puanlar cinselliğin o alt boyutlarına ilişkin olumlu tutumu yansıtmaktadır. Cronbach alfa katsayıları Karaçam ve ark.’ in (2012) çalışmasında izin vericilik boyutu için .86, doğum kontrolü için .84, paylaşım için .66, araçsallık için .69 ve genel toplam içinse .85 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayıları izin vericilik boyutu için .90, doğum kontrolü için .55, paylaşım için .66, araçsallık için .72 ve genel toplam içinse .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bir örneği Ek 2’ de sunulmuştur.

2.2.3. Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği: Karakurt (2000) tarafından evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek 5’li likert tipidir. Ölçek üzerindeki 1, ölçülen konuda olumsuz tutumu; 3, bu konuda kararsızlığı; 5 ise olumlu tutumu göstermektedir. “Evlenmeden önce cinsel ilişkide bulunulmasının ahlaksızlık olduğunu düşünüyorum”, “Sevenlerin evlilik öncesi cinselliği yaşamalarına olumlu bakıyorum” ölçek maddelerine örnek olarak verilebilir. Ölçekteki 1., 2., 5., 8. ve

9. maddeler ters maddedir. Ters maddeler çevrildikten sonra alınan yüksek puanlar evlilik öncesi cinselliğe yönelik olumlu tutumu yansıtmaktadır. Sakallı, Karakurt ve Uğurlu' nun (2001) çalışmasında tüm maddeler için Cronbach alfa değeri .95 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach alfa değeri .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bir örneği Ek 3' te sunulmuştur.

2.2.4. Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği: Akgün (2000) tarafından geliştirilen cinsel iletişim ve onay ölçeği, 6 cinsel iletişim ve 3 onay olmak üzere toplam 9 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin cinsel iletişim bölümünde romantik ilişkiler, romantik olmayan ilişkiler ve cinsellikle ilgili konulara dair sorular bulunmaktadır. “Karşı cinsle yaşadığım romantik ilişkilerim hakkında konuşurum”, “Cinsellikle ilgili konuları konuşurum” ölçek maddelerinin bu alt boyutuna örnek olarak verilebilir. Ölçeğin cinsel onay bölümünde ise evlilik öncesi cinsel davranışlara ilişkin sorular bulunmaktadır. “Evlilik öncesi öpüşmeyi onaylar” ölçek maddelerinin bu alt boyutuna örnek olarak verilebilir. Yanıtlayıcılardan cinsel iletişim ve onayla ilgili soruların anne, baba ve en yakın arkadaş düşünülerek 3 farklı kategoride işaretlemeleri istenmiştir. 6'lı likert tipi olan ölçekte 1 “bana hiç uygun değil”, 6 ise “bana çok uygun” anlamına gelmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan 36'dır. Ölçekten alınan yüksek puanlar cinsel konularda iletişimin ve algılanan cinsel onayın yüksek olduğunu göstermektedir. Akgün' ün (2000) çalışmasında cinsel konularda iletişim alt ölçeğinin Cronbach alfa değerleri anne için .90, baba için .91 ve en yakın arkadaş için .82 olarak hesaplanırken; cinsel onay alt ölçeğinin Cronbach alfa değerleri ise anne için .83, baba için .85 ve en yakın arkadaş için .83 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise cinsel konularda iletişim alt ölçeğinin Cronbach alfa değerleri anne için .89, baba için .87 ve en yakın arkadaş için .87 olarak hesaplanırken; cinsel onay alt ölçeğinin Cronbach alfa değerleri ise anne için .83, baba için .88 ve en yakın arkadaş için .87 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin bir örneği Ek 4' te sunulmuştur.

2.2.5. Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği (NTÖ): Ölçek; namusun bakirelik, evlilik dışı cinsellik, kadın özgürlüğünün sınırlandırılması, kadının kontrol altında tutulması, kadın namusunun erkek namusuyla ilintisi, bekaretin kadınlarla ilişkilendirilmesi, kadın namusun erkek akrabalar tarafından korunması ve namusun toplum yapısıyla ilgisi gibi

çeşitli konuları kapsayan 14 maddeden oluşmaktadır. “Evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmenin kadının namusu ile ilişkili olmadığını düşünüyorum”, “Toplum içinde zor duruma düşmemek için ailelerin kadınlarının namusunu korumaları gerektiğine inanıyorum” ölçek maddelerine örnek olarak verilebilir. 6 dereceli Likert tipindeki ölçekte 1 “hiç katılmıyorum”, 6 ise “çok katılıyorum” anlamındadır. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar kadın namusunun, bakirelik-kadının cinsel davranışlarıyla, kadının aile üyeleri tarafından denetlenmesiyle ve aile namusuyla ilişkilendirildiğini göstermektedir. Kısacası, NTÖ’den yüksek puan almak Türkiye’deki namus kavramına ilişkin olumlu tutumları yansıtmaktadır. Sakallı ve Işık’ ın (2009) çalışmasında NTÖ’ nün güvenilirliği Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ile hesaplanmış ve .94 olarak bulunmuştur (Sakallı ve Işık, 2009). Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin bir örneği Ek 5’ te sunulmuştur.

2.2.6. Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği (Weighted Topics Measure of Family Sexual Communication): Fisher (1987), aile içinde ağırlıklı olarak konuşulan cinsel konular ölçeğini, ebeveyn ve ergenler arasındaki cinsel iletişimi çabuk ve objektif bir biçimde değerlendirme amacıyla geliştirmiştir. Bu ölçek dokuz madde içermekte, görece nesnel ölçümleri (tartışılan konu sayısı) ve daha öznel olanları (tartışmanın içeriği) bir araya getirmektedir. Ölçek, yanıtlayıcılardan 1 ile 5 arasında bir sayıyı işaretlemelerini istemektedir. Ölçek üzerindeki 1, “hiç”; 5 ise “çok fazla” olduğunu belirtmektedir ve dokuz belirli konudan (hamilelik, dölleme, cinsel ilişki, adet görme, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, doğum kontrolü, kürtaj, fuhuş ve eşcinsellik) hangilerinin üzerinde durulduğunu belirleme amacı taşımaktadır. Puanlar hem anne hem baba ölçekleri için 9 ile 45 puan aralığında yer almaktadır. Yüksek puanlar cinsel konuların daha fazla konuşulduğuna işaret etmektedir. Cronbach alfa değeri babalar için .91 , anneler için ise .88 olarak hesaplanmıştır (Clawson ve Weber, 2010).

Fisher (1987) tarafından geliştirilen ölçeğin bu araştırmada kullanılması amacıyla ölçeğin Türkçe’ye çevirisi ve güvenilirlik çalışması yazar ve tez danışmanı tarafından yapılmıştır. Çevrilen maddelerin Türk kültürüne uygunluğunun belirlenmesi amacıyla öncelikle sadece bu ölçeğin yer aldığı ve 90 katılımcının olduğu bir pilot çalışma

yapılmıştır. Pilot çalışma sonrasında ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla hem anne hem baba için iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alpha değeri baba için .92 olarak hesaplanırken anne için ise .84 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada da Cronbach alfa değeri baba için .86, anne için .88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin bir örneği Ek 6'da sunulmuştur. Ayrıca ölçeğin anne ve baba için faktör yapısı incelendiğinde orijinal formundaki tek boyutun korunduğu da görülmüştür (Bknz. Ek 7).

2.3. İŞLEM

Veri toplama araçları derlenerek oluşturulan anketler, üniversite öğrencilerine araştırmacı tarafından sınıf ortamında ders saatleri içerisinde uygulanmış ve elden toplanmıştır. Uygulama aşamasına geçilmeden önce Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden gerekli etik izin alınmıştır. Uygulamanın başında katılımcılara hem sözlü olarak hem de onay formları (Bknz. Ek 8) aracılığıyla yazılı olarak araştırmaya ilişkin bilgi verilmiştir. Onay formları ile katılımcılara çalışmanın adı, amacı, verdikleri bilgilerinin gizli tutulacağı ve kimlik bilgilerinin alınmayacağı hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılımı kabul eden üniversite öğrencilerine “Kişisel Bilgi Formu”, “Cinsel Tutum Ölçeği”, “Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği”, “Cinsel İletişim ve Onay Ölçeği”, “Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği” ve “Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği” uygulanmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen verilere uygulanan istatistik analizi sonuçlarına yer verilmektedir. Bulguların sunumu sırasında öncelikle katılımcılara ilişkin ve ağırlıklı olarak konuşulan cinsel konuların ilk kez konuşulma yaşlarına ilişkin betimsel istatistiklere yer verilecektir. Daha sonra araştırmada kullanılan ölçeklere ilişkin ortalama, standart sapma, ölçek güvenilirlikleri ve cinsiyete göre yapılan bağımsız iki örneklem t-test sonuçları aktarılacaktır. Ölçekler arası korelasyonlar da cinsiyete göre ayrı ayrı verildikten sonra çoklu karşılaştırma sonuçları ve regresyon analizleri sonuçları aktarılacaktır.

Temel analizlere başlamadan önce veri girişine ilişkin kontroller yapılmıştır. Kullanılan ölçeklerin toplam madde sayısından % 5'i ve daha fazlasının boş bırakıldığı ölçümler analizden çıkarılmış, % 5'ten daha az oranda boş bırakılan maddeler ise ilgili ölçeğin ilgili alt boyutundaki diğer maddelerinin mod değeri ile değiştirilmiştir. Tekli ve çoklu uçdeğer analizleri sonucu uygun olmadıkları belirlenen ölçümler analize katılmamıştır. Bu ölçütler doğrultusunda 420 veriden 43 veri silinerek 377 veri ile analizlere devam edilmiştir. Ayrıca psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olmasının test puanlarının güvenilirliği için yeterli olduğunu belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2005; Kline, 2000). Bu nedenle cinsel tutum ölçeğinin doğum kontrol (birth control) ve paylaşım (communion) alt boyutlarının güvenilirlikleri .70'in altında olduğundan (sırasıyla kadınlar için .62, .66 ve erkekler için .43, .68) analizlere dahil edilmemiştir. Çarpıklık değerlerinin incelenmesi yoluyla bakılan normallik testi sonucunda, her bir değişkenin çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında olması koşulu sağlandığından analizde parametrik testler kullanılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 1996).

Verilerin istatistiksel analizlere uygunluğu yukarıda anlatılan yöntemlerle değerlendirilmiş ve verilerin bu araştırma kapsamında kullanılmasında istatistiksel açıdan bir sorun olmadığına karar verilmiştir. Ölçeklerden elde edilen ham puanların analizi paket program SPSS 21.00 ile yapılmıştır.

3.1. TEMEL İSTATİSTİKLER

Bu bölümde katılımcıların yaş, üniversite sınıf düzeyi, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, yaşamın çoğunu geçirdiği yer, kiminle birlikte yaşadığı, algıladığı sosyoekonomik düzey, dini inanış, şu anda romantik ilişkisinin olup olmadığı, cinsel ilişki deneyiminin olup olmadığı, ilk cinsel ilişki deneyiminin ne zaman olduğu ve cinsel bilgi kaynağı olarak kimi gördüğüne ilişkin temel betimleyici istatistikler kadın ve erkek katılımcılar için ayrı olmak üzere ele alınmıştır.

Tablo 3.1.: Katılımcılara İlişkin Betimleyici İstatistikler (N= 377)

	Kadın (N=263)	Erkek (N=114)
Yaş		
Ortalama (SS), ranj	21.33 (2.21); 18-27	21.89 (2.38); 18-27
Sınıf		
Hazırlık	3 (% 1.1)	21 (% 18.4)
1.sınıf	93 (% 35.4)	25 (% 21.9)
2.sınıf	27 (% 10.3)	16 (% 14.0)
3.sınıf	79 (% 30.0)	22 (% 19.3)
4.sınıf	40 (% 15.2)	27 (% 23.7)
Lisansüstü	21 (% 8.0)	3 (% 2.6)
Annenin Eğitim Düzeyi		
İlkokul ve ortaokul	113 (% 43.0)	43 (% 37.7)
Lise ve yüksekokul	84 (% 31.9)	39 (% 34.2)
Üniversite ve yüksek lisans	63 (% 24.0)	32 (% 28.1)
Babanın Eğitim Düzeyi		
İlkokul ve ortaokul	66 (% 25.1)	22 (% 19.3)
Lise ve yüksekokul	97 (% 36.9)	48 (% 42.1)
Üniversite ve yüksek lisans	97 (% 36.9)	44 (% 38.6)
Yaşamın Çoğunu Geçirdiği Yer (Özellikle 10 yaş sonrası)		
Büyükşehir	156 (% 59.3)	77 (% 67.5)
Batı Şerit (Marmara,Ege, Akdeniz)	42 (% 16.0)	18 (% 15.8)
Orta Şerit (Karadeniz, İç Anadolu)	43 (% 16.3)	11 (% 9.6)
Doğu Şerit (Doğu Anadolu, GDA)	21 (% 8.0)	8 (% 7.0)
Kimle Birlikte Yaşadığı		
Ailesiyle	96 (% 36.5)	43 (% 37.7)
Sadece Annesiyle	10 (% 3.8)	5 (% 4.4)
Yurtta	85 (% 32.3)	36 (% 31.6)
Evde Ev Arkadaşıyla	41 (% 15.6)	19 (% 16.7)
Evde Yalnız	12 (% 4.6)	8 (% 7.0)
Akrabası/Tanıdığı ile Birlikte	10 (% 3.8)	2 (% 1.8)
Diğer	8 (% 3.0)	1 (% 0.9)

	Kadın (N=263)	Erkek (N=114)
Algılanan SED		
Ortanın altı	14 (% 5.3)	11 (% 9.6)
Orta	153 (% 58.2)	54 (% 47.4)
Ortanın üstü	93 (% 35.4)	49 (% 43.0)
Dini İnanış		
Muhafazakar/Dindar	62 (% 23.6)	22 (% 19.3)
İnançlı/Liberal	143 (% 54.4)	50 (% 43.9)
Ateist	13 (% 4.9)	13 (% 11.4)
Deist	31 (% 11.8)	17 (% 14.9)
Diğer	9 (% 3.4)	11 (% 9.6)
Romantik İlişki		
Evet	111 (% 42.2)	41 (% 36.0)
Hayır	151 (% 57.4)	73 (% 64.0)
Cinsel Deneyim		
Evet	56 (% 21.3)	84 (% 73.7)
Hayır	208 (% 78.3)	30 (% 26.3)
İlk Cinsel İlişki Yaşı		
< 14 yaş	-	8 (% 7.0)
15-18 yaş arası	7 (% 2.7)	44 (% 38.6)
18-25 yaş arası	48 (% 18.3)	32 (% 28.1)
25 yaş >	2 (% 0.8)	-
Cinsel Bilgi Kaynağı		
Aile	61 (% 23.2)	22 (% 19.3)
Arkadaş	175 (% 66.5)	74 (% 64.9)
Medya	123 (% 46.8)	36 (% 31.6)
Diğer (Okul, Kitap vb.)	17 (% 6.5)	14 (% 12.3)

Tablo 3.1.'de görüleceği üzere kadın katılımcıların % 1.1'i (N=3) hazırlık sınıfına, % 35.4'ü (N=93) 1. sınıfa, % 10.3'ü (N= 27) 2. sınıfa, % 30'u (N=79) 3. sınıfa, % 15.2'si (N=40) 4. sınıfa devam etmektedir ve % 8'i (N=21) lisans üstü öğrencisidir. Erkek katılımcıların ise, % 18.4'nün (N=21) hazırlık sınıfına, % 21.9'nun (N=25) 1. sınıfa, % 14'nün (N=16) 2. sınıfa, % 19.3'nün (N=22) 3. sınıfa, % 23.7'sinin (N=27) 4. sınıfa devam ettiği ve % 2.6'sının (N=3) ise lisans üstü öğrencisi olduğu görülmektedir.

Yaşamlarının çoğunu (özellikle on yaşından sonraki bölümünü) nerede geçirdiği incelendiğinde kadın katılımcıların % 59'u (N=156) büyükşehirde yaşadıklarını belirtirken; erkek katılımcıların % 67.5'i (N=77) büyükşehirde yaşadıklarını belirtmişlerdir. Kadın katılımcıların % 16'sı (N=42) Marmara, Ege ve Akdeniz

Bölgesi'nde yaşadıklarını belirtirken; bu bölgelerde yaşayan erkek katılımcılar ise örneklemin % 15.8'ini (N=18) oluşturmaktadır. Karadeniz ve İç Anadolu Bölgeleri'nde yaşayan kadın katılımcılar % 16.3 (N=43) iken, bu bölgelerde yaşayan erkekler % 9.6'dır (N=11). Kadın katılımcıların % 8'i (N=21) ise Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde yaşadıklarını belirtirken; erkek katılımcıların ise % 7'si (N=8) bu bölgelerde yaşadıklarını belirtmektedir.

Katılımcıların yaşamlarını kiminle/nerede sürdürdüklerine bakıldığında, kadın katılımcıların % 36.5'inin (N=96) ailesiyle birlikte yaşadığı, % 3.8'inin (N=10) tek ebeveyni ile yaşadığı, % 32.3'ünün (N=85) yurttan kaldığı, % 15.6'sının (N=41) evde ev arkadaşı ile birlikte yaşadığı, % 4.6'sının (N=12) evde tek başına kaldığı, % 3.8'inin (N=10) akrabası/tandığı ile yaşadığı görülmüştür. Erkek katılımcıların % 37.7'sinin (N=43) ailesiyle birlikte, % 4.4'ünün (N=5) tek ebeveyni ile birlikte yaşadığı, % 31.6'sının (N=36) yurttan kaldığı, % 16.7'sinin (N=19) evde ev arkadaşı ile birlikte yaşadığı, % 7'sinin (N=8) evde tek başına kaldığı ve % 1.8'nin (N=2) akrabası/tandığı ile yaşadığı görülmüştür. Bilgi formunda diğer seçeneği bulunmaktadır. Kadın katılımcıların % 3'ü (N=8), erkek katılımcıların % 0.9'u (N=1) bu seçeneği işaretlemekle birlikte, açık uçlu seçenek olmasına rağmen nerede/kiminle yaşadıklarını belirtmemişlerdir.

Katılımcıların romantik ilişkileri olup olmadığı belirlenmek amacıyla yöneltilen soruda, kadın katılımcıların % 42.2'sinin (N= 111), erkek katılımcıların % 36'sının (N= 41) romantik bir ilişkisinin olduğu görülmektedir. Ancak kadın katılımcıların %57.4'nün (N=151), erkek katılımcıların da % 64'ünün (N=73) romantik bir ilişkisinin olmadığı belirlenmiştir. Cinsel deneyim yaşayıp yaşamadıklarının belirlendiği sorularda ise, kadın katılımcıların % 21.3'ünün (N=56), erkek katılımcıların ise % 73.3'ünün (N=84) cinsel deneyiminin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadın katılımcıların % 78.4'ünün (N=208), erkek katılımcıların % 26.3'ünün (N=30) hiç cinsel deneyiminin olmadığı görülmüştür.

İlk cinsel ilişki yaşına bakıldığında, örneklemdaki kadın katılımcıların 14 yaş öncesinde hiç cinsel ilişkilerinin olmadığı, % 2.7'sinin (N=7) ilk kez 15-18 yaş arasında, % 18.3'ünün (N=48) 18-25 yaş arasında, % 0.8'inin (N=2) de 25 yaş ve sonrasında

cinsellik yaşadığı görülmüştür. Erkek katılımcıların % 7'sinin (N=8) 14 yaş öncesinde, % 38.6'sının (N=44) 15-18 yaş arasında, % 28.1'inin ise (N=32) 18-25 yaş arası ilk defa cinsel ilişki yaşadığı belirlenmiştir. Örneklemdaki erkek katılımcıların ilk cinsel ilişkilerini 25 yaş ve sonrasında yaşamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bireylerin cinsellik hakkında bilgi edinmek için kullandıkları kaynaklar incelendiğinde, kadın katılımcıların % 23.2'sinin (N=61) ailesinden, % 66.5'inin (N=175) arkadaşlarından bilgi edindiği, % 46.8'inin (N=123) medyayı ve % 6.5'inin (N=17) diğer kaynakları (okul, kitap vb.) kullandığı belirlenmiştir. Erkek katılımcıların ise % 19.3'ünün (N=22) ailesinden, % 64.9'unun (N=74) arkadaşlarından bilgi edindiği, % 31.6'sının (N=36) medyayı ve % 12.3'ünün (N=14) diğer kaynakları (okul, kitap vb.) kullandığı görülmektedir.

3.2. AİLE İÇİNDE AĞIRLIKLIL OLARAK KONUŞULAN CİNSEL KONULAR VE BU KONULARIN KONUŞULMA YAŞLARINA İLİŞKİN FREKANSLAR

Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği daha çok anne ve babalarıyla hangi cinsel konuları konuştuklarına ve bu konuları ilk kez hangi yaşta konuştuklarını ölçerken, Cinsel Konularda İletişim ve Onay Ölçeği anne, baba ve arkadaş ile cinsellikle ilgili konuların konuşulup konuşulmadığı ve algılanan cinsel onayı ölçmektedir. Bu iki ölçek temel olarak cinsel iletişimle ilgili soruları ele alması açısından benzerlik göstermesi nedeniyle, Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeğinden elde edilen veriler betimsel düzeyde ele alınarak sonuçlarına yer verilmiştir. Katılımcıların; hamilelik, döllenme, cinsel ilişki, menstrüasyon/adet döngüsü, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, doğum kontrolü, kürtaj, fuhuş ve eşcinsellik konularında anne ve babalarıyla ilk kez hangi yaş aralığında konuştuklarına dair frekanslar aşağıda Tablo 3.2.' de verilmektedir.

Tablo 3.2.: Ağırlıklı Konuşulan Cinsel Konuların Konuşulma Yaşları (N= 377)

	Kadın (N=263)		Erkek (N=114)	
	Anne İle	Baba İle	Anne İle	Baba İle
Hamilelik Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	49 (% 18.6)	14 (% 5.3)	18 (% 15.8)	12 (% 10.5)
13-18 yaş	83 (% 31.6)	30 (% 11.4)	33 (% 28.9)	20 (% 17.5)
> 18 yaş	10 (% 3.8)	6 (% 2.3)	6 (% 5.3)	2 (% 1.8)
Hiç konuşmamış	37 (% 14.1)	199 (% 75.7)	31 (% 27.2)	74 (% 64.9)
Döllenme Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	33 (% 12.5)	6 (% 2.3)	8 (% 7.0)	7 (% 6.1)
13-18 yaş	64 (% 24.3)	10 (% 3.8)	17 (% 14.9)	21 (% 18.4)
> 18 yaş	8 (% 3.0)	1 (% 0.4)	1 (% 0.9)	-
Hiç konuşmamış	132 (% 50.2)	237 (% 90.1)	85 (% 74.6)	82 (% 71.9)
Cinsel İlişki Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	23 (% 8.7)	3 (% 1.1)	7 (% 6.1)	7 (% 6.1)
13-18 yaş	97 (% 36.9)	15 (% 5.7)	25 (% 21.9)	32 (% 28.1)
> 18 yaş	16 (% 6.1)	3 (% 1.1)	2 (% 1.8)	1 (% 0.9)
Hiç konuşmamış	94 (% 35.7)	231 (% 87.8)	73 (% 64.0)	64 (% 56.1)
Menstrüasyon/Adet				
Döngüsü Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	115 (% 43.7)	14 (% 5.3)	5 (% 4.4)	7 (% 6.1)
13-18 yaş	87 (% 33.1)	31 (% 11.8)	19 (% 16.7)	17 (% 14.9)
> 18 yaş	1 (% 0.4)	1 (% 0.4)	-	-
Hiç konuşmamış	42 (% 16.0)	213 (% 81.0)	85 (% 74.6)	87 (% 76.3)
Cinsel Yolla Bulaşan				
Hastalıklar Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	15 (% 5.7)	3 (% 1.1)	5 (% 4.4)	5 (% 4.4)
13-18 yaş	65 (% 24.7)	17 (% 6.5)	25 (% 21.9)	27 (% 23.7)
> 18 yaş	12 (% 4.6)	4 (% 1.5)	2 (% 1.8)	3 (% 2.6)
Hiç konuşmamış	150 (% 57.0)	231 (% 87.8)	77 (% 67.5)	75 (% 65.8)
Doğum Kontrolü				
Hakkında Konuşma				
Yaşı				
< 12 yaş	10 (% 3.8)	1 (% 0.4)	4 (% 3.5)	4 (% 3.5)
13-18 yaş	72 (% 27.0)	7 (% 2.7)	22 (% 19.3)	28 (% 24.6)
> 18 yaş	12 (% 4.6)	3 (% 1.1)	1 (% 0.9)	2 (% 1.8)
Hiç konuşmamış	152 (% 57.8)	249 (% 94.7)	85 (% 74.6)	76 (% 66.7)
Kürtaj Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	11 (% 4.2)	3 (% 1.1)	5 (% 4.4)	3 (% 2.6)
13-18 yaş	66 (% 25.1)	13 (% 4.9)	17 (% 14.9)	13 (% 11.4)
> 18 yaş	17 (% 6.5)	2 (% 0.8)	1 (% 0.9)	1 (% 0.9)
Hiç konuşmamış	151 (% 57.4)	239 (% 90.9)	86 (% 75.4)	94 (% 82.5)

	Kadın (N=263)		Erkek (N=114)	
	Anne İle	Baba İle	Anne İle	Baba İle
Fuhuş Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	14 (% 5.3)	4 (% 1.5)	3 (% 2.6)	3 (% 2.6)
13-18 yaş	51 (% 19.4)	19 (% 7.2)	17 (% 14.9)	27 (% 23.7)
> 18 yaş	5 (% 1.9)	4 (% 1.5)	2 (% 1.8)	1 (% 0.9)
Hiç konuşmamış	177 (% 67.3)	226 (% 85.9)	86 (% 75.4)	81 (% 71.1)
Eşcinsellik Hakkında				
Konuşma Yaşı				
< 12 yaş	11 (% 4.2)	4 (% 1.5)	3 (% 2.6)	2 (% 1.8)
13-18 yaş	46 (% 17.5)	23 (% 8.7)	14 (% 12.3)	14 (% 12.3)
> 18 yaş	20 (% 7.6)	6 (% 2.3)	3 (% 2.6)	2 (% 1.8)
Hiç konuşmamış	172 (% 65.4)	221 (% 84.0)	89 (% 78.1)	90 (%78.9)

Tablo 3.2.'de görüldüğü üzere kadın katılımcıların 49' u (% 18.6) anneleri ile hamilelik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 83'ü (% 31.6) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 10 kadın katılımcı (% 3.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 37 kadın katılımcı (% 14.1) da hamilelik hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 14' ü (% 5.3) babaları ile hamilelik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 30'u (% 11.4) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 6 kadın katılımcı (% 3.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 199 kadın katılımcı (% 75.7) da hamilelik hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 18' i (% 15.8) anneleri ile hamilelik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 33'ü (% 28.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 6 erkek katılımcı (% 5.3) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 31 erkek katılımcı (% 27.2) da hamilelik hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 12' si (% 10.5) babaları ile hamilelik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 20' si (% 17.5) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 erkek katılımcı (% 1.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 74 erkek katılımcı (% 64.9) da hamilelik hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak hamilelik hakkında annesiyle konuşan kadın ve erkek katılımcı yüzdesi birbirine yakınken; bu konuda babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi kadınlardan daha yüksektir. Tüm katılımcıların anne ve babasıyla hamilelik hakkında ilk kez konuşmasının 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcıların 33' ü (% 12.5) anneleri ile döllenme hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 64 'ü (% 24.3) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 8 kadın katılımcı (% 3.0) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 132 kadın katılımcı (% 50.2) da döllenme hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 6' sı (% 2.3) babaları ile döllenme hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 10'u (% 3.8) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 kadın katılımcı (% 0.4) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 237 kadın katılımcı (% 90.1) da döllenme hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 8' i (% 7.0) anneleri ile döllenme hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 17' si (% 14.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 erkek katılımcı (% 0.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 85 erkek katılımcı (% 74.6) da döllenme hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 7' si (% 6.1) babaları ile döllenme hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 21' i (% 18.4) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. Ve 82 erkek katılımcı (% 71.9) da döllenme hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak döllenme hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Döllenme hakkında babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi ise kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların annesi ve babasıyla döllenme hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcıların 23' ü (% 8.7) anneleri ile cinsel ilişki hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 97'si (% 36.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 16 kadın katılımcı (% 6.1) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 94 kadın katılımcı (% 35.7) da cinsel ilişki hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 3' ü (% 1.1) babaları ile cinsel ilişki hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 15' i (% 5.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 3 kadın katılımcı (% 1.1) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 231 kadın katılımcı (% 87.8) da cinsel ilişki hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 7' si (% 6.1) anneleri ile cinsel ilişki hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 25' i (% 21.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 erkek katılımcı (% 1.8) 18 yaşından

sonraki dönemde konuştuklarını ve 73 erkek katılımcı (% 64.0) da cinsel ilişki hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 7' si (% 6.1) babaları ile cinsel ilişki hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 32' si (% 28.1) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 erkek katılımcı (% 0.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 64 erkek katılımcı (% 56.1) da cinsel ilişki hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak cinsel ilişki hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksek iken, bu konuda babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların annesi ve babasıyla cinsel ilişki hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmekte ve bu da ergenlik dönemini kapsamaktadır.

Kadın katılımcıların 115' i (% 43.7) anneleri ile menstrüasyon/adet kanaması hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 87' si (% 33.1) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 kadın katılımcı (% 0.4) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 42 kadın katılımcı (% 16.0) da menstrüasyon/adet kanaması hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 14' ü (% 5.3) babaları ile menstrüasyon/adet kanaması hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 31' i (% 11.8) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 kadın katılımcı (% 0.4) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 42 kadın katılımcı (% 16.0) da menstrüasyon/adet kanaması hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 5' i (% 4.4) anneleri ile menstrüasyon/adet kanaması hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 19' u (% 16.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. Ve 85 erkek katılımcı (% 74.6) da menstrüasyon/adet kanaması hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 7' si (% 6.1) babaları ile menstrüasyon/adet kanaması hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 17' si (% 14.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 87 erkek katılımcı (% 76.3) da menstrüasyon/adet kanaması hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak menstrüasyon/adet döngüsü hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Menstrüasyon/adet döngüsü hakkında babasıyla konuşan kadın ve erkek katılımcıların

yüzdesi ise birbirine yakındır. Ayrıca kadın katılımcıların annesiyle menstrüasyon/adet döngüsü hakkında ilk kez konuşmasının 12 yaşından önce olması yüzde olarak daha yüksek iken, babasıyla menstrüasyon/adet döngüsü hakkında ilk kez konuşmasının 13-18 yaş aralığında yüzde olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Menstrüasyon/adet döngüsü hakkında babayla ilk kez konuşmanın hem kadın hem erkek katılımcılar için 13-18 yaş aralığında yüzde olarak daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcıların 15' i (% 5.7) anneleri ile cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 65 'i (% 24.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 12 kadın katılımcı (% 4.6) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 150 kadın katılımcı (% 57.0) da cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 3' ü (% 1.1) babaları ile cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 17' si (% 6.5) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 4 kadın katılımcı (% 1.5) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 231 kadın katılımcı (% 87.8) da cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 5' i (% 4.4) anneleri ile cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 25' i (% 21.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 erkek katılımcı (% 1.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 77 erkek katılımcı (% 67.5) da cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 5' i (% 4.4) babaları ile cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 27' si (% 23.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 3 erkek katılımcı (% 2.6) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 75 erkek katılımcı (% 65.8) da cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi ise kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların annesi ve babasıyla cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmekte ve bu da ergenlik dönemine tekabül etmektedir.

Kadın katılımcıların 10' u (% 3.8) anneleri ile doğum kontrolü hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 72 'si (% 27.0) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 12 kadın katılımcı (% 4.6) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 152 kadın katılımcı (% 57.8) da doğum kontrolü hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 1' i (% 0.4) babaları ile doğum kontrolü hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 7' si (% 2.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 3 kadın katılımcı (% 1.1) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 249 kadın katılımcı (% 94.7) da doğum kontrolü hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 4' ü (% 3.5) anneleri ile doğum kontrolü hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 22' si (% 19.3) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 erkek katılımcı (% 0.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 85 erkek katılımcı (% 74.6) da doğum kontrolü hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 4' ü (% 3.5) babaları ile doğum kontrolü hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 28' i (% 24.6) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 erkek katılımcı (% 1.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 76 erkek katılımcı (% 66.7) da doğum kontrolü hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak doğum kontrolü hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Doğum kontrolü hakkında babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi ise kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların annesi ve babasıyla doğum kontrolü hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcıların 11' i (% 4.2) anneleri ile kürtaj hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 66' sı (% 25.1) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 17 kadın katılımcı (% 6.5) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 151 kadın katılımcı (% 57.4) da kürtaj hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 3' ü (% 1.1) babaları ile kürtaj hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 13' ü (% 4.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 kadın katılımcı (% 0.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 239 kadın katılımcı (% 90.9) da kürtaj hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 5' i (% 4.4) anneleri ile kürtaj

hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 17' si (% 14.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 erkek katılımcı (% 0.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 86 erkek katılımcı (% 75.4) da kürtaj hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 3' ü (% 2.6) babaları ile kürtaj hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 13' ü (% 11.4) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 erkek katılımcı (% 0.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 94 erkek katılımcı (% 82.5) da kürtaj hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak kürtaj hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Kürtaj hakkında babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi ise kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların annesi ve babasıyla kürtaj hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcıların 14' ü (% 5.3) anneleri ile fuhuş hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 51' i (% 19.4) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 5 kadın katılımcı (% 1.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 177 kadın katılımcı (% 67.3) da fuhuş hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 4' ü (% 1.5) babaları ile fuhuş hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 19' u (% 7.2) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 4 kadın katılımcı (% 1.5) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 226 kadın katılımcı (% 85.9) da fuhuş hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 3' ü (% 2.6) anneleri ile fuhuş hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 17' si (% 14.9) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 erkek katılımcı (% 1.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 86 erkek katılımcı (% 75.4) da fuhuş hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 3' ü (% 2.6) babaları ile fuhuş hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 27' si (% 23.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 1 erkek katılımcı (% 0.9) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 81 erkek katılımcı (% 71.1) da fuhuş hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak fuhuş hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Fuhuş hakkında babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi ise kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların

annesi ve babasıyla fuhuş hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcıların 11' i (% 4.2) anneleri ile eşcinsellik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 46' sı (% 17.5) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 20 kadın katılımcı (% 7.6) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 172 kadın katılımcı (% 65.4) da eşcinsellik hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Kadın katılımcıların 4' ü (% 1.5) babaları ile eşcinsellik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 23' ü (% 8.7) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 6 kadın katılımcı (% 2.3) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 221 kadın katılımcı (% 84.0) da eşcinsellik hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların ise 3' ü (% 2.6) anneleri ile eşcinsellik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 14' ü (% 12.3) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 3 erkek katılımcı (% 2.6) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 89 erkek katılımcı (% 78.1) da eşcinsellik hakkında anneleriyle hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcıların 2' si (% 1.8) babaları ile eşcinsellik hakkında 12 yaşından erken dönemde konuştuklarını belirtirken 14' ü (% 12.3) 13-18 yaş arasında konuştuklarını belirtmiştir. 2 erkek katılımcı (% 1.8) 18 yaşından sonraki dönemde konuştuklarını ve 90 erkek katılımcı (% 78.9) da eşcinsellik hakkında babalarıyla hiç konuşmadıklarını belirtmiştir. Sonuç olarak eşcinsellik hakkında annesiyle konuşan kadın katılımcı yüzdesi erkek katılımcılardan yüksektir. Eşcinsellik hakkında babasıyla konuşan erkek katılımcıların yüzdesi ise kadınlardan daha yüksektir. Ayrıca tüm katılımcıların annesi ve babasıyla eşcinsellik hakkında ilk kez konuşmasının yüzde olarak 13-18 yaş aralığında daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.3.DEĞİŞKENLERİN ORTALAMA, STANDART SAPMA, GÜVENİRLİKLERİ VE BAĞIMSIZ İKİ ÖRNEKLEM T-TEST SONUÇLARI

Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarından Cinsel Tutum Ölçeği (CTÖ) ile bireylerin algıladıkları cinsel izin vericilik, doğum kontrol, paylaşım ve araçsallık için dört (4) puan türü elde edilmiştir. Ancak doğum kontrol ve paylaşım alt ölçeklerinin bu araştırmada çıkan güvenirlikleri düşük olduğundan (sırasıyla kadınlar için .62, .66 ve erkekler için .43, .68) dolayı analizlerden çıkarılmıştır. Cinsel konularda iletişim ve cinsel onay için anne, baba ve arkadaş için ayrı olmak üzere toplam altı puan türü elde edilmiştir. Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği ve Namusa İlişkin Tutum Ölçeği'nden de birer toplam puan elde edilmiştir. Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği'nden de anne ve baba ayrı olmak üzere iki toplam puan elde edilmiştir. Araştırmada katılımcı olan üniversite öğrencilerinin, cinsiyete göre araştırmada yer alan değişkenler için elde edilen puanlar yönünden farklılık gösterip göstermediğine bağımsız gruplar için t-testi analizi ile bakılmıştır. İlgili değerler Tablo 3.3.'ten izlenebilir.

Tablo 3.3.: Değişkenlerin Ortalama, Standart Sapma, Güvenirlikleri ve Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Değişkenler	Kadın (N=263)			Erkek (N=114)			Bağımsız örneklem t-test
	Ortalama	S.S.	α	Ortalama	S.S.	α	
Cinsel Tutum							
İzin Vericilik	23.71	8.92	.83	40.63	11.79	.89	-15.27**
Doğum Kontrolü	15.92	2.56	.62	15.47	2.57	.43	1.55
Paylaşım	22.61	4.06	.66	23.74	4.07	.68	-2.46*
Araçsallık	18.88	4.93	.70	21.15	4.77	.74	-4.14**
Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış							
	35.57	14.36	.94	43.27	11.61	.90	-5.05**

Değişkenler	Kadın (N=263)			Erkek (N=114)			Bağımsız örneklem
	Ortalama	S.S.	α	Ortalama	S.S.	α	t-test
Cinsel Konularda İletişim							
Anne ile iletişim	19.52	8.92	.87	13.87	8.48	.92	5.73**
Baba ile iletişim	10.72	6.17	.83	13.28	7.96	.92	-3.37**
Arkadaşla iletişim	28.76	7.23	.86	28.14	8.16	.90	.73
Cinsel Onay							
Annenin Onayı	5.32	3.41	.76	8.14	5.00	.88	-6.36**
Babanın Onayı	4.37	2.88	.81	8.26	5.10	.89	-9.41**
Arkadaşın Onayı	10.31	5.23	.84	14.47	4.89	.91	-7.22**
Namusa İlişkin Tutum	33.68	16.12	.91	37.32	15.53	.88	-.2.04*
Aile İçinde Ağırlıklı Konuşulan Konular							
Anne ile konuşma	18.65	7.20	.87	13.27	6.02	.92	6.98**
Baba ile konuşma	10.85	3.35	.82	13.38	5.42	.88	-5.51**

Not:*p<.05;**p<.01

S.S.: Standart Sapma

Tablo 3.3.'te görüldüğü üzere, Cinsel Tutum Ölçeği' nin (CTÖ) izin vericilik alt boyutundan elde edilen toplam puan cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t(375) = -15.27, p<.01$). Cinsel izin vericilik bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin cinsel izin vericiliğe kadınlardan daha olumlu yaklaştığı görülmektedir. Benzer şekilde CTÖ' nün araçsallık alt boyutundan elde edilen toplam puan da cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t(375) = -4.14, p<.01$). Cinsel araçsallık bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin kadınlardan daha çok cinselliği araç olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği' nden elde edilen toplam puan cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t(375) = -5.05, p < .01$). Evlilik öncesi cinselliğe bakış açısı bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin evlilik öncesinde cinselliğin yaşanmasına kadınlardan daha olumlu yaklaştığı görülmektedir.

Cinsel Konularda İletişim Ölçeği' nden elde edilen toplam puanların, anne ile iletişim ve baba ile iletişim için cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir (sırasıyla $t(375) = 5.73, p < .01$; $t(375) = -3.37, p < .01$). Cinsel konularda anne ile iletişim bakımından kadınların ortalaması erkeklerin ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla kadınların cinsel konularda anne ile iletişimlerinin erkeklerden daha çok olduğu görülmektedir. Cinsel konularda baba ile iletişim bakımından ise erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin cinsel konularda babaları ile iletişimlerinin kadınlardan daha çok olduğu görülmektedir. Cinsel Onay Ölçeği' nden elde edilen toplam puanların, annenin onayı için cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(375) = -6.36, p < .01$). Annenin cinsel onayı bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin, annenin cinsel onayını kadınlardan daha yüksek olarak algıladıkları görülmektedir. Cinsel Onay Ölçeği'nden elde edilen toplam puanların, babanın onayı için cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(375) = -9.41, p < .01$). Babanın cinsel onayı bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin, babanın cinsel onayını kadınlardan daha yüksek olarak algıladıkları görülmektedir. Cinsel Onay Ölçeği' nden elde edilen toplam puanların, arkadaşın onayı için de cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(375) = -7.22, p < .01$). Arkadaşın cinsel onayı bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin, arkadaşın cinsel onayını kadınlardan daha yüksek olarak algıladıkları görülmektedir.

Namusa İlişkin Tutum Ölçeği' nden alınan toplam puanların cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(375) = -2.04, p < .05$). Namusa yönelik tutum bakımından erkeklerin ortalaması kadınların ortalamasından daha yüksektir. Dolayısıyla erkeklerin namusa kadınlardan daha çok önem verdikleri görülmektedir.

3.4. DEĞİŞKENLER ARASI KORELASYONLAR

Tablo 3.4.1.: Kadın Örneklemini İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Cinsel Tutum/İzin Vericilik	1									
2. Cinsel Tutum/Araçsallık	.465**	1								
3. Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış	.724**	.306**	1							
4. Anne ile Cinsel Konularda İletişim	.151*	.130*	.159**	1						
5. Baba ile Cinsel Konularda İletişim	.195**	.062	.270**	.491**	1					
6. Arkadaş ile Cinsel Konularda İletişim	.392**	.299**	.382**	.489**	.164**	1				
7. Annenin Cinsel Onayı	.451**	.057	.511**	.387**	.523**	.257**	1			
8. Babanın Cinsel Onayı	.371**	.017	.423**	.277**	.635**	.158*	.856**	1		
9. Arkadaşın Cinsel Onayı	.628**	.297**	.811**	.111	.198**	.511**	.492**	.391**	1	
10. Namusa İlişkin Tutum	-.544**	-.223**	-.782**	-.146*	-.210**	-.259**	-.433*	-.325**	-.641**	1

Note:*p<.05;**p<.01

3.4.1. Kadın Örnekleme İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar

Tablo 3.4.1' de kadın katılımcılar için değişkenler arası korelasyon değerleri sunulmaktadır. Cinsel Tutum Ölçeği' nin izin vericilik alt boyutu ile araçsallık alt boyutu, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum, cinsel konularda iletişim ve onay, namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre kadınlarda izin vericilik alt boyutunun; araçsallık alt boyutu ($r=.46$, $p<.01$), evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ($r=.72$, $p<.01$), cinsel konularda anneyle iletişim ($r=.15$, $p<.05$), babayla iletişim ($r=.19$, $p<.01$), arkadaşla iletişim ($r=.39$, $p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde izin vericilik alt boyutunun; annenin cinsel onayı ($r=.45$, $p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.37$, $p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.62$, $p<.01$) ile arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. İzin vericilik alt boyutunun namusa ilişkin tutum ($r=-.54$, $p<.01$) ile arasında ise negatif yönde pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcılarda Cinsel Tutum Ölçeği' nin araçsallık alt boyutu ile evlilik öncesi cinsel tutum, cinsel konularda iletişim ve onay, namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre araçsallık alt boyutunun, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ($r=.30$, $p<.01$), cinsel konularda anneyle iletişim ($r=.13$, $p<.05$), arkadaş ile iletişim ($r=.29$, $p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.29$, $p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araçsallık alt boyutunun, namusa ilişkin tutum ($r=-.22$, $p<.01$) ile arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca araçsallık alt boyutunun, cinsel konularda babayla iletişim, annenin cinsel onayı ve babanın cinsel onayı ile arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur.

Kadın katılımcılarda evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile cinsel konularda iletişim ve onay, namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun; cinsel konularda anne ($r=.15$, $p<.01$), baba ($r=.27$, $p<.01$), arkadaş ile iletişim ($r=.38$, $p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun; annenin cinsel onayı ($r=.51$, $p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.42$, $p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.81$, $p<.01$) ile arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ancak

evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile namusa ilişkin tutum ($r=-.78, p<.01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kadın katılımcılarda cinsel konularda anneyle iletişim ile cinsel konularda baba ve arkadaşla iletişim, cinsel onay ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre anne ile cinsel konularda iletişimin; babayla cinsel konularda iletişim ($r=.49, p<.01$), arkadaşla cinsel konularda iletişim ($r=.48, p<.01$), annenin cinsel onayı ($r=.38, p<.01$) ve babanın cinsel onayı ($r=.27, p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Cinsel konularda anne ile iletişim ile namusa ilişkin tutum ($r=-.14, p<.05$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuşken; arkadaşın cinsel onayı ile arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Kadın katılımcılarda cinsel konularda babayla iletişim ile cinsel konularda arkadaşla iletişim, cinsel onay ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre cinsel konularda babayla iletişimin; arkadaşla iletişim ($r=.16, p<.01$), annenin cinsel onayı ($r=.52, p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.63, p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.19, p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ancak cinsel konularda babayla iletişim ile namusa ilişkin tutum ($r=-.21, p<.01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kadın katılımcılarda cinsel konularda arkadaşla iletişim ile cinsel onay ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre cinsel konularda arkadaşla iletişimin; annenin cinsel onayı ($r=.25, p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.15, p<.05$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.51, p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Cinsel konularda arkadaş ile namusa ilişkin tutum ($r=-.25, p<.01$) arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kadın katılımcılarda annenin cinsel onayı ile babanın cinsel onayı, arkadaşın cinsel onayı ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre annenin cinsel onayının; babanın cinsel onayı ($r=.85, p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.49, p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülürken; namusa ilişkin tutum ($r=-.43, p<.05$) ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Kadın katılımcılarda babanın cinsel onayı ile arkadaşın cinsel onayı ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre babanın cinsel onayının; arkadaşın cinsel onayı ($r=.39$, $p<.01$) ile arasında pozitif; namusa ilişkin tutum ($r=-.32$, $p<.01$) ile arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Kadın katılımcılarda arkadaşın cinsel onayı ile namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre arkadaşın cinsel onayı ile namusa ilişkin tutum ($r=-.64$, $p<.01$) arasında negatif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.2.: Erkek Örneklemi İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Cinsel Tutum/İzin Vericilik	1									
2. Cinsel Tutum/Araçsallık	.753**	1								
3. Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış	.591**	.369**	1							
4. Anne ile Cinsel Konularda İletişim	.023	-.101	.072	1						
5. Baba ile Cinsel Konularda İletişim	.073	-.097	.071	.881**	1					
6. Arkadaş ile Cinsel Konularda İletişim	.165	.167	.309**	.285**	.244**	1				
7. Annenin Cinsel Onayı	.281**	.119	.478**	.523**	.506**	.288**	1			
8. Babanın Cinsel Onayı	.298**	.131	.460**	.508**	.577**	.324**	.955**	1		
9. Arkadaşın Cinsel Onayı	.346**	.271**	.552**	.188*	.205*	.688**	.364**	.385**	1	
10. Namusa İlişkin Tutum	-.381**	-.185*	-.743**	-.139	-.122	-.312**	-.490**	-.486**	-.468**	1

Note:*p<.05;**p<.01

3.4.2. Erkek Örnekleme İçin Değişkenler Arası Korelasyonlar

Tablo 3.4.2’de erkek katılımcılar için değişkenler arası korelasyon değerleri sunulmaktadır. Erkek katılımcılarda Cinsel Tutum Ölçeği’ nin izin vericilik alt boyutu ile araçsallık alt boyutu, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum, cinsel konularda iletişim ve onay, namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre izin vericilik alt boyutunun, araçsallık alt boyutu ($r=.75$, $p<.01$), evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ($r=.59$, $p<.01$), annenin cinsel onayı ($r=.28$, $p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.29$, $p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.34$, $p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Cinsel izin vericilik alt boyutu ile namusa ilişkin tutum ($r=-.38$, $p<.01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülürken; izin vericilik alt boyutunun, cinsel konularda anneye, babayla ve arkadaşla iletişim ile arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Erkek katılımcılarda Cinsel Tutum Ölçeği’ nin araçsallık alt boyutu ile evlilik öncesi cinsel tutum, cinsel konularda iletişim ve onay, namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre araçsallık alt boyutunun, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ($r=.36$, $p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.27$, $p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunurken; namusa ilişkin tutum ($r=-.18$, $p<.05$) ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araçsallık alt boyutunun, cinsel konularda iletişim ve cinsel onay ile arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Erkek katılımcılarda evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile cinsel konularda iletişim ve onay, namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun, cinsel konularda arkadaşla ($r=.30$, $p<.01$) iletişim, annenin cinsel onayı ($r=.47$, $p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.46$, $p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.55$, $p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Ancak evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile namusa ilişkin tutum ($r=-.74$, $p<.01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun, cinsel konularda anne ve baba ile iletişimi arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Erkek katılımcılarda cinsel konularda anneyle iletişim ile cinsel konularda baba ve arkadaşla iletişim, cinsel onay ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre anne ile cinsel konularda iletişimin babayla iletişim ($r=.88, p<.01$), arkadaşla iletişim ($r=.28, p<.01$), annenin cinsel onayı ($r=.52, p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.50, p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.18, p<.05$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Anne ile cinsel konularda iletişimin, namusa ilişkin tutum ile arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Erkek katılımcılarda cinsel konularda babayla iletişim ile cinsel konularda arkadaşla iletişim, cinsel onay ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre cinsel konularda babayla iletişimin; arkadaşla iletişim ($r=.24, p<.01$), annenin cinsel onayı ($r=.50, p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.57, p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.20, p<.05$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Cinsel konularda babayla iletişim ile namusa ilişkin tutum arasında ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Erkek katılımcılarda cinsel konularda arkadaşla iletişim ile cinsel onay ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre cinsel konularda arkadaşla iletişimin; annenin cinsel onayı ($r=.28, p<.01$), babanın cinsel onayı ($r=.32, p<.05$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.68, p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Ancak cinsel konularda arkadaşla iletişim ile namusa ilişkin tutum ($r=-.31, p<.01$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Erkek katılımcılarda annenin cinsel onayı ile babanın cinsel onayı, arkadaşın cinsel onayı ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre annenin cinsel onayının; babanın cinsel onayı ($r=.95, p<.01$) ve arkadaşın cinsel onayı ($r=.36, p<.01$) ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunurken; namusa ilişkin tutum ($r=-.49, p<.01$) ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Erkek katılımcılarda babanın cinsel onayı ile arkadaşın cinsel onayı ve namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre babanın cinsel onayının; arkadaşın cinsel onayı ($r=.38, p<.01$) ile arasında pozitif; namusa ilişkin tutum ($r=-.48, p<.01$) ile arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Erkek katılımcılarda arkadaşın cinsel onayı ile namusa ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Buna göre arkadaşın cinsel onayı ile namusa ilişkin tutum ($r=-.46$, $p<.01$) ile arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur.

3.5. CİNSİYET VE ÜNİVERSİTE SINIF DÜZEYİNİN ÖLÇEK PUANLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların, cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyine (üniversite başında olma veya sonunda olma) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini değerlendirme amacıyla Çok Değişkenli Kovaryans Analizi yapılmıştır. Bu analizde katılımcıların Cinsel Konularda İletişim ve Onay Ölçeği, Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutum Ölçeği, Namusa İlişkin Tutum Ölçeği ve Cinsel Tutum Ölçeği'nin izin vericilik ve araçsallık alt boyutlarından aldıkları puanlar bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Cinsiyet ve Üniversite Sınıf Düzeyi bağımsız değişken olarak atanmıştır. Üniversite sınıf düzeyi atanırken hazırlık, 1. ve 2. sınıf öğrencileri üniversite başı olarak; 3., 4. sınıf ve lisansüstü öğrencileri ise üniversite sonu olarak belirlenmiştir. Ülkemizde geleneksellik çeşitli derecelerde olduğu ve kırsalda, kentte ve büyükşehirde yetişmeye göre değişebildiği için (Aşkun, 2000), yaşamın çoğunu geçirdiği yerin (özellikle 10 yaş ve sonrası) araştırma değişkenleri üzerinde karıştırıcı etkisi olabileceği düşünülmüştür. Bu nedenle yaşamın çoğunu geçirdiği yer (şehir veya büyükşehir) kovaryans değişken olarak ele alınarak Çok Değişkenli Kovaryans Analizi (MANCOVA) yapılmıştır. Tablo 3.5.1'de MANCOVA sonuçlarına ve Tablo 3.5.2'de değişkenlerin ortalama, standart sapma ve gruplar arası farklılıklarına yer verilmiştir.

Tablo 3.5.1.: Çok Değişkenli Kovaryans Analizi (MANCOVA) Sonuçları

Kaynak	Bağımlı Değişken	Df	Ortalama Kare	F	Sig.	Eta Kare
Cinsiyet	Cinsel iletişim anne	1	2112,302	27,831	,000	,071
	Cinsel iletişim baba	1	598,435	13,152	,000	,035
	Cinsel iletişim ark.	1	11,991	,215	,643	,001
	Cinsel onay anne	1	719,665	48,762	,000	,118
	Cinsel onay baba	1	1296,495	100,884	,000	,216
	Cinsel onay ark.	1	1520,491	65,453	,000	,152
	Evlilik öncesi cinsellik	1	5466,784	34,262	,000	,086
	Namus	1	589,535	2,606	,107	,007
	Cinsel izin vericilik	1	23145,252	265,225	,000	,420
	Cinsel araçsallık	1	431,365	18,626	,000	,048
Üniversite Sınıf Düzeyi	Cinsel iletişim anne	1	535,219	7,052	,008	,019
	Cinsel iletişim baba	1	250,533	5,506	,019	,015
	Cinsel iletişim ark.	1	330,293	5,914	,016	,016
	Cinsel onay anne	1	231,267	15,670	,000	,041
	Cinsel onay baba	1	174,232	13,557	,000	,036
	Cinsel onay ark.	1	515,109	22,174	,000	,057
	Evlilik öncesi cinsellik	1	4348,804	27,256	,000	,069
	Namus	1	8715,286	38,531	,000	,095
	Cinsel izin vericilik	1	1505,760	17,255	,000	,045
	Cinsel araçsallık	1	62,588	2,703	,101	,007
Cinsiyet*Üniversite Sınıf Düzeyi	Cinsel onay ark	1	151,633	6,527	,011	,018
	Evlilik öncesi cinsellik	1	1726,645	10,822	,001	,029
	Cinsel izin vericilik	1	492,783	5,647	,018	,015
	Cinsel araçsallık	1	153,180	6,614	,011	,018

Tablo 3.5.2.: Çok Değişkenli Kovaryans Analizi'nde (MANCOVA) Kullanılan Değişkenlerin Ortalama, Standart Sapma ve Gruplar Arası Farklılıkları

Değişken	Üniversite Sınıf Düzeyi						Grup Farklılıkları ^a
	Üniversite Başı		Üniversite Sonu		Toplam		
	Kadın (n=122)	Erkek (n=60)	Kadın (n= 114)	Erkek (n= 49)	Kadın (n= 236)	Erkek (n= 109)	
Cinsel Konularda Anne ile İletişim							
Ortalama	18.31	12.43	20.30	15.67	19.36	13.94	K>E**
SS	8.83	7.54	8.81	9.30	8.86	8.52	S>B**
Cinsel Konularda Baba ile İletişim							
Ortalama	9.91	12.35	11.36	14.48	10.68	13.34	E>K**
SS	5.34	7.69	6.75	8.28	6.16	8.00	S>B*
Cinsel Konularda Arkadaş ile İletişim							
Ortalama	27.37	27.47	29.90	29.13	28.71	28.24	S>B*
SS	7.64	8.79	6.71	7.30	7.26	8.14	
Annenin Cinsel Onayı							
Ortalama	4.40	7.37	6.04	9.19	5.27	8.21	E>K**
SS	2.61	4.65	3.70	5.28	3.33	5.01	S>B**
Babanın Cinsel Onayı							
Ortalama	3.73	7.47	4.86	9.35	4.33	8.34	E>K**
SS	2.02	4.74	3.21	5.38	2.77	5.11	S>B**
Arkadaşın Cinsel Onayı							
Ortalama	8.22	14.07	12.18	15.35	10.31	14.66	E>K**
SS	4.84	5.10	4.90	4.20	5.25	4.73	S>B**
Evlilik Öncesi Cinsel Tutum							
Ortalama	29.15	41.63	41.32	45.23	35.59	43.66	E>K**
SS	11.89	12.24	14.14	10.60	14.47	11.34	S>B**
Namusa İlişkin Tutum							
Ortalama	39.94	41.87	28.06	31.90	33.62	36.98	B>S**
SS	15.29	14.90	14.95	14.62	16.22	15.44	

KS>KB*
*

KS>KB*
*

Değişken	Üniversite Sınıf Düzeyi						Grup Farklılıkları ^a
	Üniversite Başı		Üniversite Sonu		Toplam		
	Kadın (n=122)	Erkek (n=60)	Kadın (n= 114)	Erkek (n= 49)	Kadın (n= 236)	Erkek (n= 109)	
Cinsel Tutum/İzin Vericilik							
Ortalama	20.14	40.00	27.00	42.19	23.77	41.02	E>K**
SS	6.74	12.05	9.49	10.85	8.97	11.51	S>B** KS>KB**
Cinsel Tutum/Araçsallık							
Ortalama	17.67	21.45	19.96	21.04	18.88	21.26	E>K**
SS	5.05	5.24	4.64	4.13	4.96	4.74	KS>KB**

Not: ^a *p < .05; **p < .01.

SS: Standart Sapma, E: Erkek, K: Kadın, S: Üniversite Sonu, B: Üniversite Başı, KS: Üniversite Sonunda Olan Kadınlar, KB: Üniversite Başında Olan Kadınlar

Analiz sonuçları, cinsiyetin temel etkisinin anlamlı olduğuna işaret etmiştir (Wilks' $\lambda = .389$; $F(10, 357) = 55.99$, $p < .01$, $\eta^2 = .61$). Buna göre cinsiyetin toplam değişimin % 61' ini yordadığı görülmektedir. Cinsiyetin bağımlı değişken (cinsel konularda anne ile iletişim, cinsel konularda baba ile iletişim, cinsel konularda arkadaş ile iletişim, annenin cinsel onayı, babanın cinsel onayı, arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum, namusa ilişkin tutum, cinsel izin vericilik ve araçsallık) puanları üzerindeki etkisi izleyen varyans analizleriyle değerlendirilmiştir. Cinsel konularda anne ile iletişim puanlarında cinsiyete bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 27.83$, $p < .01$, $\eta^2 = .07$). Buna göre kızların toplam cinsel konularda anne ile iletişim puanının (Ort. = 19.36, SS = 8.86) erkeklerden (Ort. = 13.94, SS = 8.52) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Baba ile iletişim puanlarında da cinsiyete bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 13.15$, $p < .01$, $\eta^2 = .03$). Buna göre erkeklerin toplam cinsel konularda baba ile iletişim puanının (Ort. = 13.34, SS = 8.00) kadınlardan (Ort. = 10.68, SS = 6.16) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Annenin cinsel onayı puanlarında cinsiyete bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 48.76$, $p < .01$, $\eta^2 = .11$). Buna göre erkeklerin toplam annenin cinsel onayı puanının (Ort. = 8.21, SS = 5.01) kadınlardan (Ort. = 5.27, SS = 3.33) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Babanın cinsel onayı puanlarında

cinsiyete bağılı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 100.88, p < .01, \eta^2 = .21$). Buna göre erkeklerin toplam babanın cinsel onayı puanının (Ort. = 8.34, SS = 5.11) kadınlardan (Ort. = 4.33, SS = 2.77) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Arkadaşın cinsel onayı puanlarında da cinsiyete bağılı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 65.45, p < .01, \eta^2 = .15$). Buna göre erkeklerin toplam arkadaşın cinsel onayı puanının (Ort. = 14.66, SS = 4.73) kadınlardan (Ort. = 10.31, SS = 5.25) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum puanlarında da cinsiyete bağılı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 34.26, p < .01, \eta^2 = .08$). Buna göre erkeklerin toplam evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum puanının (Ort. = 43.66, SS = 11.34) kadınlardan (Ort. = 35.59, SS = 14.47) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunlara ek olarak cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik ve araçsallık alt boyut puanlarında cinsiyete bağılı anlamlı fark olduğu görülmüştür (sırasıyla $F(1, 371) = 265.22, p < .01, \eta^2 = .42$; $F(1, 371) = 18.62, p < .01, \eta^2 = .04$). Buna göre erkeklerin toplam cinsel izin vericilik puanının (Ort. = 41.02, SS = 11.51) kadınlardan (Ort. = 23.77, SS = 8.97) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde erkeklerin toplam cinselliği araç olarak görme puanının (Ort. = 21.26, SS = 4.74) kadınlardan (Ort. = 18.88, SS = 4.96) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Analiz sonuçları, üniversite sınıf düzeyinin (üniversite başında olma, üniversite sonunda olma) temel etkisinin de anlamlı olduğuna işaret etmiştir (Wilks' $\lambda = .884$; $F(10, 357) = 4.69, p < .01, \eta^2 = .11$). Buna göre üniversite sınıf düzeyinin toplam değişimin % 11' ini yordadığı görülmektedir. Üniversite sınıf düzeyinin, bağımlı değişken (cinsel konularda anne ile iletişim, cinsel konularda baba ile iletişim, cinsel konularda arkadaş ile iletişim, annenin cinsel onayı, babanın cinsel onayı, arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum, namusa ilişkin tutum, cinsel izin vericilik ve araçsallık) puanları üzerindeki etkisi izleyen varyans analizleriyle değerlendirilmiştir. Cinsel konularda anne ile iletişim puanlarında üniversite sınıf düzeyine bağılı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 7.05, p < .01, \eta^2 = .01$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda toplam cinsel konularda anne ile iletişim puanının (Ort. = 19.03, SS = 9.16) üniversite başında olanlardan (Ort. = 16.37, SS = 8.85) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsel konularda baba ile iletişim puanlarında üniversite sınıf düzeyine bağılı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 5.50, p < .05, \eta^2 =$

.01). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda toplam cinsel konularda baba ile iletişim puanının (Ort. = 12.22, SS = 7.32) üniversite başında olanlardan (Ort. = 10.71, SS = 6.30) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsel konularda arkadaş ile iletişim puanlarında üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 5.91, p < .05, \eta^2 = .01$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda toplam cinsel konularda arkadaş ile iletişim puanının (Ort. = 29.69, SS = 6.86) üniversite başında olanlardan (Ort. = 27.40, SS = 8.01) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsel konularda annenin cinsel onayı puanlarında üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 15.67, p < .01, \eta^2 = .04$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda toplam annenin cinsel onayı puanının (Ort. = 6.90, SS = 4.42) üniversite başında olanlardan (Ort. = 5.38, SS = 3.68) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Babanın cinsel onayı puanlarında üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 13.55, p < .01, \eta^2 = .03$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda toplam babanın cinsel onayı puanının (Ort. = 6.10, SS = 4.40) üniversite başında olanlardan (Ort. = 4.96, SS = 3.62) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Arkadaşın cinsel onayı puanlarında üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 22.17, p < .01, \eta^2 = .05$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda toplam arkadaşın cinsel onayı puanının (Ort. = 13.05, SS = 4.91) üniversite başında olanlardan (Ort. = 10.15, SS = 5.63) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve namusa ilişkin tutum puanlarında da üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür (sırasıyla $F(1, 371) = 27.25, p < .01, \eta^2 = .06$; $F(1, 371) = 38.53, p < .01, \eta^2 = .09$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum puanının (Ort. = 42.40, SS = 13.35) üniversite başında olanlardan (Ort. = 33.48, SS = 13.40) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülürken; üniversite başında olanlarda namusa ilişkin tutum puanının (Ort. = 40.37, SS = 15.16) üniversite sonunda olanlardan (Ort. = 29.12, SS = 14.92) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik alt boyut puanında da üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür (sırasıyla $F(1, 371) = 17.25, p < .01, \eta^2 = .04$). Buna göre üniversitenin sonunda olanlarda cinsel izin vericilik puanının (Ort. = 31.18, SS = 11.97) üniversite başında olanlardan (Ort. = 26.69, SS = 12.86) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonuçları cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin ortak etkisinin de anlamlı olduğunu göstermektedir (Wilks' $\lambda = .934$; $F(10, 357) = 2.53$, $p < .05$, $\eta^2 = .06$). Buna göre cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin birlikte, toplam değişimin % 6' sını yordadığı görülmektedir. Cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin birlikte bağımlı değişken (cinsel konularda anne ile iletişim, cinsel konularda baba ile iletişim, cinsel konularda arkadaş ile iletişim, annenin cinsel onayı, babanın cinsel onayı, arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum, namusa ilişkin tutum, cinsel izin vericilik ve araçsallık) puanları üzerindeki etkisi izleyen varyans analizleriyle değerlendirilmiştir. Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum puanında cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyine bağlı ortak etkide anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 10.82$, $p < .01$, $\eta^2 = .02$). Buna göre erkeklerde evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum toplam puanının üniversite başında veya sonunda olmak ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülürken; üniversite sonunda olan kadınlarda (Ort. = 41.32, SS = 14.14) toplam evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum puanlarının üniversite başında olan kadınlardan (Ort. = 29.15, SS = 11.94) anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Arkadaşın cinsel onay puanında da cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyine bağlı ortak etkide anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F(1, 371) = 6.52$, $p < .05$, $\eta^2 = .01$). Buna göre erkeklerde arkadaşın cinsel onayı toplam puanının üniversite başında veya sonunda olmak ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülürken; üniversite sonunda olan kadınlarda (Ort. = 12.18, SS = 4.90) toplam arkadaşın cinsel onayı tutum puanlarının üniversite başında olan kadınlardan (Ort. = 8.22, SS = 4.84) anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik ve araçsallık alt boyut puanlarında cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyine bağlı ortak etkide anlamlı fark olduğu görülmüştür (sırasıyla $F(1, 371) = 5.64$, $p < .05$, $\eta^2 = .01$; $F(1, 371) = 6.61$, $p < .05$, $\eta^2 = .01$). Buna göre erkeklerde cinsel izin vericilik ve cinselliği araç olarak görme toplam puanının üniversite başında veya sonunda olmak ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülürken; üniversite sonunda olan kadınlarda cinsel izin vericilik ve cinselliği araç olarak görme toplam puanlarının (sırasıyla Ort. = 27.00, SS = 9.49; Ort. = 19.96, SS = 4.64) üniversite başında olan kadınlardan (sırasıyla Ort. = 20.14, SS = 6.74; Ort. = 17.67, SS = 5.05) anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

3.6. EVLİLİK ÖNCESİ CİNSELLİĞE YÖNELİK TUTUMU YORDAYAN DEĞİŞKENLER

Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla hem cinsiyete göre hem de cinsel deneyim yaşayan katılımcılarda cinsiyete göre iki ayrı hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

3.6.1. Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi

Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla hiyerarşik regresyon analizleri kadın ve erkek katılımcılar için ayrı olarak yapılmıştır. Hem yapılan çalışmalar hem de değişkenler göz önünde bulundurulduğunda, kadın katılımcıların evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumunu en çok yordayacağı düşünülen değişkenlerin, onların cinsel tutumları ve namusa ilişkin tutumları olduğu için ilk aşamada cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik ve araçsallık alt boyutlarının ve namusa ilişkin tutumun etkisi sınanmıştır. Cinsel tutumun ve namusa ilişkin tutumun açıkladığı varyans görüldükten sonra asıl incelenmek istenen cinsel konularda iletişim (ikinci aşama) ve cinsel onay ölçeği (üçüncü aşama) anne, baba ve arkadaş için ayrı olmak üzere sırasıyla regresyon denkleminde dahil edilmiştir. Erkek örnekleminde de değişkenlerin regresyona giriş sırası aynı olmakla beraber üçüncü aşamada babanın cinsel onayı analiz dışı bırakılmış olup sadece annenin cinsel onayı ile arkadaşın cinsel onayı analize dahil edilmiştir. Babanın cinsel onayının analize katılmamasının nedeni ise yordayıcı değişkenler arasında yüksek korelasyonun yol açtığı çoklu ortak doğrusallığın (multicollinearity) analiz sonucunu etkilemesinin istenmemesidir (Allison, 2012). Çoklu ortak doğrusallığın olup olmadığının anlaşılması için bakılan VIF değerleri sonucunda 10'dan yüksek çıkan ve aralarında yüksek ilişki olan annenin cinsel onayı ile babanın cinsel onayından sadece birinin alınmasına karar verilmiştir. Tablo 3.6.1. izlenirken bu bilginin dikkate alınması gerekmektedir.

Tablo 3.6.1.'de kadın ve erkek grupları için ayrı ayrı evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordayan değişkenleri saptamak için yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları verilmektedir. Çoklu hiyerarşik regresyon analizi, aşamalı çözüm yöntemiyle yapılmıştır, böylece hangi değişkenlerin yordayıcı gücü olduğu saptanmaya çalışılmıştır.

Analiz sonucunda regresyon denkleminde giren değişkenlerin katsayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Çizelgede gösterilen B ve Beta değerleri bütün değişkenler regresyon denkleminde iken, ham madde ve standart puanlar için katsayıları göstermektedir. Bu değişkenlerin her birinin öncekilerle birlikte açıkladığı varyanslar ise ΔR^2 değişimi olarak gösterilmiştir.

Tablo 3.6.1.: Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Kadın (N=263)					Erkek (N=114)				
	B	SE B	B	R ²	ΔR^2	B	SE B	B	R ²	ΔR^2
Aşama I				.73	.73				.66	.65
Cinsel Tutum /İzin Vericilik	.69	.06	.43**			.38	.08	.38*		
CinselTutum /Araçsallık	-.05	.10	-.01			-.08	.20	-.03		
Namusa İlişkin Tutum	-.49	-.03	-.55**			-.44	.04	-.60*		
Aşama II				.75	.74				.67	.65
Cinsel Tutum /İzin Vericilik	.62	.06	.39**			.40	.09	.41**		
CinselTutum /Araçsallık	-.08	.10	-.02			-.16	.21	-.06		
Namusa İlişkin Tutum	-.47	.03	-.53**			-.43	.04	-.57**		
Cinsel İletişim /Anne	-.14	.06	-.08*			.00	.16	-.00		
Cinsel İletişim /Baba	.24	.08	.10**			-.08	.17	-.05		
Cinsel İletişim /Arkadaş	.24	.07	.12**			.12	.08	.08		
Aşama III				.82	.81				.71	.68
Cinsel Tutum /İzin Vericilik	.44	.06	.27**			.36	.08	.36**		
CinselTutum /Araçsallık	-.06	.09	-.02			-.19	.20	-.07		
Namusa İlişkin Tutum	-.32	.03	-.36**			-.34	.05	-.46**		
Cinsel İletişim /Anne	.03	.06	.01			-.00	.15	-.00		

Değişken	Kadın (N=263)					Erkek (N=114)				
	B	SE B	B	R ²	ΔR ²	B	SE B	B	R ²	ΔR ²
Cinsel İletişim /Baba	.11	.09	.05			-.18	.16	-.12		
Cinsel İletişim /Arkadaş	-.09	.07	-.04			-.08	.10	-.06		
Cinsel Onay/Anne	-.10	.25	-.02			.35	.16	.15*		
Cinsel Onay/Baba	.14	.30	.02			---	---	---		
Cinsel Onay/Arkadaş	1.1	.12	.42**			.57	.19	.24**		

** p<.01 *p<.05

Tablo 3.6.1.' de görüldüğü gibi, kadınlar için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonucunda; denkleme ilk blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (3, 263) = 244.52, p < .01). Cinsel Tutum Ölçeği' nin izin vericilik alt boyutunun (β :.43, p<.01) ve namusa ilişkin tutumun (β :-.55, p<.01) evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur Bu değişkenlerin, bağımlı değişkendeki varyansın % 73' ünü açıkladığı ve bu artışın anlamlı olduğu görülmektedir (R² = .73, F değişim (3, 263) = 244.52, p < .01).

Denkleme ikinci blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (6, 263) = 131.29, p < .01). Cinsel konularda anne ile iletişim (β :-.08, p<.05), baba ile iletişim (β :.10, p<.01) ve arkadaş ile iletişimin (β :.12, p<.01) cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber bağımlı değişkeni (evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum) anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. İkinci blokta cinsel konularda iletişimin boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 75 olmuş ve bu artışın anlamlı olduğu bulunmuştur (R²= .75, F değişim (3, 263) = 5.45, p < .01).

Denkleme üçüncü blokta girilen değişkenlerin de genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (9, 263) = 128.46, p < .01). Sadece arkadaşın cinsel onayının (β :.42, p<.01), cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber bağımlı değişkeni (evlilik öncesi cinselliğe bakış) anlamlı olarak yordadığı, cinsel onayın denkleme girilmesiyle cinsel iletişimin etkisinin ortadan kalktığı görülmüştür. Üçüncü blokta cinsel onayın boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 82 olmuş ve bu artışın da

anlamli olduğu bulunmuştur ($R^2 = .82$, F değişim (3, 263) = 30.87, $p < .01$).

Tablo 3.6.1.' de görüldüğü üzere, erkekler için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonucunda; denkleme ilk blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (3, 114) = 72.14, $p < .01$). Cinsel izin vericiliğin (β .38, $p < .05$) ve namusa ilişkin tutumun (β -.60, $p < .05$) evlilik öncesi cinselliğe bakışı anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur Bu değişkenlerin, bağımlı değişkendeki varyansın % 66'sını açıkladığı ve bu artışın anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = .66$, F değişim (3, 114) = 72.14, $p < .01$).

Denkleme ikinci blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlı değildir (F (6, 114) = 36.25, $p < .01$). Cinsel konularda iletişimin (cinsel konularda anne, baba ve arkadaş ile iletişim) cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber bağımlı değişkeni (evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum) anlamlı olarak yordamadığı görülmüştür. İkinci blokta cinsel konularda iletişimin boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 67 olarak bulunmuştur. Ancak bu bloktaki varyans artışı anlamlı bulunmamıştır ($R^2 = .67$, F değişim (3, 114) = .78, $p = .50$).

Denkleme üçüncü blokta girilen değişkenlerin de genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (8, 114) = 32.25, $p < .01$). Annenin cinsel onayı (β :.35, $p < .05$) ve arkadaşın cinsel onayının (β :.57, $p < .01$), cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber bağımlı değişkeni anlamlı olarak yordadığı görülmüştür Üçüncü blokta cinsel onayın boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 71 olmuş ve bu artışın anlamlı olduğu bulunmuştur ($R^2 = .71$, F değişim (3, 114) = 5.03, $p < .01$).

3.6.2. Cinsel Deneyim Yaşayan Katılımcılarda Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi

Cinsel deneyim yaşayan katılımcılarda evlilik öncesi cinselliği yordayan değişkenleri saptamak amacıyla hiyerarşik regresyon analizleri kadın ve erkek katılımcılar için ayrı olarak yapılmıştır. Hem yapılan çalışmalar hem de değişkenler göz önünde bulundurulduğunda, cinsel deneyime sahip olan kadın katılımcıların evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumunu en çok yordayacağı düşünölen değişkenlerin, onların cinsel

tutumları ve namusa ilişkin tutumları olduğu için ilk aşamada cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik ve araçsallık alt boyutlarının ve namusa ilişkin tutumun etkisi sınanmıştır. Cinsel tutumun ve namusa ilişkin tutumun açıkladığı varyans görüldükten sonra asıl incelenmek istenen cinsel konularda iletişim (ikinci aşama) ve cinsel onay ölçeği (üçüncü aşama) anne, baba ve arkadaş için ayrı olmak üzere sırasıyla regresyon denklemine dahil edilmiştir. Üçüncü aşamada VIF değerleri 10'dan yüksek çıkan ve aralarında yüksek ilişki bulunan annenin cinsel onayı ile babanın cinsel onayından babanın cinsel onayı analiz dışı bırakılmış olup sadece annenin cinsel onayı ile arkadaşın cinsel onayı analize dahil edilmiştir. Erkek örnekleminde de değişkenlerin regresyona giriş sırası aynı olmakla beraber üçüncü aşamada VIF değerleri 10'dan yüksek çıkan ve aralarında yüksek ilişki olan annenin cinsel onayı ile babanın cinsel onayından babanın cinsel onayı analiz dışı bırakılmış olup sadece annenin cinsel onayı ile arkadaşın cinsel onayı analize dahil edilmiştir. Benzer şekilde erkek örnekleminde ilk aşamada VIF değerleri 10'dan yüksek çıkan ve aralarında yüksek ilişki bulunan evlilik öncesi cinsellik ile namusa ilişkin tutumdan, namusa ilişkin tutum analiz dışı bırakılmıştır. Tablo 3.6.2 izlenirken bu bilginin dikkate alınması gerekmektedir.

Tablo 3.6.2.'de cinsel deneyimi olan kadın ve erkek gruplarında evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordayan değişkenleri saptamak için yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları verilmektedir. Çoklu hiyerarşik regresyon analizi, aşamalı çözüm yöntemiyle yapılmıştır, böylece hangi değişkenlerin yordayıcı gücü olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Analiz sonucunda regresyon denklemine giren değişkenlerin katsayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Çizelgede gösterilen B ve Beta değerleri bütün değişkenler regresyon denkleminde iken, ham madde ve standart puanlar için katsayıları göstermektedir. Bu değişkenlerin her birinin öncekilerle birlikte açıkladığı varyanslar ise ΔR^2 değişimi olarak gösterilmiştir.

Tablo 3.6.2.: Cinsel Deneyim Yaşayan Katılımcılarda Cinsiyete Göre Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Cinsel Deneyim Yaşayanlar Kadınlar (N=56)					Cinsel Deneyim Yaşayan Erkekler (N=84)				
	B	SE B	B	R ²	ΔR ²	B	SE B	B	R ²	ΔR ²
Aşama I				.34	.30				.23	.21
Cinsel Tutum /İzin Vericilik	.21	.08	.31*			.66	.13	.67**		
CinselTutum /Araçsallık	.01	.15	.01			-.84	.32	-.44*		
Namusa İlişkin Tutum	-.44	.13	-.39**			---	---	---		
Aşama II				.34	.26				.31	.26
Cinsel Tutum /İzin Vericilik	.21	.09	.31*			.67	.13	.68**		
CinselTutum /Araçsallık	.01	.16	.01			-1.0	.32	-.44		
Namusa İlişkin Tutum	-.44	.14	-.38**			---	---	---		
Cinsel İletişim /Anne	-.00	.12	-.00			-.03	.25	-.02		
Cinsel İletişim /Baba	.02	.11	.03			-.18	.26	-.14		
Cinsel İletişim /Arkadaş	.00	.14	.00			.36	.13	.27**		
Aşama III				.43	.34				.51	.46
Cinsel Tutum /İzin Vericilik	.11	.10	.17			.52	.11	.52**		
CinselTutum /Araçsallık	.19	.17	.15			-.75	.28	-.32**		
Namusa İlişkin Tutum	-.28	.14	-.25*			---	---	---		
Cinsel İletişim /Anne	-.08	.12	-.10			-.22	.22	-.19		
Cinsel İletişim /Baba	.00	.11	.00			-.16	.23	-.13		
Cinsel İletişim /Arkadaş	-.14	.15	-.12			-.10	.17	-.08		
Cinsel Onay/Anne	.31	.22	.25			.79	.20	.39**		
Cinsel Onay/Arkadaş	.71	.29	.33*			1.0	.33	.39**		

** p<.01 *p<.05

Tablo 3.6.2.' de görüldüğü gibi, cinsel deneyim yaşayan kadın katılımcılar için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonucunda; denkleme ilk blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (3, 56) = 9.18, p < .01). Cinsel Tutum Ölçeği' nin izin vericilik alt boyutunun (β :.31, p<.01) ve namusa ilişkin tutumun (β :-.39, p<.01) evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur Bu değişkenlerin, bağımlı değişkendeki varyansın % 65'ini açıkladığı ve bu artışın anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = .34$, F değişim (3, 56) = 9.18, p < .01).

Denkleme ikinci blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (6, 56) = 4.34, p < .05). Cinsel konularda iletişimin (anne, baba ve arkadaşın), cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordamadığı görülmüştür. İkinci blokta cinsel konularda iletişimin boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans % 34 olmuştur. Ancak bu bloktaki varyans artışı anlamlı bulunmamıştır ($R^2 = .34$, F değişim (3, 56) = .02, p=.99).

Denkleme üçüncü blokta girilen değişkenlerin de genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (8, 56) = 4.60, p < .01). Sadece arkadaşın cinsel onayının (β :.33, p<.01), cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber bağımlı değişkeni (evlilik öncesi cinselliğe bakış) anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. Üçüncü blokta cinsel onayın boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 43 olmuş ve bu artışın anlamlı olduğu bulunmuştur ($R^2 = .43$, F değişim (2, 56) = 3.85, p < .05).

Tablo 3.6.2.' de görüldüğü gibi, cinsel deneyimi olan erkek katılımcılar için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonucunda; denkleme ilk blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (3, 84) = 12.49, p < .01). Cinsel izin vericiliğin (β :.67, p<.01) ve cinsel araçsallığın (β :-.44, p<.05) evlilik öncesi cinselliğe bakışı anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur Bu değişkenlerin, bağımlı değişkendeki varyansın % 23'ünü açıkladığı ve bu artışın anlamlı olduğu görülmektedir ($R^2 = .23$, F değişim (2, 84) = 12.49, p < .01).

Denkleme ikinci blokta girilen değişkenlerin genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (5, 84) = 7.08, p < .01). Sadece arkadaşın cinsel izin onayının (β :.27, p<.01) cinsel izin

vericilik ile beraber evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. İkinci blokta cinsel konularda iletişimin boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 31 olmuş ve bu bloktaki varyans artışı anlamlı bulunmuştur ($R^2 = .31$, F değişim (3, 84) = 2.88, $p < .05$).

Denkleme üçüncü blokta girilen değişkenlerin de genel olarak modele katkısı anlamlıdır (F (7, 84) = 11.34, $p < .01$). Annenin ($\beta: .39$, $p < .01$) ve arkadaşın cinsel onayının ($\beta: .39$, $p < .01$), cinsel izin vericilik ve cinsel araçsallık ile beraber bağımlı değişkeni anlamlı olarak yordadığı görülmüştür Üçüncü blokta cinsel onayın boyutlarının eklenmesiyle açıklanan toplam varyans artarak % 51 olmuş ve bu artışın anlamlı olduğu bulunmuştur ($R^2 = .51$, F değişim (2, 84) = 15.44, $p < .01$).

BÖLÜM IV

TARTIŞMA

Bu çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin cinsellikle ilgili konularda anne, baba ve akranlarıyla olan iletişimleriyle evlilik öncesi cinsel ilişkiye yönelik tutum ve davranışları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlerle (cinsiyet, üniversite sınıf düzeyi, annenin, babanın, arkadaşın cinsel onayı ve namusa ilişkin tutum) incelenmesidir. Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın temel amacı doğrultusunda yanıtı aranan araştırma sorularına uygun olarak yapılan analizlerden elde edilen bulgular, ilgili literatür çerçevesinde tartışılmaktadır.

Tartışma bölümünde ilk olarak değişkenler arasındaki ilişkilere yönelik bulgular tartışılmaktadır. Ardından çalışma değişkenleri arasındaki farklılıklar (cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyi) sosyo-kültürel açıdan tartışılmaktadır. Bölümün sonunda ise çalışmanın sınırlılıklarına ve gelecek çalışmalar için önerilere yer verilmektedir.

4.1. DEĞİŞKENLER ARASI İLİŞKİLERE İLİŞKİN BULGULARIN TARTIŞILMASI

Araştırma değişkenlerinin birbirleriyle olan ilişkilerini belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları, genel olarak değişkenlerin birbiriyle beklenen yönde ve çeşitli düzeylerde anlamlı ilişkileri olduğunu göstermektedir.

Kadın ve erkek katılımcılar için değişkenler arası ilişkilerin belirlenmesinde ilk ele alınan değişken, cinselliğe yönelik tutumlar olmuştur. Bu değişkenin alt boyutlarından cinsel izin vericiliğin diğer bir alt boyutu olan cinsel araçsallık ve diğer araştırma değişkenleriyle ilişkilerine bakıldığı zaman, bu ilişkilerin çoğunun katılımcılar için pozitif yönde anlamlı olduğu görülmektedir. Kadın katılımcılarda cinsel izin vericiliğin en yüksek ilişkisinin beklendiği bir şekilde evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla cinsel izin vericilik hakkında olumlu tutuma sahip bireylerin evlilik öncesi cinselliğin yaşanmasına da olumlu bakacağı düşünülmektedir. Bu bulgu, ilgili literatürdeki, ergenlerin cinselliğe yönelik tutumunun olumlu ve izin verici olması durumunda cinsel ilişki yaşadıkları dolayısıyla evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarının da olumlu olduğu bulgusuyla tutarlılık göstermektedir (Cuffee, Hallfors ve Waller, 2007; Whitbeck, Yoder ve Hoyt, 1999). Erkek katılımcılarda da cinsel izin vericiliğin evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile anlamlı ilişki göstermesine rağmen cinsel araçsallık değişkeni ile daha yüksek ilişki gösterdiği dikkat çekmektedir. Erkeklerde cinsel izin vericiliğin yüksek olması onları evlilik öncesinde cinselliği daha araçsal olarak görmeye itiyor olabilir. Ayrıca kadın katılımcılarda cinsel izin vericiliğin cinsel konularda iletişimin her bir alt boyutu (anne, baba ve arkadaş) ile ilişkisinin de pozitif yönde anlamlı olduğu görülürken erkek katılımcılarda cinsel izin vericiliğin cinsel konularda iletişimin hiç bir alt boyutu ile anlamlı bir ilişkisinin olmadığı dikkat çekmektedir. Toplumumuzda erkeklerin cinsellik konusunda daha rahat yetiştirildiği (Duyan, 2004; İnanç, 2003) ve bu konuda özgürlük algılarına daha fazla sahip olduğu bilinmektedir (Zuo ve ark., 2012). Dolayısıyla bu bulgunun; erkeklerin cinsel konularda aileleri ile iletişimleri olmasa bile zaten cinselliğe yönelik tutumlarının olumlu olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun katılımcılarda pek çok değişken ile (cinsel konularda arkadaş ile iletişim, annenin cinsel onayı, babanın cinsel onayı ve arkadaşın cinsel onayı) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile cinsel onay arasında pozitif yönde ilişki olması beklendiği bir sonuçtur. İlgili literatürde de birçok çalışma genel olarak ailenin cinsel onayı ile ergenin cinsel aktivitesi arasında tutarlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (Deptula ve ark., 2010; Fingerson, 2005; Hahm ve ark., 2008). Bunun yanı sıra ergenin ailesiyle cinsel konularda iletişimin daha yüksek olmasının daha az evlilik öncesi cinsel ilişki yaşaması ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar olmasına rağmen (Deptula ve ark., 2010; Fingerson, 2005; Velez, Gonzales ve Borges, 2005; Whitaker ve ark., 2000), cinsel konularda aileyle iletişimi yüksek olan ergenlerin daha az evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamasının, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarının olumsuz olmasından mı yoksa ailenin cinsel davranışın olası riskli sonuçları hakkında konuşmak gibi başka sebeplerden mi kaynaklandığı bilinmemektedir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin, ailelerinin cinsel konularda kendileriyle konuşmalarını cinsel aktiviteyi onayladıkları şeklinde algılamalarından dolayı evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları ile cinsel konularda iletişim arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki çıkmış olabilir. Ancak erkek katılımcılarda evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ile cinsel konularda anne ve baba ile iletişim arasında bir ilişki olmadığı da görülmektedir. Cinsel konularda iletişimin olmaması ile ülkemizde erkeklerin evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları arasında ilişki olmaması beklendiği bir sonuçtur. Ayrıca evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun en yüksek düzeyde ilişkili olduğu değişkenin arkadaşın onayı olduğu da dikkat çekmektedir. Dolayısıyla arkadaşların cinsel onayı yüksek olduğu takdirde üniversite öğrencisinin de evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumunun olumlu olması muhtemeldir. Bu bulgunun ergenlerin cinsellik hakkında akran tutumlarını kabul etmesi şeklinde ortaya çıkan akran etkisinden (Moore ve Rosenthal, 1995) kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kadın ve erkek katılımcılarda cinsel konularda anneye iletişimin cinsel konularda babayla iletişim ile arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Kadın katılımcılarda bu ilişki orta düzeyde iken erkek katılımcılarda daha yüksek düzeydedir. Erkeklerde cinsel konularda anne ile iletişim yüksekse babanın da iletişiminin yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Bu bulgunun toplumumuzda annenin

erkek çocuğuyla cinsel konularda konuşmasının, babanın kız çocuğuyla konuşmasından daha kolay olmasından kaynaklandığı düşünölmektedir. Bu yüzden erkek katılımcıların cinsel konularda babaları ile iletişimlerin artmasına bağlı olarak cinsel konularda anneleri ile olan iletişimlerinin artması daha yüksek düzeyde ilişkilidir.

Cinsel konularda baba ile iletişim değişkeninin hem kadın hem erkek katılımcılarda en yüksek ilişkili olduğu değişkenin babanın cinsel onayı olduğu görölmektedir. Türk toplumunda babanın cinsellikle ilgili konularda temel bilgi kaynağı olmadığı ve çocuklarıyla cinsel konularda iletişimlerinin özellikle kız çocuklarıyla çok olmadığı bilinmektedir. Dolayısıyla bu bulgunun, iletişimin artmasının cinselliğin onaylanması şeklinde algılanıyor olmasından kaynaklandığı düşünölmektedir (Khurana ve Cooksey, 2012).

Cinsel konularda annenin onayı ile babanın onayı arasında yüksek bir ilişki olduğu görölmektedir. Diğer bir deyişle üniversite öğrencisi annesinin cinsel onayının olmadığını düşünürse, babasının da cinsel onayının olmayacağını düşünmektedir. Araştırmanın bu bulgusu Hampton ve arkadaşlarının (2005), annenin ve babanın cinsel onayının olmamasına dair algısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu gösterdiği çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir.

Son olarak hem kadın hem de erkek katılımcılarda cinsel izin vericiliğin, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun, cinsel konularda arkadaş ile iletişimin, annenin, babanın ve arkadaşın cinsel onayının namus ile arasında ters yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu saptanmıştır. Ancak kadın katılımcılarda araştırma değişkenlerinin namus ile ilişkisinin erkek katılımcılardan daha yüksek düzeyde olduğu dikkat çekmektedir. Çünkü ölkemizde namus anlayışının genelde kadına atfedildiği bilinmektedir (Arin, 2001; Işık ve Sakallı-Uğurlu, 2009). Bu alanda yapılan çalışmalar kadınların namusunun cinsel davranışlarıyla ilintili olduğunu göstermektedir (Okyay, 2007). Namusun cinsel sakınmayı gerektirmesinden dolayı (Bilgili ve Vural, 2011) namusa ilişkin tutum ile evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum arasındaki ilişkinin ters yönde olması beklendik bir sonuçtur. Benzer şekilde algılanan cinsel onayın artmasının da namusa yönelik olumsuz tutumları azaltması da beklendik bir sonuçtur. Çünkü aileden veya arkadaştan algılanan cinsel onayının artması evlilik öncesi cinselliğin yaşanmasını da beraberinde getirmekte ve bu da namus algısının azalması ile ilişkili görölmektedir. Ayrıca kadın

katılımcılarda cinsel konularda anne ve baba ile iletişim ile namusa ilişkin tutum arasında da ters yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülürken, erkek katılımcılarda cinsel konularda anne ve baba ile iletişimin namusa ilişkin tutum ile arasında anlamlı bir ilişki olmadığı dikkat çekmektedir. Aileler çocuklarına cinsel ilişki yaşamaması gerekliliğinin nedenlerini anlatırken toplumun değerleri (Jordan, Price ve Fitzgerald., 2000) ve kendi inançlarını (Erbil, Orak ve Bektaş, 2010) aktarmaktadır. Bu bulgunun kadınlarda bekaret daha önemli olduğu için (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003) korunması adına daha fazla konuşuluyor olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

4.2. ARAŞTIRMA DEĞİŞKENLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLARIN SOSYO-KÜLTÜREL BAĞLAMDA TARTIŞILMASI

Bu bölümde katılımcıların cinsel deneyim oranları, ilk cinsel ilişkinin yaşına ilişkin frekanslar ve aile içinde ağırlıklı olarak konuşulan cinsel konulara ilişkin frekanslar cinsiyetler arası tartışılacaktır. Bunların yanı sıra cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin (üniversite başında olma veya sonunda olma) araştırma değişkenleri üzerindeki etkisi ele alınacaktır. Ayrıca evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları yordayan değişkenler cinsiyete ve cinsel deneyime göre ele alınarak tartışılacaktır.

4.2.1. Araştırma Değişkenleri Arasındaki Üniversite Sınıf Düzeyi Farklılıklarının Tartışılması

Üniversite dönemi, üniversite yaşamının beraberinde getirdiği sorunlar ve değişimler nedeniyle öğrenciler için cinsel açıdan aktif olma veya üniversite yaşamı boyunca aktif hale gelme gibi farklı yaşantılara ve güvenli olmayan davranışlara yol açabilmektedir (Koçoğlu, 2000). Ergenlik döneminde bireylerin cinsel tutum ve davranışları da temel olarak akranlarından (Santrock, 2012) ve üniversite ortamından etkilenmektedir (Orçun, Aras ve Açıık, 2003). Bu nedenle üniversite sınıf düzeyinin katılımcıların cinselliğe yönelik tutum ve davranışlarını farklılaştırıp farklılaştırılmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonuçları katılımcıların üniversite başında (Hazırlık, 1. ve 2. Sınıf) ve sonunda (3. 4. Sınıf ve Lisansüstü öğrencisi) olmasının araştırmada kullanılan bütün değişkenler üzerindeki etkisini anlamlı olarak farklılaştırdığını göstermektedir.

Katılımcıların namusa ilişkin tutum hariç tüm ölçeklerden aldıkları puanların üniversite sonunda üniversite başından daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Dolayısıyla katılımcıların üniversite sonunda üniversitenin başında olduklarından cinselliğe daha izin verici yaklaştıkları, cinselliği daha çok araç olarak gördükleri, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu, cinsel konularda anne, baba ve arkadaşlarıyla iletişimlerinin daha yüksek olduğu ve bu kişilerden algıladıkları cinsel onayın da daha fazla olduğu söylenebilir. Namusa ilişkin tutumdan aldıkları puanların üniversite başında daha yüksek olması da aslında diğer bulgularla tutarlı olup, katılımcıların üniversite başında namus algılarının daha yüksek olduğunu ve üniversite sonunda kadının bekaretini daha az namusla ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Üniversite sınıf düzeyi ve cinsiyetin ortak etkisi incelendiği zaman ise üniversite sınıf düzeyinin cinsiyet ile birlikte değişkenler üzerindeki etkisinin sadece kadınlarda olduğu, erkeklerde üniversite sonunda veya başında olmanın değişkenler üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Bu çalışma Özan, Aras, Şermin ve Orçun'ın (2004) erkek katılımcıların hem üniversite başında hem de üniversite sonunda hemcinsleri için evlilik öncesi cinsel deneyime yüksek oranlarda olumlu yaklaştığını belirttiği çalışmasıyla tutarlılık göstermektedir. Erkeklerde üniversite başında veya sonunda olmanın evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir etkisi olmaması erkeklerin cinselliği yaşamasının üniversite öncesi dönemde de olmasından ve hoşgörüsüyle yaklaşılmasından kaynaklanıyor olabilir. Kadın katılımcılarda üniversite sonunda evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumların daha olumlu olması ise akranlardan etkilenmenin ergenlik ve beliren yetişkinlik dönemlerinde daha fazla olması (Harris, 1986) ve yaş arttıkça cinsellik üzerindeki ebeveyn kontrolünün azalması ile açıklanabilir. (Newcomer ve Udry, 1987). Ayrıca bu bulgunun bir diğer olası açıklaması ise kadın katılımcıların üniversitede edindiği arkadaşlarının cinselliğe yönelik tutumlarını veya cinsel davranışlarını kendine model alıyor olmalarıdır. Ancak kadın katılımcıların üniversite sonundaki ailelerinin cinselliği onaylayacağına dair algısı artmış olsa bile aslında ebeveynleri onların tahminlerinden daha az onaylıyor olabilir.

Üniversite sınıf düzeyinin araştırma değişkenleri üzerindeki etkisi değerlendirilirken cinsiyet faktörüne de değinilmiş olsa bile detaylı olarak ele alınması bundan sonraki bölümde gerçekleşecektir.

4.2.2. Araştırma Değişkenleri Arasındaki Cinsiyet Farklılıklarının Tartışılması

Ülkemizde cinsel yaşantılarda cinsiyete göre farklılıklar çeşitli alanlarda etkisini göstermektedir. Genel olarak erkeklerin evlilik öncesi cinselliği yaşanmaları desteklenirken kadınların evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşaması desteklenmemekte (Khan, 2002) ve bu durum Türk kültüründe kadınların evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşamalarının kabul görmemesinden, evliliklerde bekaret beklentisinin olmasından kaynaklanmaktadır (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003). Bu çalışmada da katılımcıların cinsel deneyim yaşama sıklığı incelendiğinde erkeklerin cinsel ilişki deneyimlerinin kadınlarınkinden yüksek olduğu görülmektedir. Erkeklerin toplumumuzda daha rahat ve cinsellik konusunda daha özgür olarak yetiştirilmeleri (Duyan, 2004; İnanç, 2003), erkeklerin daha fazla cinsel deneyim yaşamalarının olası açıklamalarından biri olabilir. Ayrıca kadınların cinsel ilişki deneyimlerinin erkeklerden düşük olması sosyal beğenirlikten de kaynaklanıyor olabilir. Her ne kadar araştırmaya katılımda isim alınmamış olsa da kadınlar cinsel ilişki deneyimi yaşadığını söylemekten çekinmiş olabilir. Genel olarak bu bulgu, literatürde benzer çalışmalar ile tutarlı olup (Santelli, 2000; Yıldırım, 2008) cinsellik konusunda çifte standardın hala devam ettiğini vurgulaması açısından önemlidir. Erkeklerin kadınlara göre daha yüksek oranda cinsel deneyim yaşamasının yanı sıra bu cinsel deneyimi kadınlardan daha erken yaşlarda yaşadığı görülmektedir. Bu bulgudan hareketle erkeklerin ilk cinsel ilişki deneyimlerinin yüksek oranda ergenlik dönemine denk geldiği, kadınların ise ilk cinsel ilişki deneyimlerinin ağırlıklı olarak beliren yetişkinlik dönemine denk geldiği dikkat çekmektedir. Kadınlar ise toplumda namus algısına sahip olarak yetiştirildiği (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003), ergenlik döneminde cinsel istekleri olmasına rağmen kendilerini evlendikleri kişiye saklamaları beklendiği ve bu dönemde ailenin denetiminin daha yüksek olma olasılığı söz konusu olduğu için ergenlik döneminde cinsel ilişki yaşama oranı daha düşük bulunmuş olabilir. Ayrıca üniversite dönemini kapsayan beliren yetişkinlik dönemi (Lefkowitz, 2005), aile denetiminin azalmasından dolayı pek çok romantik ve cinsel deneyim yaşamak isteyen bireyler için önemli bir zaman dilimidir. Cinsellik üzerindeki ebeveyn kontrolünün azalmasının yanı sıra (Newcomer ve Udry, 1987) üniversite döneminde kişilerin akranlarından etkilenmeye açık olmalarından dolayı (Harris, 1986) kadınların ilk cinsel ilişkilerini üniversite

yaşantısı içinde beliren yetişkinlik döneminde yaşamış olmaları muhtemeldir.

Hem kadın hem erkek katılımcıların cinsel bilgi kaynağı olarak ilk sırada arkadaşlarını, ikinci sırada medyayı ve üçüncü sırada ailelerini gördükleri bulunmuştur. Daha önceki birçok çalışma da ergenlerin dönem itibariyle ailelerinden daha çok arkadaşları ile konuşarak cinsellik hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir (Billy ve Udry, 1985; Bulut ve ark. 2002; Dilorio ve ark., 1999; Gökengin ve ark. 2003). Ayrıca günümüzde ergenlerin cinsellik bilgisine çeşitli medya araçları ile de rahat bir biçimde ulaşabilmesinden (Fortenberry, 2013) ve son on yılda dergiler, kitaplar, video filmlerinin bu konudaki önemli bir kaynağı oluşturmasından dolayı (Babacan, 2003) medyanın cinsel kaynak olarak ikinci sırada yer alması olabileceği düşünülmektedir.

Cinsel konularda iletişim ile ilgili literatürde genel olarak ailenin ve arkadaşların ele alındığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda ergenlerin akranların cinsel tutumlarını ailelerinden daha liberal algıladıklarından (Billy ve Udry, 1985) ve arkadaşlarıyla daha rahat konuşmalarından (Guzman, 2003) dolayı cinsel konularda iletişimlerinin arkadaşlarıyla daha yüksek olduğu görülmektedir. “Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği”nin cinsel konularda iletişim alt boyutundan elde edilen bulgulara göre katılımcılar arasında cinsel konularda anne ve baba ile iletişimde cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olduğu gözlenirken; cinsel konularda arkadaş ile iletişimde cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Kadın katılımcıların daha çok anneleriyle cinsel konularda iletişiminin olduğu ve erkek katılımcıların da daha çok babalarıyla cinsel konularda iletişiminin olduğu sonucu, literatürdeki cinsel konularda iletişimin cinsiyete göre farklılaştığı (Dutra, Miller ve Forehand, 1999) bulgusunu desteklemektedir. Botchway’in (2004) de belirttiği gibi kız ve erkek çocuklarının farklı gelişimsel deneyimleri yaşamaları bu bulgunun olası açıklamalarından biri olabilir. “Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği”nden elde edilen frekans sonuçlarına göre ise kadın ve erkek katılımcıların 9 farklı spesifik konuda anne ve babalarıyla iletişimlerinin farklılaştığı dikkat çekmektedir. Cinsel ilişki ve hamilelik hakkında konuşma oranlarına bakıldığında zaman zaman kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre anneleriyle daha fazla iletişim kurdukları görülmüştür. Özellikle ergenlik döneminde kadın katılımcılar anneleriyle daha çok hamilelik ve cinsel ilişki hakkında konuştuklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu Özan ve arkadaşlarının (2004) çalışmasında

erkeklerin cinsel ilişki konusunda kızlara göre ebeveynlerinden daha fazla bilgi aldığı bulgusuyla tutarsız görülmesine rağmen Erbil, Orak ve Bektaş'ın (2010) annelerin kızlarına "cinsel ilişki" hakkında bilgi verme oranının artması bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Ancak yine de döllenme, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, doğum kontrolü, kürtaj, fuhuş ve eşcinsellik gibi konular hakkında çok fazla konuşmadıkları da dikkat çeken bulgular arasındadır. Cinsel ilişki hakkında konuşulmasına rağmen döllenme, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, doğum kontrolü ve kürtaj gibi konularda konuşulmamasının sebebi ülkemizde geleneksel kültür yapısı yaygın olduğu için cinselliğin tabu olarak görülmesi ve cinsel konular hakkında çocuk ile iletişimin yüksek düzeyde olmaması olabilir (Akgün, 2000). Dolayısıyla anne çocuğuyla doğum kontrolü veya cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında konuşursa, çocuğunun kendisini onaylıyor şeklinde yanlış algılayacağını düşünüyor olabilir. Ayrıca annenin, çocuğuyla cinsel ilişki hakkında konuşmasının onun cinsel aktivitesinin olmasını istemediği yönünde konuşuyor olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Çünkü toplumumuzda genel kabul gören din İslamiyet olduğu ve İslamiyet'te evlilik dışı cinsel ilişki günah olarak değerlendirildiği için (Hyde ve DeLamater, 1997) gençlerin evlenmeden önce cinsel ilişkiye girmelerine izin verilmemektedir (Yasan, Tamam, Özkan ve Gürgen, 2009). Kadın katılımcıların anneleriyle en yüksek oranda konuştukları konu ise menstruasyon/adet döngüsü olup, bu konuda konuşmanın ilk olarak 12 yaş öncesinde olduğu dikkat çekmektedir. Bu bulgu Dilorio ve arkadaşlarının (1999) çalışmasında kızların anneleriyle adet döngüsü hakkında konuşmaya daha eğilimli oldukları bulgusuyla tutarlıdır. Erkek katılımcıların ise döllenme, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, menstruasyon/adet döngüsü, doğum kontrolü, kürtaj, fuhuş ve eşcinsellik cinsel konuları hakkında anne ve babaları ile yüksek oranlarda konuşmadıkları görülmektedir. Literatürde genel eğilim cinsel konularda annelerin kız çocuklarıyla, babaların ise erkek çocuklarıyla konuştuğu yönündedir (Aşkun, 2000). Ancak Türkiye'de genel kabul gördüğü düşünülen aile yapısında babanın cinsellikle ilgili konularda temel bilgi kaynağı olmamasından (Botchway, 2004) ve annelerin de cinsel konular hakkında daha çok kız çocuklarıyla konuşmasından dolayı erkek katılımcılar ile ebeveynleri arasındaki cinsel konulardaki iletişimin düşük olduğu düşünülmektedir. Ancak hamilelik hakkında anneleriyle konuşmanın biraz daha yüksek olduğu ve bu konuşmanın da ilk olarak ergenlik döneminde olduğu görülmektedir.

Cinsel ilişki ve doğum kontrol hakkında konuşmanın daha yüksek oranda olması Raffaelli ve arkadaşlarının (1998) cinsel konular hakkında ebeveynleriyle anlamlı tartışmalar yapan ergenlerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve doğum kontrolü hakkında daha çok konuştuklarını belirttiği bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Genel olarak bakıldığı zaman ise hem kadın hem erkek katılımcılar için anne ve babalarıyla cinsel konularda konuşmanın çok yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu bulgu da Dittus ve Jaccard (2000) ebeveynlerin cinsel konuda konuşmalar yapmaktan kaçınmaları bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Bunun sebepleri arasında ailenin utanması ve çocuğun onu ciddiye almayacağını düşünmesi olabildiği gibi (Dittus ve Jaccard, 2000) çocuğunun cevap veremeyeceği sorular soracağını düşünmesi de olabilir (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1996). Ayrıca cinsel konularda iletişimin genel olarak ergenlik döneminde gerçekleşmesi ise bu dönemin cinsel tutum ve davranışların gelişiminde kritik bir dönem olmasından (Akgün, 2000), cinselliğe ilgi ve merakın bu dönemde artmasından ve cinsel kimliği keşfetme çabalarının bu dönemde yoğunlaşmasından kaynaklanıyor olabilir.

Annenin, babanın ve arkadaşın cinsel onayında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olduğu ve erkeklerin her üç onay türünde de kızlardan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Dolayısıyla erkeklerin, hem annenin ve babanın hem de arkadaşının onun cinsel aktivitesini onayladığına dair algısı kadınlardan daha yüksektir. Bu bulgunun ülkemizde kadına ve erkeğe atfedilen özelliklerin kültür içerisinde tanımlanmış bir yeri olduğundan (Ersoy, 2009), erkeğin evlilik öncesi cinsel deneyim yaşamasının belirgin olarak desteklenip kadın cinselliğinin bastırılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Coşkun ve Gökdemirel, 1997; Khan, 2002). Ayrıca bu bulgu Moore ve Rosenthal'in (1991) erkek ergenlerin kadınlara göre ailelerinden daha fazla onay algıladıkları sonucu ile benzer olup, kadınlarda evlilik öncesi cinselliğinin onaylanmadığını ve evliliklerde kadınlar için bekaret beklentisinin devam ettiğini (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003) göstermesi açısından önemlidir.

Cinsiyetin araştırma değişkenleri üzerindeki etkisi incelendiğinde, cinsel izin vericilik açısından kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı fark olduğu ve erkeklerin kadınlara göre cinselliğin yaşanmasında daha fazla izin verici tutum sergilediği görülmektedir. Bu çalışma sonucu literatürde cinsel tutumlar üzerinde belirgin cinsiyet

farklılıkları olduğunu belirten ve erkeklerin cinselliğın yaşanmasında kadınlara göre daha izin verici olduğunu ortaya koyan çalışmalarla tutarlıdır (Topkaya, 2012; Yıldırım, 2008). Benzer şekilde cinsel araçsallık açısından da kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı fark olduğu ve erkeklerin kadınlara göre cinselliği daha fazla bir araç olarak gördükleri bulunmuştur. Erkeklerde evlilik öncesi cinselliğe namus gibi bir anlam yüklenmediğinden (Işık ve Sakallı-Uğurlu, 2009) ve kadınların cinsel birliktelik için seçici davranıp tek eşliliğe yatkın olmasından dolayı (Coleman, 2007) cinselliği araç olarak görmede cinsiyetler arasında fark bu yönde bulunmuş olabilir.

Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlar incelendiğinde kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı fark olduğu ve erkeklerin evlilik öncesinde cinselliğın yaşanmasına kadınlardan daha olumlu yaklaştığı görülmektedir. Araştırmanın bu sonucunun, ülkemizde erkeklerin daha rahat, kadınların ise daha tutucu yetiştirilmelerinden (Duyan, 2004; İnanç, 2003) ve toplumun değer yargılarından dolayı kadınların evlilik öncesi cinsel ilişkiye erkeklerden farklı bir düşünce tarzıyla yaklaşmasından (Yıldırım, 2008) kaynaklandığı düşünülmektedir. Topkaya (2012) da kendi çalışmasında kültürel ve dini değerlerin kadınların evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumunu muhafazakâr yönde etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Araştırmanın bu bulgusu, Avşaroğlu ve arkadaşlarının (1994) erkeklerin evlilik öncesi cinsel deneyime kadınlardan daha olumlu yaklaştığı yönündeki bulgusuyla da tutarlıdır.

Kadın ve erkek katılımcıların namusa ilişkin tutumları incelendiği zaman erkeklerin kadınlardan daha çok namus algısına sahip olduğu, dolayısıyla kadınların evlilik öncesi cinselliği yaşamalarını “namussuzluk” olarak değerlendirdikleri ve kadınların namusundan ailesindeki erkeklerin sorumlu olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bu bulgunun literatürle uyumlu olduğu ve hala erkek tarafından kadının cinsel saflığının onun “namuslu kadın” olmasının kanıtı olarak görüldüğü (Kardam, 2005) dikkat çekmektedir. Ayrıca Vargün’ün (2002), çalışmasında erkek öğrencilerin kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumlarının kız öğrencilerin tutumlarından daha olumsuz olduğunu belirtmesi de araştırmanın bu yöndeki sonucunu destekler niteliktedir. Özellikle erkek egemen toplumlarda görülen toplumsal cinsiyet ayrımcılığının bu bulgunun olası açıklamalarından biri olduğu ve sonuçta kadınlar için cinsel sakınmayı

gerektiren namus anlayışının (Bilgili ve Vural, 2010) ülkemizde hala devam ettiği düşünülmektedir.

Evlilik öncesi cinselliği yordayan değişkenlerde cinsiyet etkisine bakıldığı zaman hiyerarşik regresyon analizi sonucunda kadın katılımcılarda namusa ilişkin tutum, cinsel izin vericilik ve arkadaşın cinsel onayının anlamlı olarak evlilik öncesi cinselliği yordadığı görülmüştür. Erkek katılımcılarda ise evlilik öncesi cinselliği; namusa ilişkin tutum, cinsel izin vericilik, arkadaşın cinsel onayının yanı sıra annenin cinsel onayının da anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusu beklenmedik olsa bile aslında annenin ve babanın cinsel onayının yüksek korelasyon göstermesinden kaynaklanabileceği (Hampton ve ark., 2005) düşünülmektedir. Dolayısıyla annenin onayı bir anlamda babanın da onayını da ifade etmektedir.

Sonuç olarak araştırmadan elde edilen bulguların genel olarak literatür ile uyumlu olduğu ve kültürel etkilerin bulguların açıklanmasında önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bununla beraber ataerkil bir toplum yapısına sahip olmamızdan ve evlilik öncesi cinselliğin kadınlarda namus anlayışı ile ilişkilendirilmesinden dolayı, erkeklerin evlilik öncesi cinselliği kadınlardan daha fazla yaşadığı görülmektedir. Ayrıca cinselliğin ülkemizde hala bir tabu olduğu ve konuşulma oranlarının cinsellikle ilgili konulara göre değişebilse bile hala daha az olduğu dikkat çekmektedir. Araştırmanın bir diğer çarpıcı sonucu da, kadınların üniversitenin sonunda evlilik öncesi cinselliğe yönelik bakış açılarının daha olumlu olduğunun bulunmasıdır. Genel olarak toplumdaki kadın ve erkeklere yönelik çifte standardın cinsellik konusunda hala yerini koruduğu

4.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE GELECEK ÇALIŞMA ÖNERİLERİ

Türk kültüründe cinsel tutum ve davranışlarda güçlü geleneksellik ve katı kurallar mevcuttur. Tabu bir konu olarak cinsellik hakkındaki araştırmaların genel olarak önemli ve faydalı olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma da evlilik öncesi cinselliğe ve namusa yönelik tutum ve cinsel konularda anne baba ve akran ile iletişim konusunda Türkiye'deki cinsellik konusundaki çalışmalara katkı sağlaması ve daha önceki araştırmalarda görülen cinsiyet farklılıklarının devam ettiğine dikkat çekmesi açısından

önemlidir. Ayrıca bu araştırma, katılımcıların anne babalarıyla cinsel konulardan hangileri hakkında konuştuklarını ve bu konularda konuşmanın ilk olarak hangi yaş aralığında gerçekleştiğini göstermesi açısından literatüre yeni bilgiler eklenmesini sağlamaktadır. Bu araştırmanın literatüre diğer önemli bir katkısı ise üniversite sonunda olmanın üniversite başında olmaya göre evlilik öncesi cinselliğe daha olumlu yaklaşıldığını göstermesidir. Yine de bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Örneklemin sadece Ankara'daki belli bir grup üniversite öğrencisini kapsamaması ve dolayısıyla sonuçların genellenememesi bu çalışmanın sınırlılıklarından bir tanesidir. Ayrıca çalışmanın sonuçları örneklemin yaş aralığı göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir. Diğer bir sınırlılık ise araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının kendini bildirim tarzında olmasıdır. Özellikle cinsel konularda iletişim ve cinsel onaya ilişkin ölçümler sadece üniversite öğrencilerinden toplandığı için katılımcıların anne, baba ve arkadaşlarıyla gerçekte ne düzeyde iletişim kurdukları ve onların gerçekte çocuklarının cinselliğini ne derece onayladıkları bilinmemektedir. Ayrıca cinsel bilgi kaynaklarında akranların genelde ilk sırada olmasından dolayı (Gölbaşı, 2002; Kaya, Serin ve Genç, 2007; Sevil ve ark., 2004) akranlardan elde edilen bilgilerin doğruluğu ve dolayısıyla akranların ne ölçüde güvenilir bir kaynak olduğu ise sorgulanması gereken önemli bir konudur (Topkaya ve Sümer, 2010). Bu sınırlılığın önüne geçilmesi için ileriki çalışmalarda akranlarının cinsellik hakkında ne ölçüde doğru ve güvenilir bilgiye sahip olduklarının anlaşılması ve ayrıca cinsel konularda iletişim ve onay konusunda da algılanan ve gerçekte olan arasındaki farkın üniversite öğrencilerinden veri toplanırken anne, baba ve arkadaşlarından da ölçüm alınabileceği tespit edilebileceği düşünülmektedir. Benzer şekilde evlilik öncesi cinselliğe ve namusa ilişkin tutum çalışmalarında da öğrenci örneklemin yanı sıra ebeveynlerinden de ölçüm alınarak kuşaklararası karşılaştırma yapılmasının ilgili literatüre daha çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İlerleyen çalışmalarda farklı şehirlerde öğrenim gören üniversite öğrencileriyle, farklı yaş ve farklı örneklem gruplarıyla tekrarlanmasının literatüre daha çok fayda sağlayacağı da düşünülmektedir. Ayrıca ilk, orta ve son ergenlikte ölçüm alınarak boylamsal çalışma yapılarak tutumların davranışa hangi koşullar altında ve nasıl dönüştüğü incelenebilir. Bunların yanı sıra, cinsel tutum ve davranışları etkileyebilecek ebeveynlik stilleri, anne baba denetimi, dini tutum, özsaygı gibi farklı değişkenleri içeren araştırmalara ihtiyaç olduğu da düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akalın, A. (2000). Cinsel kimlik gelişimi. N. Fincancıoğlu ve A. Bulut (Ed.), *Cinsel sağlık bilgileri eğitimi öğretmen el kitabı*. İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayınları.
- Akgün, E. (2000). *Predictors of adolescent sexual attitudes and behavior: the role of parents and best friends*. Unpublished master's thesis, Middle East Technical University.
- Allison, P. (2012). When can you safely ignore multicollinearity. *Statistical Horizons*, 5(1).
- Andrews G. (1997). Women's sexual health. philadelphia, royal college of nursing, *Bailliere Tindall*, 6-8.
- Aras Ş, Orçun E, Özcan S, ve Şemin S. (2004). Dokuz eylül üniversitesi öğrencilerinin cinsel tutum ve davranış özellikleri. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 14, 78-87.
- Arin, C. (2001). Femicide in the name of honor in Turkey. *Violence Against Women*, 7(7), 821-825.
- Arnett, J.J. (2000). Emerging adulthood: a theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
- Arnett, J.J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood: perspectives from adolescence to midlife. *Journal of Adult Development*, 8, 133-143.
- Arnett, J.J. (2004). Emerging adulthood: the winding road from the late teens through the twenties, *Oxford University Press*.
- Arnett, J.J. (2007). Emerging adulthood: what is it, and what is it good for? *Child Development Perspectives*, 1, 68-73.
- Aşkun, D. (2000). *Türk üniversite öğrencilerinin cinsel tutum ve davranışlarının bir incelemesi: cinsiyet farklılıklarına kültürel bir bakış*. Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi.

- Ataca, B. (2006). Turkey. In J. Georgas, J. W. Berry, F. J. R. van de Vijver, C. Kağitcibasi ve Y. Poortinga (Ed.), *Families across cultures: A 30 nation psychological study* (467–474). Cambridge, UK: Cambridge University Press
- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik Biçimlenmesi: kuramsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 163-213.
- Atak, H., ve Taştan, N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-526.
- Austrian, S. G. (2008). Developmental theories through the life cycle. *Columbia University Press*.
- Avşaroğlu A., Hayran O., Harmancı H.G. ve Çalı Ş. (1994). Üniversite öğrencilerinde cinsellik ve aile planlaması bilgi düzeyi, *IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi*, 12-16 Eylül, Didim.
- Babacan, S. S. (2003). İnsan seksüalitesinin kültürel ve psikososyal yönleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(1), 131-136.
- Bağlı, M., ve Sever, A. (2005). Tabulaştırılan/Tabulaşan kurumun (ailenin) kurbanlıklar edinme pratiği: levirat ve sororat. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 8(8).
- Barut, Y. (2004). Farklı bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin cinsel bilgi düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, http://cws.emu.edu.tr/en/conferences/2nd_int/pdf/.
- Bem, S.L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Counseling and Clinical Psychology*, 42, 155-162.
- Bem, S.L. (1998), Gender schema theory and its implications for child development: raising gender-ashematic children in a gender in a gender-schematic society, Anselmi, d. I./Law, a. I. (eds.), *Questions of Gender: Perspektif and Paradoxes* (A Division of The McGraw-Hill Companies), 262-274.
- Bilgili, N. ve Vural, G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 14(1), 66-72

- Billy, J. O. G. ve Udry, J. R. (1985). The influence of male and female best friends on adolescent sexual behavior. *Adolescence*, 20, 21-32.
- Blackmer, A. (2012). *Concurrent and longitudinal effects of maternal approval and sexual communication on adolescent sexual activity and STD acquisition*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eastern Illinois University.
- Bogle, K. (2008). *Hooking up: sex, dating and relationships*. New York: New York University Press.
- Botchway, A.T. (2004). *Parent and adolescent males' communication about sexuality in the context of HIV/AIDS – A study in the Eastern Region of Ghana*. Unpublished master's thesis. University of Bergen.
- Bulut A, Nalbant H ve Çokar M. (2002). Ergenlerin sağlık bilincinin geliştirilmesi projesi. *Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi*, İstanbul Tıp Fakültesi. Proje No: TUR/03/01.07/P07.
- Bulut, A. (2005). Erken çocukluk döneminde cinsel eğitim. M. Sevinç (Ed.), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Bulut, F., ve Gölbaşı, Z. (2009). Adolesan Kızların Cinsellikle İlgili Konularda Anneleri ile Olan İletişimlerinin Değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(1), 27-36.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (5. Baskı). Ankara: Cankin Matbaası.
- Chodorow, N. (1978). *The reproduction of mothering, psychoanalysis and the sociology of gender*, London, University of California Press, Ltd.
- Cindoğlu, D., Akyüz, S., Bekaroğlu, E. ve Boynukara, A. (2007). Does Eros contour the demos? Rising democracy discourse in 2000's Turkey. In *Women's Studies International Forum*, 30, 465-473.

- Civil, B., & Yıldız, H. (2010). Erkek öğrencilerin cinsel deneyimleri ve toplumdaki cinsel tabulara yönelik görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 3(2), 58-64.
- Coleman E. (2007). Creating a sexually healthier world through effective public policy, *International Journal of Sexual Health*, 19, 3, 5-24.
- Coltrane, Scott. (1998). *Gender and Families*, London, Sage Publications Ltd.
- Coşkun, A., ve Gökdemirel, S. (1997). Toplumsal yaşamın cinsiyet rollerine etkisi. *Şişli Etfal Hastanesi Hemşirelik Dergisi*, 1(3-4), 45-50.
- Cuffee, J. J., Hallfors, D. D., ve Waller, M. W. (2007). Racial and gender differences in adolescent sexual attitudes and longitudinal associations with coital debut. *Journal of Adolescent Health*, 41(1), 19-26.
- Çalışandemir, F., Bencik, S. ve Artan, İ. (2008). Çocukların cinsel eğitimi: geçmişten günümüze bir bakış. *Eğitim ve Bilim*, 33 (150), 14-27.
- Çevik, E., Tapucu, A., ve Aksoy, Ş. (2003). Toplumsal ve etik bir sorun olarak kızlık zarı incelemesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 11(3), 170-177.
- Darroch, J.E., Singh, S., Frost, J.J. (2005). Differences in teenage pregnancy rates among five developed countries: The role of sexual activity and contraceptive use. *Family Planning Perspective*, 33, 244-250.
- Deptula, D.P., Henry, D.B. ve Schoeny, M.E. (2010). How can parents make a difference? Longitudinal associations with adolescent sexual behaviour. *Journal of Family Psychology*, 24, 731-739.
- Dilorio, C., Kelley, M., ve Hockenberry-Eaton, M. (1999). Communication about sexual issues: Mothers, fathers, and friends. *Journal of adolescent health*, 24(3), 181-189.
- Dittus, P.J. ve Jaccard, J. (2000). Adolescents' perceptions of maternal disapproval of sex: Relationship to sexual outcomes. *Journal Adolescent Health*, 26, 268 -78.

- Dittus, P., Miller, K. S., Kotchick, B. A., ve Forehand, R. (2004). Why parents matter!: The conceptual basis for a community-based HIV prevention program for the parents of african american youth. *Journal of Child and Family Studies*, 13(1), 5-20.
- Dutra, R., Miller, K. S., ve Forehand, R. (1999). The process and content of sexual communication with adolescents in two-parent families: Associations with sexual risk taking behavior. *AIDS and Behavior*, 3(1), 59-66.
- Duyan, V. (2004). Cinsel tutum ölçeği. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümü Yayınları*, 2-12.
- Ekşi, A. (1990). Gençlerimiz ve sorunları, *İstanbul Üniversitesi Yayını*, Yayın No:91.
- Erbil, N., Orak, E., ve Bektaş, A. E. (2010). What are mothers knowing about sexual education, how much are mothers giving sexual education to their daughters?. *International Journal of Human Sciences*, 7(1), 366-383.
- Ergin, N. (1993). *İntihar girişimi olan ve olmayan ergenlerin kendini kabul ve depresyon düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi.
- Erikson. E. H. (1968). Identity, youth and crisis. New York: W. W. Norton.
- Eroğlu, K., ve Gölbaşı, Z. (2005). Cinsel eğitimde ebeveynlerin yeri: ne yapıyorlar, ne yaşıyorlar? *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 8(2), 12-21.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230.
- Finer L.B. (2007). Trends in premarital sex in The United States 1957-2003. *Public Health Reports*. 122, 73-78.
- Fingerson, L. (2005). Do mothers' opinions matter in teens' sexual activity? *Journal of Family Issues*, 26, 947-974.

- Flannery, D. J., Rowe, D. C., ve Gulley, B. L. (1993). Impact of pubertal status, timing, and age on adolescent sexual experience and delinquency. *Journal of Adolescent Research*, 8(1), 21-40.
- Fortenberry, J.D. (2013). Puberty and adolescent sexuality. *Hormones and behavior*, 64(2), 280-287.
- Fox, G.L. ve Inazu, J.K. (1980). Mother-daughter communication about sex. *Family Relations*, 29, 347-352.
- Franzoi, S. L. (1996). *Social psychology*. Dubuque, IA: Brown & Benchmark Publishers.
- Freud, S. (1917). *Mourning and Melancholia*, Collected Papers, 4: 152-70, Londra: Hogarth Press, 1963
- Gaudineau, A., Ehlinger, V., Vayssiere, C., Jouret, B., Arnaud, C. ve Godeau, E. (2010). Factors associated with early menarche: results from the French Health Behavior in School-aged Children (HBSC) study. *BMC Public Health Reports*, 10, 1-7.
- Gendel, E.S. ve Bonner, E.J. (1992). Sexual dysfunction, gender identity disorders and parafilias. In: Goldman H.H.(Ed.). *Review of General Psychiatry*, Appleton and Lange. Connecticut, 306-26.
- Gilligan, C. (1982). *In a different voice : psychological theory and women's development*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Gilligan, C., ve Wiggins, G. (1987). The origins of morality in early childhood relationships. *The emergence of morality in young children*, 277-305.
- Gökengin D., Yamazhan T., Özkaya D., Aytuğ S., Ertem E., Arda B. ve Serter D. (2003). Sexual knowledge, attitudes, and risk behaviors of students in Turkey. *Journal of School Health*, 73(7), 258- 263.
- Gölbaşı Z. (2002). *Adölesan Kızlara Yönelik Okula Dayalı Üreme Sağlığı Eğitim Programının Etkinliği*, Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi.

- Guzman, B., Schlehofer-Sutton, M., Villanueva, C., Stritto, M., Casad, B., ve Feria, A. (2003). Let's Talk About Sex: How Comfortable Discussions About Sex Impact Teen Sexual Behavior. *Journal of Health Communication*, 583-598.
- Gülsün, M., Ak, M., ve Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 68-79.
- Gürsoy, E., ve Özkan, H. A. (2014). Türkiye’de Üniversite Öğrencilerinin Kadına İlişkin “Namus” Algısı. *Journal of Psychiatric Nursing*, 5(3), 149-159.
- Hahm, H., Lee, J., Zerden, L., Ozonoff, A., Amodeo, M. ve Adkins, C. (2008). Longitudinal effects of perceived maternal approval on sexual behaviors of Asian and Pacific Islander (API) young adults. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(1), 74-84.
- Halpern, C. T., Udry, R. ve Suchindran, C. (1998). Monthly measures of salivary testosterone predict sexual activity in adolescent males. *Archives of Sexual Behavior*, 27(5), 445-465.
- Hampton, M. R., McWatters, B., Jeffery, B., ve Smith, P. (2005). Influence of teens'perceptions of parental disapproval and peer behaviour on their initiation of sexual intercourse. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 14(3-4), 105.
- Harris, L. (1986). American Teens Speak: Sex, myths, TV, and birth control: the planned parenthood poll.
- Hassan, E. A., ve Creatsas, G. C. (2000). Adolescent sexuality: a developmental milestone or risk-taking behavior? The role of health care in the prevention of sexually transmitted diseases. *Journal of pediatric and adolescent gynecology*, 13(3), 119-124.
- Hendrick, S., ve Hendrick, C. (1987). Multidimensionality of sexual attitudes. *Journal of Sex Research*, 23(4), 502-526.

- Higgins, L.T., Zheng, M., Liu, Y. ve Sun, C.H. (2002). Attitudes to marriage and sexual behaviors: a survey of gender and culture differences in china and united kingdom. *Sex Roles*, 46, 75-89.
- Hofferth, S. L., ve Hayes, C. D. (1987). Risking the Future: Adolescent sexuality pregnancy, and childbearing. National Research Council (US). *Panel on Adolescent Pregnancy and Childbearing*, National Academy Press.
- Hyde, J. S., ve Delamater, J. (1997). Psychological aspects: attitudes toward contraception in Understanding Human Sexuality.
- Işık, R., ve Sakallı-Uğurlu, N. (2009). Namusa ve namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin tutumlar ölçeklerinin öğrenci örneklemiyle geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 16-24.
- İlhan, T. ve Özdemir, Y. (2012). Beliren yetişkinlerde yaş, cinsiyet ve bağlanma stillerinin kimlik statüleri üzerindeki yordayıcı rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 227-241.
- İnanç, N. (2003). Toplumsal cinsiyet. 3.Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi (Kongre Kitabı). Ankara, 123-125.
- İncesu, C. (2008). Cinsel yaşam ve sorunları, *Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD)*.
- İnci, Ü. H. (2013). Basında Yer Alan Namus Cinayetlerinin Sosyolojik Analizi/A Sociological Analysis of Honor Killings Reported by the Mass Media. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 282-296.
- Jaccard, J, Dittus, P.J. ve Gordon, V.V. (1996). Maternal correlates of adolescent sexual and contraceptive behavior. *Family Planning Perspectives*, 28, 159 – 65.
- Jaccard, J, Dittus, P.J. ve Gordon, V.V. (2000). Parent-teen communication about premarital sex. *Journal Adolescent Research*, 15, 187–208.

- Jaccard, J., Dodge, T., ve Dittus, P. (2002). Parent-adolescent communication about sex and birth control: A conceptual framework. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 97, 9-42.
- Jessor, S. L., ve Jessor, R. (1975). Transition from virginity to nonvirginity among youth: A social-psychological study overtime. *Developmental Psychology*, 11, 473-484.
- Jordan, T.R., Price, J.H. ve Fitzgerald, S. (2000). Rural parents' communication with their teen-agers about sexual issues. *Journal of School Health*, 70, 338-344.
- Kadri, N., Berrada, S., Alami, K. M., Manoudi, F., Rachidi, L., Maftouh, S., ve Halbreich, U. (2007). Mental health of Moroccan women, a sexual perspective. *Journal of Affective Disorders*, 102(1), 199-207.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Sunar, D. (1992). Family and socialization in Turkey. In J. P. Roopnarine ve D. B. Carter (Ed.), *Parent-child relations in diverse cultural settings: Socialization for instrumental competency (75–88)*. Newark, NJ: Ablex.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Ataca, B. (2005). Value of children and family change: A three decade portrait from Turkey. *Applied Psychology: International Review*, 54, 317–337.
- Kalmuss, D. (2004). Nonvolitional sex and sexual health. *Archives of Sexual Behaviour*; 33, 197-209.
- Kandiyoti, D. (1997). *Cariyeler, Bacılar, Yurttaşlar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Karabulutlu, Ö. ve Kılıç, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14: 2. 39-45.
- Karaçam, Ö., Totan, T., Korkmaz, Y. B., ve Koyuncu, M. (2012). Hendrick Cinsel Tutum Ölçeği Kısa Formunun Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 13(2).

- Kardam, F. (2005). Türkiye’de namus cinayetlerinin dinamikleri: Eylem programı için öneriler sonuç raporu. *Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Nüfus Bilim Derneği, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı*. Ankara: Koza Yayınları.
- Kaya, F., Serin, Ö., ve Genç, A. (2007). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin cinsel yaşamlarına ilişkin yaklaşımlarının belirlenmesi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(6), 441-448.
- Kayır A. (2001). Cinsellik kavramı ve cinsel mitler. İçinde: Yetkin N, İncesu C, editörler. Cinsel işlev bozuklukları (9-34). İstanbul: Roche Müstahzarları Sanayi A.Ş.
- Khan T. (2002). Namus cinayetleri: Tanımı ve içeriğine bir bakış. İçinde Kadına yönelik cinsel şiddete karşılaştırmalı hukukun yaklaşımı. (122-130). İstanbul.
- Khurana, A., ve Cooksey, E. C. (2012). Examining the effect of maternal sexual communication and adolescents' perceptions of maternal disapproval on adolescent risky sexual involvement. *Journal of Adolescent Health*, 51(6), 557-565.
- Kline, P. (2000). Handbook of psychological testing (2. baskı). London: Routledge
- Koçoğlu, M.H. (2000). Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar, *Toplum Hekimliği Bülteni*, 21(1).
- Koff, E., ve Rierdan, J. (1995). Early adolescent girls' understanding of menstruation. *Women & health*, 22(4), 1-19.
- Kömürcü, N., Aksayan, S. ve Yıldırım, Z.(1990). Annelerin kız çocuklarının cinsel eğitimlerine ilişkin tutum ve davranışları, 2. Ulusal Hemşireler Kongresi Kitabı (1.Baskı), İzmir, 678-694.
- Lefkowitz, E.S., Bone, T.L. ve Shearer, C.L. (2003). Communication with best friends about sex related topics during emerging adulthood. *Journal of Youth and Adolescence*, 9, 52-57.

- Lefkowitz, E. S. (2005). "Things Have Gotten Better" Developmental changes among emerging adults after the transition to university. *Journal of Adolescent Research*, 20(1), 40-63.
- Leiblum, S., Wiegel, M. ve Brickle, F. (2003). Sexual attitudes of US and Canadian medical students: The role of ethnicity, gender, religion and acculturation. *Sexual and Relationship Therapy*, 18, 473-491.
- Marcia J. (1993). The relational roots of identity. Kroger, J. (Ed.). In *Discussions on Ego Identity* (34-65). NJ, England: Lawrence Erlbaum Associates.
- Marcia JE. (2002a). Adolescence, identity, and the Bernardone family. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 2(3), 199-209.
- Marcia JE. (2002b). Identity and psychosocial development in adulthood. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 2(1), 7-28.
- Masters, W. H., Johnson, V. E., Kolodny, R. C., ve Bergen, M. B. (1995). *Human sexuality* (217). New York: Harper Collins College Publishers.
- Miller, B. C., McCoy, J. K. ve Olson, T. D. (1986). Dating age and stage as correlates of adolescent sexual attitudes and behavior. *Journal of Adolescent Research*, 1 361-371.
- Miller, P.H. (1993). *Theories of developmental psychology*. New York: W.H. Freeman Company.
- Miller, K. S., Kotchick, B. A., Dorsey, S., Forehand, R., ve Ham, A. Y. (1998). Family communication about sex: What are parents saying and are their adolescents listening? *Family Planning Perspectives*, 30(5).
- Miller, K. S., Forehand, R., ve Kotchick, B. A. (1999). Adolescent sexual behavior in two ethnic minority samples: The role of family variables. *Journal of Marriage and the Family*, 85-98.

- Miller, B. C., Benson, B., ve Galbraith, K. A. (2001). Family relationships and adolescent pregnancy risk: A research synthesis. *Developmental review*, 21(1), 1-38.
- Moore, K. A., Peterson, J. L., ve Furstenberg, F. F. (1986). Parental attitudes and the occurrence of early sexual activity. *Journal of Marriage and the Family*, 777-782.
- Moore, S. ve Rosenthal, D. (1991). Adolescents' perceptions of friends' and parents' attitudes to sex and sexual risk-taking. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 1, 189-200.
- Moore, S. ve Rosenthal, D. (1995). *Sexuality in adolescence*. NY: Routledge.
- Mosquera, P. M. R., Manstead, A. S., ve Fischer, A. H. (2002). The role of honour concerns in emotional reactions to offences. *Cognition & Emotion*, 16(1), 143-163.
- Murray, K. M., Byrne, D. G., ve Rieger, E. (2011). Investigating adolescent stress and body image. *Journal of adolescence*, 34(2), 269-278.
- Nelson, L. J. ve Chen, X. (2007). Emerging adulthood in China: The role of social and cultural factors. *Child Development Perspectives*, 1(2), 86-91.
- Newcomer, S., ve Udry, J. R. (1987). Parental marital status effects on adolescent sexual behavior. *Journal of Marriage and the Family*, 235-240.
- Newcomer, S. F., Udry, J. R., ve Cameron, F. (1983). Adolescent sexual behavior and popularity. *Adolescence*, 18, 515-522.
- Ogle S., Glasier A. ve Riley S.C. (2008). Communication between parents and their children about sexual health. *Contraception*, 77, 283-288.
- Okuy, G. (2007). *Women victimization: In the case of family honor in Turkey*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Orçun E, Aras Ş, ve Açık, R. (2003) Üniversiteli gençlerin cinsel tutum ve davranışları. *Jinekoloji ve Obstetrik Dergisi*, 17(3), 169-174

- Özan S, Aras Ş, Şemin S, Orçun E. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin cinsel tutum ve davranış özellikleri. *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 2004, 18, 27-39.
- Özeruz B. (1999). *Lise ve yüksek öğrenime devam eden öğrencilerin cinselliğe ilişkin bilgi düzeylerinin araştırılması*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Özgüven, İ.E., (1997). Cinsellik ve cinsel yaşam. Ankara: PDREM Yayınları.
- Öztürk O.M. (2004). Ruh sağlığı ve bozuklukları. Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Özyeğin, G. (2009). Virginal facades sexual freedom and guilt among young Turkish women. *European Journal of Women's Studies*, 16(2), 103-123.
- Parrinder, G. (2003). Dünya dinlerinde cinsel ahlak (N. Elçi, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Pektaş, İ., ve Bilge, A. (2007). Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin problem alanlarının belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 83-98.
- Poroy, A. (2005). Türkiye'de cinsellik (1. basım). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Powell, G.N., Greenhaus, J.H. (2010). Sex, gender, and decisions at the family work interface. *Journal of Management*, 36 (4), 1011-1039.
- Prinstein, M. J., ve Dodge, K. A. (2008). Current issues in peer influence research. *Understanding peer influence in children and adolescents*, 3-13.
- Raffaelli, M., Bogenschneider, K. ve Flood, M.F. (1998). Parent-teen communication about sexual topics. *Journal of Family Issues*, 19, 316- 334.
- Reiss, I. L. (1967). The social context of premarital sexual permissiveness.
- Rickwood, D., Deane, F. P., Wilson, C. J., ve Ciarrochi, J. (2005). Young people's help-seeking for mental health problems. *Australian E-journal For The Advancement of Mental Health*, 4(3), 218-251.

- Rodgers, K. B. (1999). Parenting processes related to sexual risk-taking behaviors of adolescent males and females. *Journal of Marriage and the Family*, 99-109.
- Rosenthal, D. A., ve Feldman, S. S. (1999). The importance of importance: adolescents' perceptions of parental communication about sexuality. *Journal of Adolescence*, 22(6), 835-851.
- Sakallı Uğurlu, N., ve Akbaş, G. (2013). Namus kültürlerinde “namus” ve “namus adına kadına şiddet”: sosyal psikolojik açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 76-91.
- Sakallı, N., Karakurt, G., ve Uğurlu, O. (2001). Evlilik öncesi yaşanan cinsel ilişkiye ve kadınların evlilik öncesi cinsel ilişkide bulunmasına karşı tutumlar. *Tecrübi Psikoloji Çalışmaları*, 22, 15-29.
- Sakallı-Uğurlu, N., ve Glick, P. (2003). Ambivalent sexism and attitudes toward women who engage in premarital sex in Turkey. *Journal of Sex Research*, 40(3), 296-302.
- Santrock, J.W. (2012). *Life Span Development*. Galip Yüksel (Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Schuiling, K. D., ve Likis, F. E. (2011). Women's gynecologic health. Jones & Bartlett Publishers.
- Schulz, B., Bohrnstedt, G. W., Borgatta, E. F., ve Evans, R. R. (1977). Explaining premarital sexual intercourse among college students: A causal model. *Social Forces*, 56(1), 148-165.
- Sevil Ü, Karaca Ertem G, Kavlak O ve ark. (2004). Hemşirelik yüksekokulu birinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin cinselliğe bakış açıları ve cinsel eğitim konusundaki düşüncelerinin karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi* 20(1), 11-22.
- Set, T., Dağdeviren, N. ve Aktürk, Z. (2006). Ergenlerde cinsellik. *Genel Tıp Dergisi*, 16(3), 137-141.

- Snegroff, S. (2000). No Sexuality Education Is Sexuality Education. *Family planning perspectives*, 32(5).
- Somers, C.L. ve Surmann, A.T. (2004). Adolescents' preferences for source of sex education. *Child Study Journal*, 34, 47– 60.
- Steeves, H.Leslie. (1999). "Feminist teoriler ve medya çalışmaları" : Medya, iktidar, ideoloji, *Bilim ve Sanat Yayınları*, 127-197.
- Steinberg, L. (2007). Adolescence. Çok, F. (Edt.). Ankara: İmge Kitabevi
- Sunar, D. G. (1982). Female Stereotypes in the United States and Turkey An Application of Functional Theory to Perception in Power Relationships. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 13(4), 445-460.
- Sunar, D. (2002). Change and continuity in the Turkish middle class family. In E. Ozdalga & R. Liljestrom (Eds.), *Autonomy and dependence in family: Turkey and Sweden in critical perspective* (217–238). Istanbul: Swedish Research Institute.
- Sunar, D. ve Fişek, G. (2005). Contemporary Turkish families. In U. Gielen & J. Roopnarine (Eds.), *Families in global perspective* (169–183). New York: Allyn & Bacon.
- Şimşek, H. (2011). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın üreme sağlığına etkisi: Türkiye örneği. *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(2), 119-126.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*.
- Tezcan, M. (1999). Ülkemizde aile içi töre ya da namus cinayetleri. *Töre Cinayetleri, Ankara: TC Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayınları*, 21-27.
- Thornton, A., ve Camburn, D. (1987). The influence of the family on premarital sexual attitudes and behavior. *Demography*, 24(3), 323-340.

- Topkaya, N. (2012). Parental Communication and Perceived Parental Attitudes about Sexuality among Turkish College Students. *Journal of Educational Sciences Research*, 2(2), 155-168.
- Topkaya, N., ve Sümer, Z. H. (2010). Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin cinsel bilgi kaynakları, yeterlilik algıları ve bilgi ihtiyaçları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 139-151.
- Tüzün, H., İlhan, F., Ceyhan, M. N., ve Maral, I. (2005). Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin aile planlaması ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi ve tutumları. *Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Türk Jinekoloji Ve Obstetrik Derneği Dergisi*, 2(3), 197-203.
- Üner, S. (2008). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. *TC Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi*.
- Üskül, A. K., Cross, S. E., Sunbay, Z., Gercek-Swing, B. ve Ataca, B. (2012). Honor bound: The cultural construction of honor in Turkey and the Northern United States. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 43, 1131-1151.
- Vargün, B. (2002). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi öğrencileri arasında bir kültür değeri olarak bekaret kavramının sosyal antropolojik açıdan incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi.
- Velez-Pastrana, M.C., Gonzalez-Rodriguez, R.A. ve Borges-Hernandez, A. (2005). Family functioning and early onset of sexual intercourse in Latino adolescents. *Adolescence*, 40, 777-791.
- Weinberg, M. S., Lottes, I. L., ve Gordon, L. E. (1997). Social class background, sexual attitudes, and sexual behavior in a heterosexual undergraduate sample. *Archives of sexual behavior*, 26(6), 625-642.
- Widman, L., Choukas-Bradley, S., Helms, S. W., Golin, C. E., ve Prinstein, M. J. (2014). Sexual communication between early adolescents and their dating partners, parents, and best friends. *The Journal of Sex Research*, 51(7), 731-741.

- Wight, D., Williamson, L., ve Henderson, M. (2006). Parental influences on young people's sexual behaviour: A longitudinal analysis. *Journal of adolescence*, 29(4), 473-49.
- Wilson, H. W., ve Donenberg, G. (2004). Quality of parent communication about sex and its relationship to risky sexual behavior among youth in psychiatric care: a pilot study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(2), 387-395.
- Whitaker, D. J. ve Miller, K. S. (2000). Reconceptualizing adolescent sexual behaviour: Beyond did they or didn't they? *Family Planning Perspectives*, 32, 111-117.
- Whitbeck, L. B., Yoder, K. A., Hoyt, D. R. ve Conger, R. D. (1999). Early adolescent sexual activity: A developmental study. *Journal of Marriage and the Family*, 934-946.
- World Health Organization (WHO). (2005)
http://www.who.int/reproductivehealth/gender/sexual_health.html.
- Wolff, B., Blanc, A. K. ve Gage, A. J. (2000). Who decides? Women's status and negotiation of sex in Uganda. *Culture, Health & Sexuality*, 2(3), 303-322.
- Woodroof, J. T. (1986). Reference groups, religiosity, and premarital sexual behavior. *Journal for the Scientific Study of Religion*. 25, 436-460.
- Yasan, A., Tamam, L., Özkan, M. ve Gürgen, F. (2009). Premarital sexual attitudes and experiences in university students. *Anatolia Journal Clinical Investigation*, 3(3): 174-184.
- Yıldırım, T. (2008). *Üniversite çağındaki ergenlerin cinsel bilgi, tutum ve davranışları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi.
- Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zuo, X., Lou, C., Gao, E., Cheng, Y., Niu, H., ve Zabin, L. S. (2012). Gender differences in adolescent premarital sexual permissiveness in three Asian cities: effects of gender-role attitudes. *Journal of Adolescent Health*, 50(3), 18-S25.

EK 1

Kişisel Bilgi Formu

- 1. Cinsiyet:** () Kadın () Erkek
- 2. Yaşınız:**
- 3. Okuduğunuz Okul ve Bölümünüz:** Okul:.....Bölüm:
- 4. Okuduğunuz Okulun Bulunduğu Yer:** () Büyükşehir (Ankara, İstanbul, İzmir gibi) () Şehir (Bursa, Isparta, Denizli gibi)
Eğer şehir ise; hangi bölgede?
() Marmara Bölgesi () Karadeniz Bölgesi () Akdeniz Bölgesi () Ege Bölgesi () İç Anadolu Bölgesi
() Doğu Anadolu Bölgesi () Güneydoğu Anadolu Bölgesi
- 5. Sınıf:** () Hazırlık () 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf
() 4. Sınıf () Yüksek Lisans () Doktora
- 6. Anne ve Babanız:** () Evli ve beraber () Ayrı veya Boşanmış
() Diğer:.....
- 7. Annenizin Eğitim Düzeyi:** () İlk veya Ortaokul () Lise () Yüksekokul
() Üniversite () Yüksek lisans
- 8. Babanızın Eğitim Düzeyi:** () İlk veya Ortaokul () Lise () Yüksekokul
() Üniversite () Yüksek lisans
- 9. Medeni durumunuz:** () Bekar () Evli () Boşanmış veya ayrı () Dul
- 10. Şu an kimlerle yaşıyorsunuz?:** () Ailemle hep birlikte () Sadece annemle () Sadece babamla () Yurtta () Evde ev arkadaşım/arkadaşlarımla beraber () Evde yalnız () Akrabamın/tanıdığımın yanında
() Diğer (lütfen açıklayınız).....
- 11. Yaşamınızın çoğunu (özellikle 10 yaş sonrası) geçirdiğiniz yeri** () Büyükşehir (Ankara, İstanbul, İzmir gibi) () Şehir (Bursa, Isparta, Denizli gibi)
Eğer şehir ise; hangi bölgede?

belirtiniz.

() Marmara Bölgesi () Karadeniz Bölgesi () Akdeniz Bölgesi () Ege Bölgesi () İç Anadolu Bölgesi () Doğu Anadolu Bölgesi () Güneydoğu Anadolu Bölgesi

12. Kendinizi Türkiye şartlarında hangi sosyoekonomik statüde görüyorsunuz?

() Düşük sosyoekonomik statüde () Ortanın altı () Orta sosyoekonomik statüde () Ortanın üstü () Yüksek sosyoekonomik statüde

13. Kendinizi dini inanış açısından nasıl tanımlarsınız?

() Muhafazakar/Dindar () İnançlı/liberal () Ateist (dine inanmam) () Deist (sadece akıl yoluyla kavranabilecek yalın bir Tanrı inancını benimserim) () Diğer (lütfen açıklayınız)

14. Şu anda herhangi bir romantik (duygusal) ilişkiniz var mı?

() Evet () Hayır (Eğer varsa ne zamandır birliktesiniz?.....)

15. Hiç cinsel deneyiminiz oldu mu?

() Evet () Hayır

16. Şu anda aktif cinsel yaşantınız var mı?

() Evet () Hayır

17. Eğer cinsel deneyiminiz varsa, ilk cinsel deneyiminiz kaç yaşında oldu?

() 14 ya da daha genç () 15-18 yaş arası () 18-25 yaş arası () 25 yaş veya üstü () Geçerli değil

18. Cinsel bilgileri daha çok nereden edindiniz? (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)

() Aile () Arkadaş () Medya () Diğer (Belirtiniz):.....

EK 2

Cinsel Tutum Ölçeği

Aşağıdaki cinsellikle ilgili bazı ifadeler verilmiştir. Lütfen bu ifadelerle ilgili görüşünüzü/düşüncenizi, verilen derecelendirmeyi kullanarak belirtiniz. Lütfen size en uygun seçeneği yuvarlak içine alarak işaretleyiniz.

1	2	3	4	5	6
Kesinlikle	Oldukça	Biraz	Biraz	Oldukça	Kesinlikle
Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Karşıyım	Karşıyım	Karşıyım

1) Bir kişi ile cinsellik yaşamak için onunla duygusal bir bağımın (evli/nişanlı/sevgili vb.) olmasına gerek yok.	1	2	3	4	5	6
2) Tek gecelik ilişkiler bazen keyif verici olabilir.	1	2	3	4	5	6
3) Doğum kontrol güvenli cinselliğin bir parçasıdır.	1	2	3	4	5	6
4) Sınırları olmayan cinsellik en iyisidir.	1	2	3	4	5	6
5) Bir erkek doğum kontrol sorumluluğunu paylaşmalıdır.	1	2	3	4	5	6
6) Cinsellik daha rahat yaşanabilse hayat daha sorunsuz olurdu.	1	2	3	4	5	6
7) Aşk, sevgi gibi duygular hissedilmeyen biriyle yaşanan cinsellik kabul edilebilir bir durumdur.	1	2	3	4	5	6
8) Cinsellik karşılıklı rıza ile iki kişi için basit bir karşılıklı iyiliktir.	1	2	3	4	5	6
9) Cinsellik, birbirini derin aşkla seven iki kişi arasındaki en yakın iletişim biçimidir.	1	2	3	4	5	6
10) Cinsellik temel olarak yemek yemek gibi bir fiziksel ihtiyaçtır.	1	2	3	4	5	6
11) Hayatımda birden fazla partner ile cinsel ilişkiye girmeyi isterim.	1	2	3	4	5	6
12) Bir kadın doğum kontrol sorumluluğunu paylaşmalıdır.	1	2	3	4	5	6
13) Cinsellik hayatın önemli bir parçasıdır.	1	2	3	4	5	6

14) En iyi cinsellik kendini özgür bıraktığında ve kendi keyfine odaklandığında gerçekleşir.	1	2	3	4	5	6
15) Aynı anda birden fazla kişi ile cinsel ilişki sürdürmek sorun değil (Cinsel açıdan çok eşlilik kabul edilebilir).	1	2	3	4	5	6
16) Genellikle cinsellik çok yoğun, hemen hemen karşı konulamaz bir deneyimdir.	1	2	3	4	5	6
17) Çok hoşlanmadığımız bir kişi ile yaşanan cinsellik keyif verici olabilir.	1	2	3	4	5	6
18) Cinsellik temel olarak fizikseldir.	1	2	3	4	5	6
19) En iyi ihtimalle cinsellik, iki ruhun birleşmesi olarak düşünülebilir.	1	2	3	4	5	6
20) Temel olarak cinsellik, başka bir kişiden keyif almaktır.	1	2	3	4	5	6
21) Sadece fiziksel rahatlama için cinsellik yaşanabilir.	1	2	3	4	5	6
22) Cinsellik, birbirini seven iki insan arasındaki temel etkileşimdir.	1	2	3	4	5	6
23) Cinselliğin temel amacı kendin için keyif almaktır.	1	2	3	4	5	6

EK 3

Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği

1 Hiç Katılmıyorum	2 Katılmıyorum	3 Kararsızım	4 Katılıyorum	5 Çok Katılıyorum
-----------------------	-------------------	-----------------	------------------	-------------------------

1) Evlilik öncesi cinsel ilişkiye karşıyım.	1	2	3	4	5
2) Evlenmeden önce cinsel ilişkide bulunulmasının ahlaksızlık olduğunu düşünüyorum	1	2	3	4	5
3) Sevenlerin evlilik öncesi cinselliği yaşamalarına olumlu bakıyorum.	1	2	3	4	5
4) Evlilik öncesi cinsellik normal bir şeydir.	1	2	3	4	5
5) Evlenmeden önce insanların cinsel ilişkiye girmelerini normal bulmuyorum.	1	2	3	4	5
6) Evlenmeden önce cinsellik yaşayanlara kötü gözle bakmam.	1	2	3	4	5
7) Evlilik öncesi bir birliktelikte cinselliğin olması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
8) Daha önce cinsel ilişkisi olmuş biriyle evlenmek istemem.	1	2	3	4	5
9) Çevremde evlilik öncesi cinsel ilişkisi bulunduğunu bildiğim insanların olmasını istemem.	1	2	3	4	5
10) Kişiler evlenmeden önce birbirlerini cinsel yönden tanımalıdırlar.	1	2	3	4	5
11) Evleneceğim insanın benden önce cinsel ilişkiye girmiş olmasından rahatsızlık duymam.	1	2	3	4	5
12) Eğer sonuçta evlilik olmayacaksa evlilik öncesi cinsel ilişkiye karşıyım.	1	2	3	4	5

EK 4

Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği

Aşağıdaki cümleleri okuduktan sonra ifadenin size ne kadar uygun olduğunu, verilen derecelendirmeyi kullanarak cevaplandırınız. Lütfen her davranışı ANNENİZ, BABANIZ VE KENDİ CİNSİNİZDEN EN YAKIN ARKADAŞINIZ için değerlendirip ölçek üzerinde işaretleyiniz.

1	2	3	4	5	6
Bana çok uygun	Bana çoğunlukla uygun	Bana biraz uygun	Bana pek uygun değil	Bana çoğunlukla uygun değil	Bana hiç uygun değil

1) Karşı cinsle yaşadığım romantik olmayan ilişkilerim hakkında konuşurum.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
2) Karşı cinsle yaşadığım romantik ilişkilerim hakkında konuşurum.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
3) Cinsellikle ilgili konuları konuşurum.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
4) Cinsellikle ilgili düşüncelerim hakkında konuşurum.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
5) Cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve korunma yöntemleri hakkında konuşurum.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6

6) Cinsel tehlikeler (taciz, doğum kontrolü, vb.) hakkında konuşurum.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
7) Evlilik öncesi öpüşmeyi onaylar.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
8) Evlilik öncesi cinsel birleşme olmaksızın sevişmeyi onaylar.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6
9)Evlilik öncesi cinsel birleşmeyi onaylar.	Anne	1	2	3	4	5	6
	Baba	1	2	3	4	5	6
	Yakın Ark.	1	2	3	4	5	6

EK 5

Namusa İlişkin Tutum Ölçeği

Aşağıda namusla ilgili bazı ifadeler verilmiştir. Lütfen bu ifadelerle ilgili düşüncenizi/görüşünüzü size en uygun gelen seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

1.Hiç Katılmıyorum	2.Oldukça Katılmıyorum	3.Biraz Katılmıyorum	4.Biraz Katılıyorum	5.Oldukça Katılıyorum	6.Çok Katılıyorum
--------------------	------------------------	----------------------	---------------------	-----------------------	-------------------

1)Bir kadının evlilik dışında cinsel ilişkiye girmesinin “namusunun kirlenmesi” ile eş değer olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
2)Evlilik öncesi cinsel ilişkiye girmenin kadının namusu ile ilişkili olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
3)Toplum içinde zor duruma düşmemek için ailelerin kadınlarının namusunu korumaları gerektiğine inanıyorum.	1	2	3	4	5	6
4)Kadının namusu, erkek ya da aile ile ilgili bir şey değildir, bu sadece kadını ilgilendirir.	1	2	3	4	5	6
5)Kadınların cinsel hayatlarının aileleri tarafından takip edilmesinin kadınların hatalar yapıp namuslarını kirletmelerini önleyebileceği kanısındayım.	1	2	3	4	5	6
6)Bence bekaret kadının namusunun simgesi değildir.	1	2	3	4	5	6
7)Bir kadının namusunun ailesi tarafından korunması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
8)Kadının namusunu koruyamaması ailesi için toplum içinde yüz kızartıcı bir durumdur.	1	2	3	4	5	6
9)Namus kavramının kadın özgürlüğünü sınırladığına inanıyorum.	1	2	3	4	5	6
10)Kadını kontrol etmek için “namus”un kullanılmasının gerekli	1	2	3	4	5	6

olduğunu düşünüyorum.						
11)Kadınların cinsel ilişkilerini kısıtlamak amacıyla namus olgusunun kadınla bağdaştırılması fikrini benimsiyorum.	1	2	3	4	5	6
12)Kadının namusunun babasının veya erkek kardeşlerinin sorumluluğunda olmasını mantıksız buluyorum.	1	2	3	4	5	6
13)Erkeğin namusunun ailesindeki kadınların namusuyla ilişkili olmasını doğru buluyorum.	1	2	3	4	5	6
14)Bekarete bağlı olarak kadının namusuna verilen değer nedeniyle kadınların ezildiği görüşümdedir.	1	2	3	4	5	6

EK 6

Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeği (Weighted Topics Measure of Family Sexual Communication)

Lütfen ebeveynleriniz cinsellik hakkındaki her konuyu sizinle ilk kez konuştuğunda KAÇ YAŞINDA olduğunuzu belirtiniz. Aşağıda verilen derecelendirmeyi kullanarak, konular hakkında annenizin ve babanızın sizinle NE KADAR konuştuğunu işaretleyiniz (Eğer bir konuyu hiç konuşmadıysa o sorunun yaş kısmını boş bırakınız).

1	2	3	4	5
Hiç	Çok Az	Biraz	Fazla	Çok Fazla

1-Babanız sizinle hamilelik hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
2-Hamilelik hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
3- Anneniz sizinle hamilelik hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
4- Hamilelik hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
5- Babanız sizinle döllenme hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
6- Döllenme hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
7- Anneniz sizinle döllenme hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
8- Döllenme hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
9- Babanız sizinle cinsel ilişki hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
10- Cinsel ilişki hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
11- Anneniz sizinle cinsel ilişki hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
12- Cinsel ilişki hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5

13- Babanız sizinle menstrüasyon/kadın üreme döngüsü (adet kanaması) hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
14- Menstrüasyon/kadın üreme döngüsü (adet kanaması) hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
15- Anneniz sizinle menstrüasyon/kadın üreme döngüsü (adet kanaması) hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
16- Menstrüasyon/kadın üreme döngüsü (adet kanaması) hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
17- Babanız sizinle cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AIDS, frengi vb.) hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
18- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AIDS, frengi vb.) hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
19- Anneniz sizinle cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AIDS, frengi vb.) hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
20- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AIDS, frengi vb.) hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
21- Babanız sizinle doğum kontrolü (prezervatif, doğum kontrol hapları veya doğum kontrolü ile ilgili diğer yöntemler) hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
22-Doğum kontrolü (prezervatif, doğum kontrol hapları veya doğum kontrolü ile ilgili diğer yöntemler) hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
23- Anneniz sizinle doğum kontrolü (prezervatif, doğum kontrol hapları veya doğum kontrolü ile ilgili diğer yöntemler) hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
24- Doğum kontrolü (prezervatif, doğum kontrol hapları veya doğum kontrolü ile ilgili diğer yöntemler) hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
25-Babanız sizinle kürtaj hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
26- Kürtaj hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
27-Annemiz sizinle kürtaj hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				

28-Kürtaj hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
29-Babanız sizinle fuhuş hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
30-Fuhuş hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
31-Anneniz sizinle fuhuş hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
32-Fuhuş hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
33-Babanız sizinle eşcinsellik hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
34-Eşcinsellik hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5
35- Anneniz sizinle eşcinsellik hakkında ilk konuştuğunda kaç yaşındaydınız?	Yaş:				
36-Eşcinsellik hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	1	2	3	4	5

EK 7

Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular leği Faktör Analizi: Baba

Madde numaraları ve maddeler	Faktör 1
10- Cinsel ilişki hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.772
22-Doğum kontrolü (prezervatif, doğum kontrol hapları veya doğum kontrolü ile ilgili diğer yöntemler) hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.768
18- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AIDS, frengi vb.) hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.746
34-Eşcinsellik hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.709
26- Kürtaj hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.687
30-Fuhuş hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.684
6- Döllenme hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.662
2- Hamilelik hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.631
14- Menstrüasyon/kadın üreme döngüsü (adet kanaması) hakkında babanızla ne kadar konuşursunuz?	.592
zdeğer	4.37
Toplam Açıklanan Varyans	48.5
Cronbach α	.86

**Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular leği Faktör Analizi:
Anne**

Madde numaraları ve maddeler	Faktör 1
10- Doğum kontrolü (prezervatif, doğum kontrol hapları veya doğum kontrolü ile ilgili diğer yöntemler) hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.821
22- Cinsel ilişki hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.797
2- Hamilelik hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.772
18- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AIDS, frengi vb.) hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.771
26- Kürtaj hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.728
30-Fuhuş hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.726
34-Eşcinsellik hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.699
6- Döllenme hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.691
14- Menstrüasyon/kadın üreme döngüsü (adet kanaması) hakkında annenizle ne kadar konuşursunuz?	.621
zdeğer	4.91
Toplam Açıklanan Varyans	54.5
Cronbach α	.88

EK 8

Bilgilendirilmiş Onay Formu

Ufuk Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Eda KARACAN danışmanlığında Yüksek Lisans Tezi olarak yürüttüğüm bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin cinsel konularda anne babası ile olan iletişimi ve evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve davranışları hakkında bilgi toplamaktır.

Bu çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılmayı kabul ettiğiniz takdirde sizden konuyla ilgili bazı ölçekleri doldurmanız istenecektir. Ankette yer alan bazı sorular benzer gibi görünse de tüm soruları eksiksiz doldurmanız bu çalışma için oldukça önemlidir. Lütfen soruları gerçekten sizin düşünce ve davranışlarınızı gösterecek şekilde cevaplayınız.

Cevaplarınız sadece araştırmanın amacına uygun olarak bilimsel açıdan kullanılacak ve gizli tutulacaktır. Herhangi bir sebepten dolayı devam etmek istemezseniz anketleri cevaplamayı bırakarak, teslim edebilirsiniz. Bu çalışmanın size doğrudan bir faydası olmayacağı gibi beklenen bir riski de yoktur. Ancak bu araştırma tamamlandığında yeni yaklaşımlara fayda sağlayacaktır.

Çalışma hakkında veya sonuçları hakkında bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim adresine ulaşabilirsiniz.

Araştırmacı: Melisa EBEOĞLU

E-posta adresi: melisaeboglu@gmail.com

Katılımınız ve ayırdığınız zaman için şimdiden teşekkür ederim.

Katılımcı Beyanı:

Araştırma ile ilgili yukarıda verilen bilgileri okudum ve açıklamaları anladım. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Çalışmaya katılmayı kabul ediyorum. ()

Tarih:

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Melisa EBEOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi : Kocaeli / 22.10.1990

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Ufuk Üniversitesi Psikoloji Bölümü
Gazi Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri : Çocuk Değerlendirme Paketi Eğitimi
Özgül Öğrenme Güçlüğü Eğitimi, Psikolojik Değerlendirmede Ön Görüşme ve Kısa Süreli Danışmanlık eğitimi, Sınav Kaygısı Eğitimi, WISC-R

İş Deneyimi

Stajlar : Kocaeli Üniversitesi Psikiyatri ABD Klinik Stajı
Projeler : ANOBDER / Gönüllü Eğitim Dayanışma Projesi 5
Çalıştığı Kurumlar : Ufuk Üniversitesi / Psikoloji Bölümü

İletişim

E-Posta Adresi : melisaebeoglu@gmail.com

Tarih: 17.06.2015